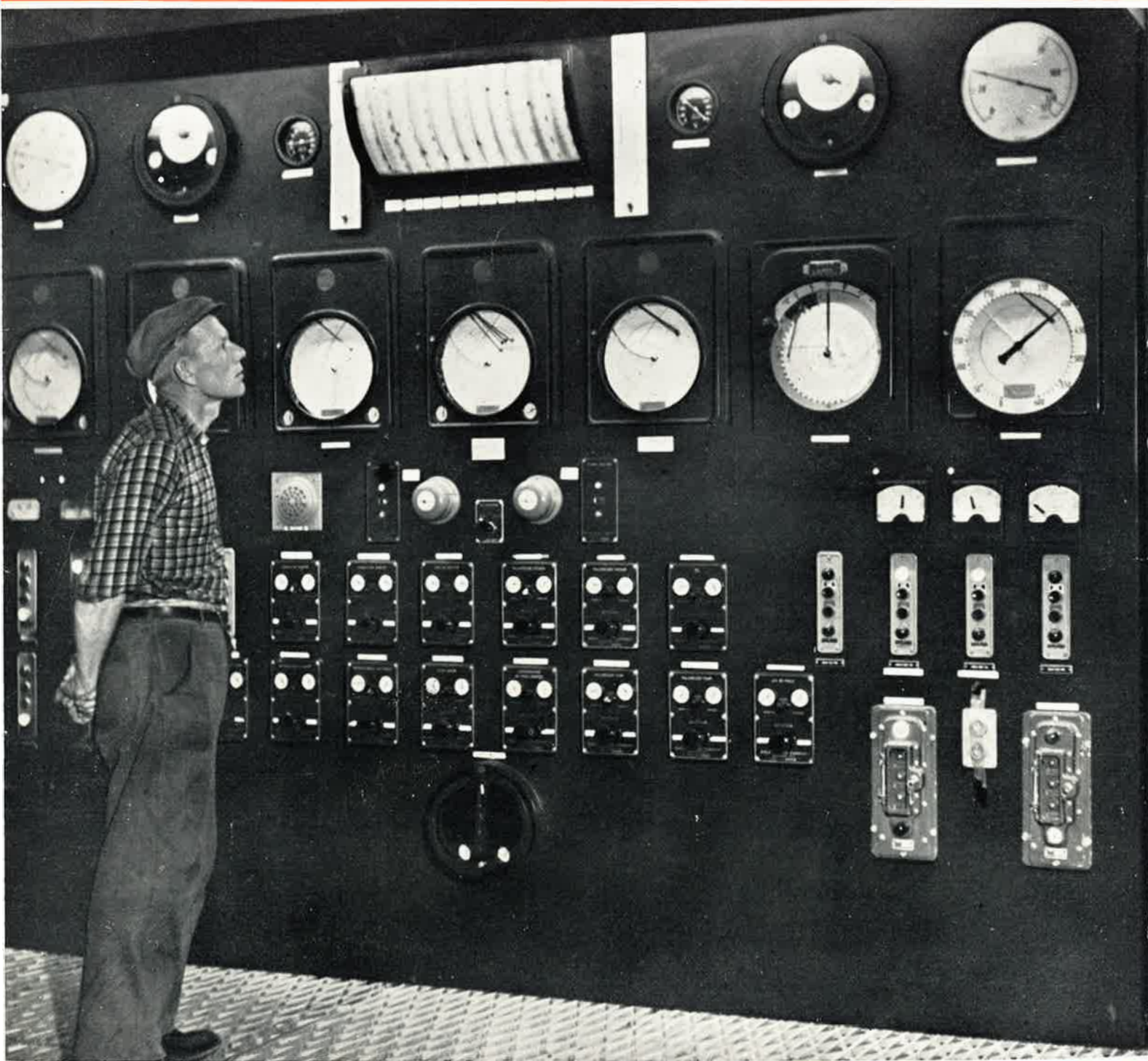

KYMI-YHTYMÄ

HENKILÖKUNNAN
JULKAISU

SISÄLTÖ:

Voikan uusi kattila	1
Yhtymämme sosiaalivirkailijain neuvotte- lupäivät	7
Kevätkauden juhla- ja taidetilaisuuksia ..	8
Pojat soittavat	10
Pyöräilijät ja liikennemääräykset	12
Voikan tehtaan shakkiturnaus	13
Painiottelu Halla—Voikka	13
Nähtyä ja kuultua Mäntässä	14
Mitalimies	14
Pitkäaikaisesti palvelleita	15
Merkkipäiviä	17
Kuolleita	21

HALLAN TEHTAAT:

"Lomattomien" kesänviettoa	22
Merkkipäiviä	23
Hallan uusi korjauspaja	25

HÖGFORSIN TEHDAS:

Rehtori T. Nissinen: Teollisuuden koulu- tustoiminnasta	26
Merkkipäiviä	28
Eläkeläinen Erik Enqvist †	29
Antiaisten retkeily- ja leirialue	30
Konepajakoulun IV luokka retkellä An- tiaisissa	31
Harrastustöiden näyttely	32

SALON VALIMO:

Salon Valimo 25-vuotias	33
-------------------------------	----

METSÄOSASTO:

Merkkipäiviä	37
Metsätyönjohtaja Vihtori Pounula †	38

JUANTEHDAS:

Merkkipäiviä	39
Ukko Ville muistelee	39
Kuolleita	40

Toimituksen tuolilta

KANSIKUVA:

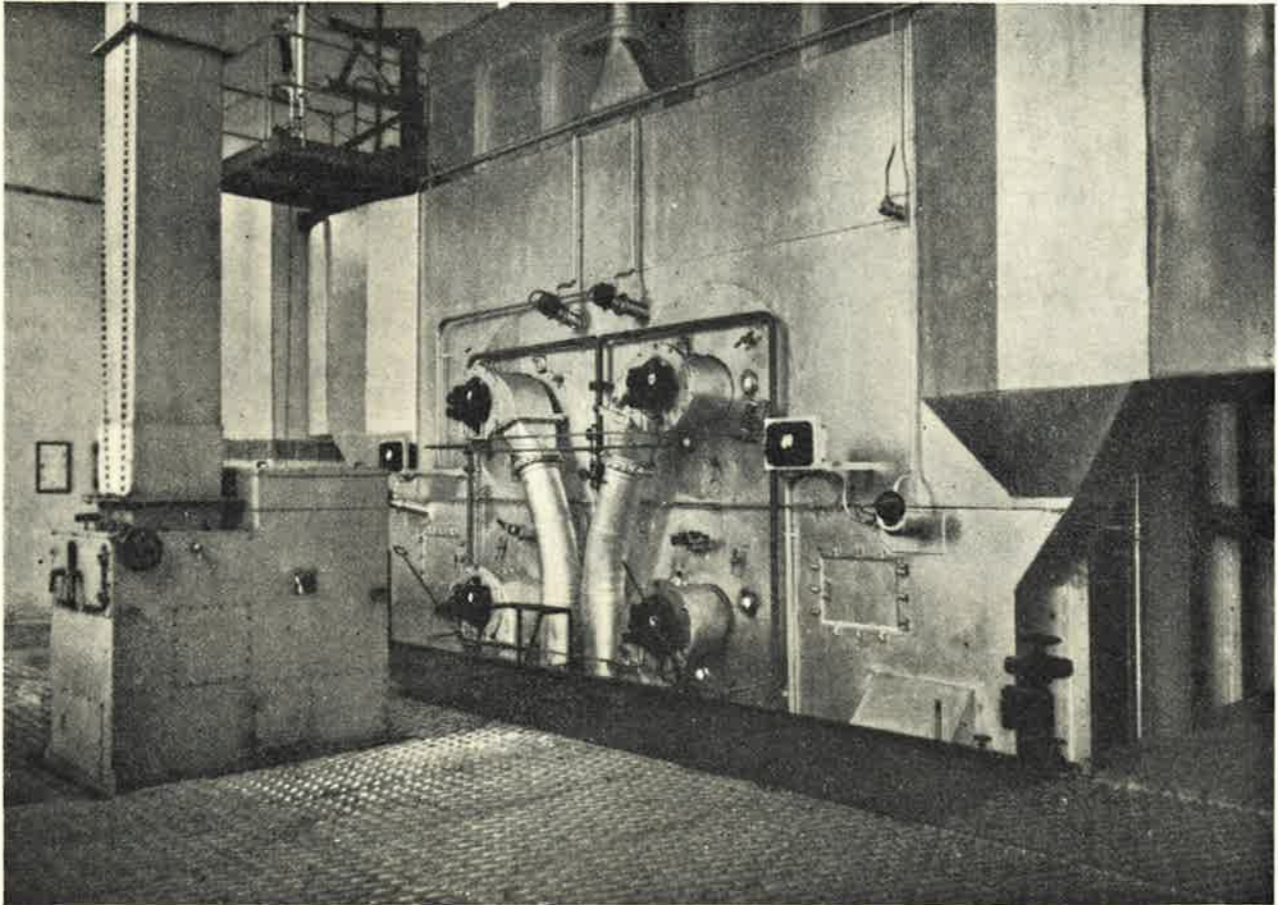
Ensimmäinen lämmittäjä Eino Kauppila valppautta ja tottumusta vaativassa työs-
sään Voikan kattilahuoneen uuden kattilan
kojetaulun ääressä. Valokuvannut J. Pit-
känen.

TOIMITUS:

Vastaava toimittaja: Veikko Talvi.

Toimitussihteeri: A. Ylikangas.

Kirjapaino: Kouvolan Kirja- ja Kivipaino

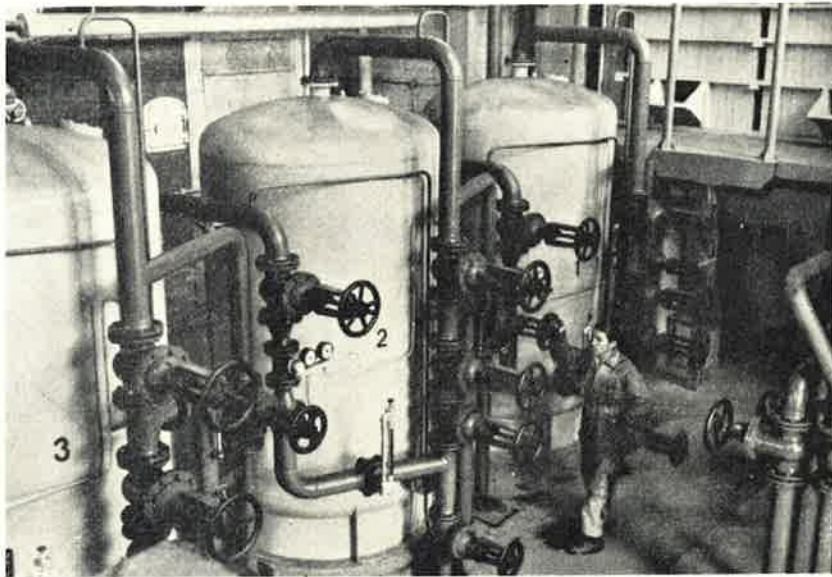
Uuden kattilan etusivu ja ns. hoitotaso. Kattilan seinämässä neljä suutinta, joiden kautta polttoaine puhalletaan kattilan tulipesään. Vasemmalla pylvään kohdalla automaattinen hiilivaaka.

VOIKAN UUSI KATTILA

Kymenlaaksolaiseen tehdasnäkymään liittyvät erottamattomasti savupiiput, jotka kohoavat yli sadan metrin korkeuteen. Nämä Kymen varren savupiippujättiläiset tupruttavat yläilmoihin savua antaen matkojen päähän näkyvän merkin siitä, että niiden juurella on käynnissä taukoamaton työnteko. Mikä osuus tällä "ikuisella tulella" mahtanee oikein olla näissä uudenaikaisissa "sammoissa". Eihän James Wattilla, tuolla industrialistisen ajan suurella vallankumousmiehellä, ole arpaakaan eikä osaa näissä tehtaissa, jotka ovat hakeutuneet toisenlaisten energianlähteiden, juoksevan veden äärelle. Mutta vaikka ei höyrykonetta tarvitakaan, niin siitä huolimatta tarvitaan valtavat määrät höyryä antamaan paperikoneille, selluloosatehtaiden keitto-

kattiloille ja monille muille laitteille lämpöä ja korvaamaan matalan veden aikana myös veden voimaa höyryturpiinien avulla. Yhtä mittaa virtaa höyry tehtaiden monihaaraisissa putkistoissa, jotka ovat kuin suoniverkostoja valtimoineen ja laskimoineen. Tulinen höyry syöksyy valtimoihin ja energiansa luovuttaneena palaa lauhteena laskimoita pitkin tuon koneiston sydämeen, höyrykattilaan.

Jatkakaamme vielä savupiipuista. Niilläkin on oma historiansa takanaan. Aikaisemmin oli samalla tehdasryhmällä useita höyrykeskuksia ja vastaavasti yhtä monta savupiippua. Ruukkien alkuaikoina ne olivat lyhyenlantiä, mutta tannakkatekoisia ja muodoltaan nelikulmaisia muuttuen myöhemmin pyöreiksi. Sittenmin

Kattilahuoneen vedenpuhdistuslaitoksen- ja varastonhoitaja Väinö Vilen säätelemässä ioninvaihtajia, joiden avulla kattilaan syötettävä vesi pehmennetään.

Alempana: Voikan höyryosaston käyttöpäällikkö, dipl.ins. G. Högnäs.

suoritettiin pienten kattilahuoneiden täydellinen keskitys. Esimerkiksi Kymintehtaan ja Kuusaan saaren 21 kattilaa korvattiin neljällä ja viisi savupiippua yhdellä. Tämän perinpohjaisen uudistuksen avulla päästiin paljon tarkoituksenmukaisempaan työvoiman käyttöön ja ennen kaikkea polttoaine voitiin käyttää taloudellisemmin hyödyksi.

Voikkaalla tämä keskitys tapahtui jo 1920-luvulla, jolloin tehtaitten suurisuuntaista laajenusohjelmaa varten rakennettiin uusi kattilahuone kaksine suurine kattiloineen. Vuosien 1927 ja 1937 välisenä aikana sitä laajennettiin kolmella suurtehokattilalla. Myöhemmin kaksi ensiksi mainittua vaihdettiin Hallasta siirrettyyn ja aikaisemmin soodakattilana toimineeseen kattilaan, jossa poltetaan puunjätteitä. Tämän jälkeenkin rakennukseen jäi vielä tilaa yhtä uutta kattilaa varten, ja nyttemmin tämä vuosikausia suunnitteilla ollut viidennen kattilan hankkiminen on tapahtunut tosiasia. Kattilarivi on saanut toiseen päähänsä kattilan, joka ei kokonsa puolesta suuresti eroa vanhemmista seuralaisistaan, mutta joka on täällä ennen näkemätön voimanpesä ja alallaan tekniikan huippusaavutus. Lehtemme edustajalla on ollut tilaisuus tutustua tähän mielenkiintoiseen uutuuteen höyryosaston päällikön, insinööri E. Zimmenmannin, Voikan höyryosaston käyttöpäällikön, dipl.ins. G. Högnäsin ja ylimestari R. Eklundin opastamana.

Kattilahuoneen ulkopuolella on parin viime vuoden ajan näkynyt tavallisuudesta poikkeavaa

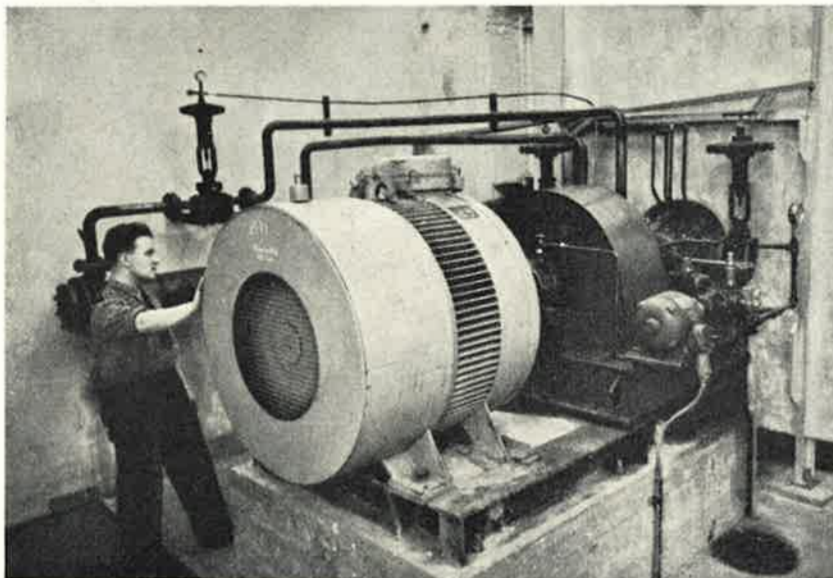
työntouhua, mutta se on ohikulkijoille antanut tuskin aavistustakaan siitä suuresta työmäärästä, mikä on seinien sisäpuolella suoritettu. On tarvittu rakennusmiehiä, haalausporukkaa, hit-saajia, viilaajia, sähköasentajia, hienomekaniikkoja ja kaikenlaisia erikoisammattimiehiä,

sillä kattilan kokoaminen ja asentaminen on ollut monen osaston yhteistyön tulos. Vaativa tehtävä on nyttemmin suoritettu loppuun, ja kattila on alkanut suorittaa tärkeitä osaansa Voikan suuressa tuotantokoneistossa. Samanaikaisesti kattilan asentamisen kanssa suoritettiin useita muita uudistuksia, joten Voikan kattilahuone nykyisessä asussaan edustaa varsin uudenaikaista tasoa.

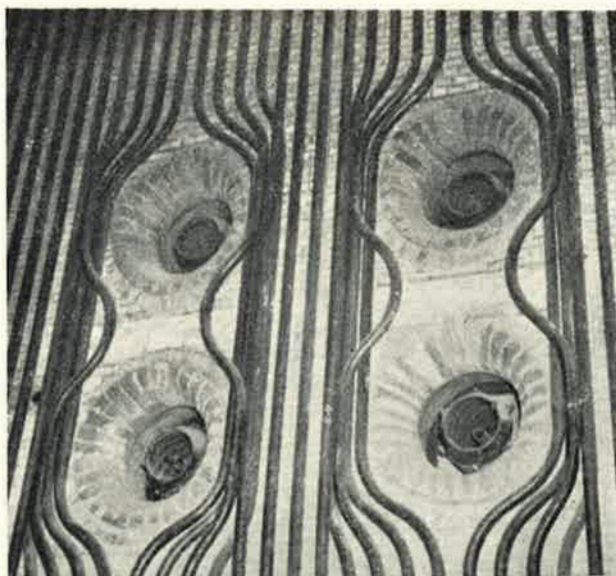
Kuten tiedämme, tarvitsee höyrykattila sisuksiinsa kolmea elementtiä: vettä, ilmaa ja polttoainetta. Kaksi ensiksi mainittua saadaan luonnosta ilmaiseksi, mutta kolmas maksaa sitten sitä enemmän. Lähtekäämme kiertokäynnillämme seuraamalla veden kulkua kattilaan. Tähän

Uuden kattilan laitteisiin kuuluva tuulettajan moottori ja automaattinen öljykytkin. Tuulettaja puhaltaa savun savukanavaan ja piippuun. Vuoromestari Olli Järvinen hienoa uutuutta tarkastelemassa.

Alla: Kattilan suuttimet kuvattuna tulipesästä ennen kattilan käyttöön ottamista.

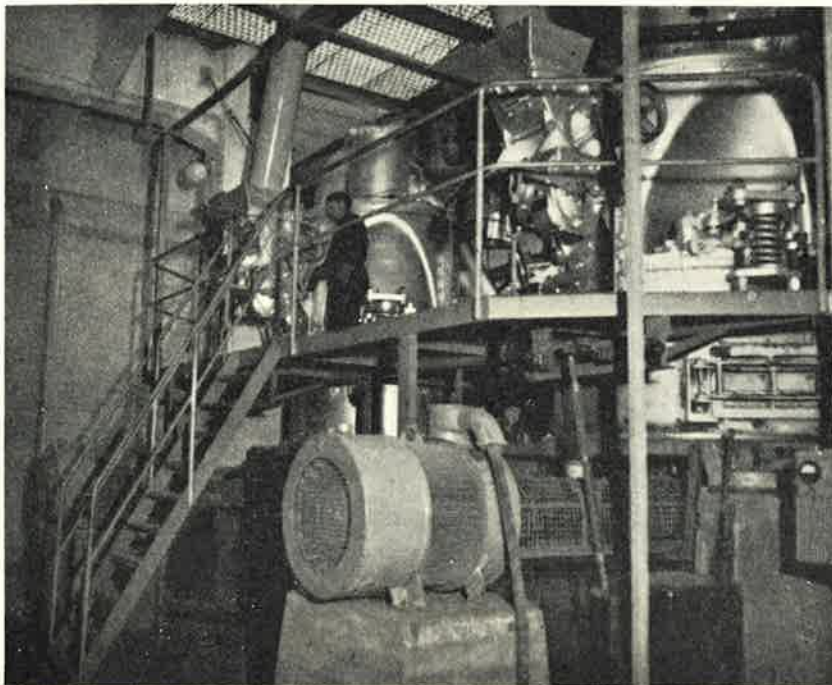
saakka kattilahuone on saanut vetensä suoraan tehtaan vesijohdosta, mutta nyttemmin sitä varten on rakennettu oma vesijohto pumppu-asemineen. Koska kattilaan syötettävän veden tulee olla ominaisuuksiltaan tarkoin määrätynlaista, joutuu se erikoiskäsittelyn alaiseksi. Ensinnä se kulkee antrasiitilla täytettyjen suurten suodattamien kautta, jolloin siitä poistetaan ruskea väri, humusaineet ja erinäisiä muita sopimattomia aineita. Tämän jälkeen vesi pehmennetään ioninvaihtajasuodattimissa, jolloin siitä poistetaan kalsium ja magnesium. Kun vesi on täten saatu puhtaaksi ja pehmeäksi, sekoitetaan siihen varmuussyistä eräitä kemika-

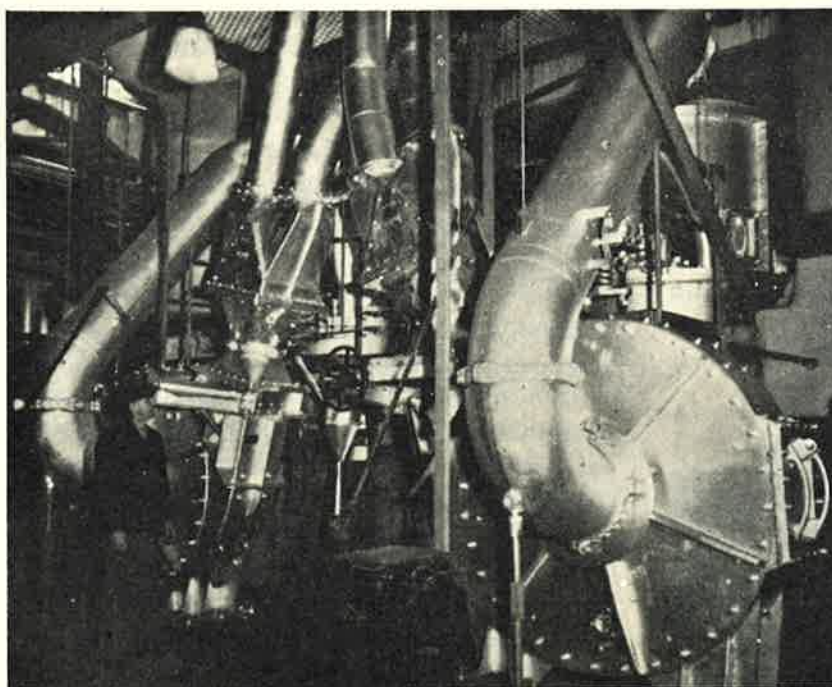
lioita, jonka jälkeen se vasta syötetään etulämmittäjien kautta 140-asteisena ja myöhemmin painetta nostettaessa 170-asteisena kattilaan. Palamiseen tarvittavan ilman kattila saa kattilahuoneen ilmasta voimakkaan tuulettimen avulla. Sekin menee etulämmittäjän kautta saaden siten vaadittavan 200 asteen lämmön ennen tulipesään joutumistaan.

Polttoaineen kiertokulku tulipesään eroaa melko tavalla arinakattiloiden systeemistä. Kivihiili putoaa kuljetuslaitteesta hiilibunkkeeriin, josta se syötetään kattilan alla sijaitseviin hiilimyllyihin. Kuljettimen päähän on asetettu magneettisella voimalla toimiva rautakappaleiden poistolaite. Myllyjä on kaksi, ja niissä on kummassakin kolme teräsrullaa, jotka jauhaavat kivihiilen hienoksi tomuksi, ja samalla yli 200-asteinen ilma kuivattaa hiilitomun. Tämän jälkeen hiilitomu 70-asteisena puhalletaan suuttimen kautta kattilan tulipesään. Kattilan seinämassassa on neljä suutinta, joista hiilitomu syöksyy tulipesään. Kunkin suuttimen keskellä on lisäksi öljypoltin, joten kattilaa voidaan lämmitellä joko kivihiilellä tai öljyllä tai yht'aikaa molemmilla. Parhailaan käytettiin puoliksi kumpaakin.

Itse kattilan sisus ei vastaa tavanomaista mielikuvaa kattilasta, sillä se on oikeastaan taidokkaasti sommiteltu putkirakennelma, joka on sijoitettu suljettuun tilaan neliömäisen kuoren sisään. Tämän ns. säteilykattilan tulipesä on täydelleen jäähdytetty tuubeilla, joita kattilassa on n. 10 km:n pituudelta. Tulipesän lämpötila

Lämmittäjä Ensio Lindberg hiilimyllyjen käyntiä säättämässä.

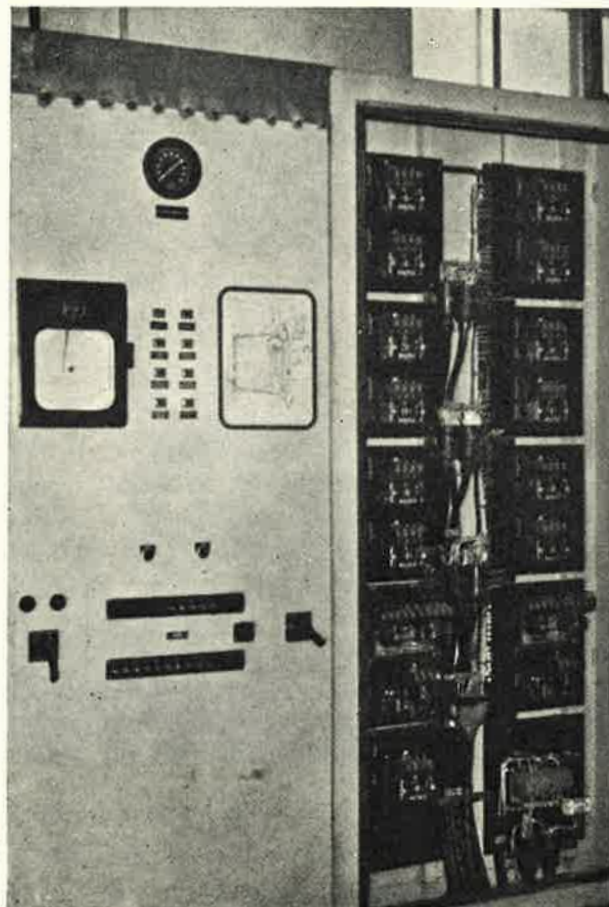
Ylimestari R. Eklund hiilitomutuulettimien vieressä kattilahuoneen kellarikerroksessa.

vaihtelee 1.200—1.600 asteen välillä. Kolmesti vuorokaudessa tuubien ulkopinta puhdistetaan höyryn avulla. Tämäkin tehdään nyt täysin automaattisesti painamalla nappia, joten vanhan tyylin kuuma ja hikinen sutarien käyttäminen on tässä poistettu. Kattilan hoidossa on oltava erittäin huolellinen, sillä pieninkin virhe saattaa aiheuttaa korvaamattoman vahingon.

Kattilan etupäähän on sijoitettu hoitotaso, jossa sijaitsee kattilan erikoisin hienous, sen nopeasti reagoivat "aivot". Osoittimet piirtävät ja mittarien kärjet väräjävät, merkkivalot sammuvat ja syttyvät. Asiantuntijalle nämä laitteet kertovat kaiken, mitä kattilassa ja höyryverkoissa tapahtuu. Mutta ei siinä kyllin. Jos joku tekijä muuttuu, vaikuttaa se myös moniin mui-

hin tekijöihin, ja säätäjät suorittavat sen välittömästi tuon poikkeaman tapahtuessa. Saimme omin silmin nähdä tuollaisen tapauksen. Toinen suurista paperikoneista oli oikukkaalla päällä ja "risasi" vähän väliä. Koneen pysähtymisestä oli seurauksena äkillinen höyryntarpeen väheneminen. Oli siis heti vähennettävä polttoainetta, ilmaa ja vettä. Mitä nopeammin tuo muutos saatiin aikaan, sitä taloudellisemmin kyettiin höyryn kulutuksessa tapahtunut supistuminen hoitamaan. Päinvastaisessa tapauksessa paperikoneen aloitettua jälleen käyntinsä pitävät säätäjät huolen siitä, että höyryn valmistus muutamassa hetkessä vastaavasti lisääntyy.

Ei pidä kuitenkaan luulla, että tämä ihmekojeisto on tehnyt ihmisen tarpeettomaksi. Nämä nerokkaat "koneaivotkin" tarvitsevat vielä pätevän ammattimiehen tarkkailemaan niiden toimintaa ja asioiden kulkua. Kojetaulun edessä seisoi parhaillaan katse tarkkaavaisena vuorossa oleva ensimmäinen lämmittäjä Eino Kauppila, joka hoiteli siinä kattilan lämmittämistä selkää kattilaan päin. On tapahtunut pitkä harppaus niistä ajoista, jolloin kivihiili lapioitiin kattilan tulipesään. Kattilan hoitaminen on kyllä ollut vipujen ja säätäjien kääntämistä jo pitkän aikaa, mutta nyt lämmittäjästä on tullut eräänlainen insinööri, joka vain kontrolloi tapahtumien kulkua. Tavallaan työ on tullut helpommaksi, mutta toisaalta ammattitaito ja vastuu on lisääntynyt. Kauppila on ollut kattilahuoneella lähes kaksikymmentä vuotta ja on täysin selvillä tämän alan salaisuuksista. Kysyimme häneltä, montako mittaria ja säätötaulua kojetaulussa kaikkiaan on. Hän kertoi kerran laske-neensa ja päässeensä 158:aan. "Hieno kattila tä-

mä on. Emme me höyrymiehet ennakolta osanneet kuvitella tätä näin suurenmoiseksi. Pitkälle on päästy tällä höyryalallakin", totesi Kauppila.

Jatkoimme kiertokäyntiämme ja tulimme uudelleen alakertaan. Siellä tapasimme lämmittäjä Ensio Lindbergin, joka Kauppilan apuna

Ylhäällä: Noen puhaltajien eli tuubien puhdistajien ohjauslaitteet.

Kattilahuoneen yhteydessä sijaitsee mittarikorjaamo, jossa suoritetaan mittareiden ja säätölaitteiden huolto sekä korjaus.

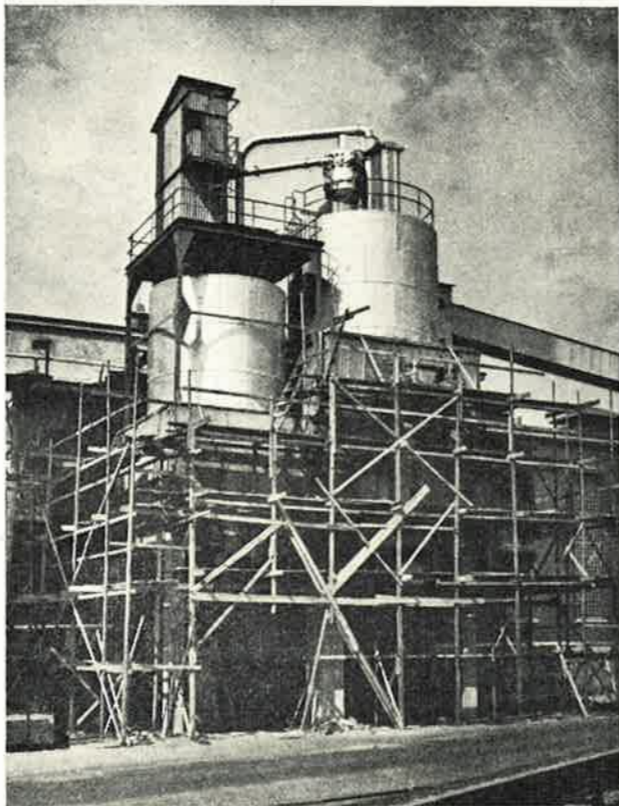
huolehtii tässä vuorossa kattilan lämmityksestä. Kauppila on sidottu kojetaulunsa ääreen, mutta Lindberg puolestaan kierteleä kattilan äärellä ollen milloin ylhäällä milloin alhaalla. Hänen vastuullaan ovat kuitenkin ennen kaikkea hiilimyllyt, joiden toimintaa on säännöllisesti käytävä tarkastamassa.

Täällä alhaalla meille selvisi, ettei kattila suinkaan seiso tukevasti lattiassa, vaan ainoastaan tuhkasuppilon kärjellä hieman koskettaa sitä. Sen varassa se ei kuitenkaan seiso, vaan se riippuu kokonaan erityisessä rautakehikossa, joka puolestaan on tanakasti lattiassa kiinni. Vaikka olimme tuhkasuppiloiden vieressä, ei tuhkasta näkynyt jälkeäkään, sillä pneumaattisen menetelmän avulla suppiloihin pudonnut tuhka nostetaan kattilahuoneen ulkopuolelle rakennettuihin tuhkasäiliöihin. Voimakas "lehda" lisää palamiskaasujen nopeutta ja syöksee ne savukanavaan ja piippuun. Ilman tuuletinta veto olisi ainoastaan 35 m/m vesipilaria, mutta "lehdan" avulla se nousee 200 m/m:iin. Myös toisten kattiloiden tuhkanpoistolaitteita tullaan uudenaikaistamaan.

Jokunen sana vielä uudesta kattilasta. Sen on valmistanut amerikkalainen toiminimi Combustion Engineering-Superheater Inc. Sen

normaalimaksimikuorma on 72 tonnia höyryä tunnissa, toisin sanoen se kykenisi kesäaikana yksinkin huolehtimaan Voikan tehtaiden höyryntarpeesta täydellä teholla ajettaessa. Toistaiseksi ajetaan 35 kg/sm² paineella, mutta myöhemmin se tullaan nostamaan 64 kg/sm². Kattilan tulipinta on n. 2.000 m² ja ilmaetulämmitäjän n. 3.400 m². Säätäjät ja mittarit ovat amerikkalaisia ja kanadalaisia, ja täydellisen automatiikan avulla kattilan hyötysuhde saadaan mahdollisimman korkeaksi.

Palatkaamme kirjoituksemme alkuun. Tehtaat tarvitsevat paljon höyryä. Tuotantokoneiston höyryntarve on sanokaamme "välttämätön paha", jota ilman ei voida tulla toimeen. Sen tähden häiriö höyryn saannissa merkitsee koneiden pysähtymistä. Ja tätä ei suinkaan saisi tapahtua. Tuo tietoisuus on juurtunut koko höyryosaston väkeen. Se kuvastuu niin insinöörien, mestareiden kuin lämmittäjien ja muiden kattilahuoneen miesten puheista. Vastuu tunnetaan ja sen mukaista on myös heidän suhtautumisensa työhön. Siksi he kaikki tuntevat iloa uudesta kattilastaan ja muista uudistuksista, jotka takaavat heidän tärkeälle työlleen entistä suuremman varmuuden.

Kattilahuoneen viereen on rakennettu tuhkasäiliöt.

Yhtymämme sosiaalivirkailijain neuvottelupäivät

Kolmattakymmentä sosiaalivirkailijaa yhtymämme eri tehtailta kokoontui tavanmukaisille neuvottelupäivilleen toukokuun 6 ja 7 p:nä Kuusankoskella. Edellisistä neuvottelupäivistä oli kulunut jo kaksi vuotta, joten asioita oli sen vuoksi ohjelmassa tavallista runsaammin.

Päivien avauksen suoritti yhtymän sosiaalijohtaja, kunnallisneuvos Eino Wallenius lausuen samalla osanottajat tervetulleiksi. Välittömästi tämän jälkeen käytiin käsiksi asioihin, ja ensiksi sosiaalipäällikkö Ake Launikari luki sosiaalijohtaja Akseli Kaskelan laatiman alustuksen sosiaalitoiminnan edellytyksistä ja tehtävistä nykyhetken puunjalostusteollisuudessa. Sosiaalijohtaja Wallenius piti esitelmän toimihenkilöiden ja työläisten eläkekysymyksestä, ja sosiaalitarkastaja Toini Iivanainen esitti harrastustoiminnan käyttöä sosiaalitoiminnan muotona koskevan alustuksen. Lopuksi oli ensimmäisen päivän ohjelmassa liikunta-neuvoja Raine Vallealan alustus harrastusliikuntatoiminnan laajentamisesta palvelemaan entistä tehokkaammin epäterveellisissä olosuhteissa työskenteleviä, jota paitsi alustuksessa käsiteltiin myös palkitsemiskysymystä. Kaikkien esitysten johdosta keskusteltiin. Myös kokeiltiin ryhmätyöskentelyä kahden viimeksi mainitun alustuksen pohjalla. Tämä tapahtui siten,

että päivien osanottajat jaettiin kolmeen ryhmään, naiset omaansa ja miehet kahteen, ja nämä ryhmät käsittelivät ensin omissa kokouksissaan alustajien laatimat yhteenvedot esityksistään, minkä jälkeen ryhmien suhtautuminen niihin esitettiin yleiskokoukselle. Siellä syntyi vielä keskustelua, jonka kuluessa neuvottelupäivien kanta kumpaankin alustukseen nähden lopullisesti muovautui.

Toisena kokouspäivänä kuultiin ensin maisteri Veikko Talven alustus Kymi-Yhtymä-lehdestä. Sen jälkeen Kouvolan kauppalan nuoriso-ohjaaja I. Rinne esitti alustuksen aiheesta: "Kotikasvatuksen tukeminen. Voidaanko ja mitä tehdä sosiaalitoiminnan puitteissa?" Sitten seurasi turvallisuustarkastaja Paul Andersenin alustus turvallisuustyön yhtenäistämiskysymyksistä sekä maisteri Lilli Olssonin esitelmä henkisestä kypsytydestä ja maisteri Yngve Sundmanin esitelmä, jonka aiheina olivat toimihenkilöiden sairausajan palkkaus ja äitiysavustus. Lopuksi sosiaalipäällikkö Ake Launikari selosti yhtymän sosiaalikutannuksia. Myös toisen kokouspäivän esitykset aiheuttivat vilkkaan ajatusten vaihdon.

Sosiaalivirkailijain neuvottelupäivät ovat yleensäkin olleet antoisat, mutta tänäkertaiset olivat tähänastisista onnistuneimmat.

Kevätkauden juhla- ja taidetilaisuuksia

KEVÄTJUHLA ELÄKELÄISILLE

järjestettiin Kuusankosken Seuratalossa huhtikuun 26 p:nä. Värikkäin kukkasommitelmin koristettu sali täyttyi viimeistä sijaa myöten.

Kymintehtaan Työväen Musiikkiyhdistyksen torvisoittokunnan soitettua alkusoiton lausui sosiaalipäällikkö Ake Launikari juhlavieraat tervetulleiksi. Sen jälkeen Kuusankosken Mieslaulajat esitti muutamia lauluja, Orvokki Vesarannan balettikoulun oppilaat Eeva-Liisa Puolakka ja Johanna Pitkänen tanssivat siron menuetin "Isoäidin iloksi" ja ammattikoulun työt lauloivat ja esittivät kuvaelman "Äidin rakkaus". Saman koulun oppilaan Lasse Hietasen lausuttua runon nähtiin voimistelunopettaja Thua Heikkisen sommittelema ja ohjaama liikuntasatu. Radiosta tunnetun taitelijaparin Marjatta ja Martti Pokelan esiintyminen aiheutti todellisen suosionosoitusten myrskyn, ja mieluista kuultavaa olivat myöskin opettaja Pentti Myllysen lintujen ääniä matkivat esitykset.

Kaikille läsnä olleille jaettiin juhlassa hedelmä- ja makeispussit. Tilaisuus päättyi yhteisesti veisattuun "Suvivirteen", minkä jälkeen juhlavieraat kaikesta päättäen tyytyväisin ja kiitollisin mielin hyvästelivät juhlan järjestäjiä.

VOIKKAALLA KAHVIKONSERTTI ELÄKELÄISILLE

Ilmojen haltija ei suosinut Voikan eläkeläisten kahvikonsertin muodossa vietettyä kevätjuhlaa, vaan lumiräntää tuli taivaan täydeltä kutsuvieraitten astellessa kohti Seurataloa. Tunnelma muuttui kuitenkin astuttaessa juhlasaliin, jota valmiiksi katetut kahvipöydät ja keväinen koristelu somistivat. Juhlan alkuaessa todettiin n. 250 eläkeläisen noudattaneen kutsua ja saapuneen viettämään jo perinteelliseksi muodostunutta kevätjuhlaa. Tilaisuuden aloitti maisteri Veikko Talven johtama Kuusankosken Orkesteri esityksillään. Tervetuliaispuheen piti sosiaalipäällikkö, varatuomari Aunis K. Kantonen selostaen juhlan tarkoitusta ja ilmoittaen, että kahvikonsertti on tarkoitettu korvaamaan myös suu- ja sorkkataudin takia pitämättä jäänyttä joulujuhlaa. Tämän jälkeen Kuusankosken Mieslaulajat esitti tarkastaja T. J. Stenvallin johdolla moniaita lauluja. Tyttönen Betty Heimonen lausui lapsen välittömyydellä juhlarunon. Tunnelmaa kohottivat rouva Liisa Jounin yksinlaulusesitykset ja hilpeyttä herättivät hra Sulo Ahtisen kaskut. Niin oli päästykin juhlan päänumeroon, kahvinjuontiin. Kun se oli kielel kirvoittanut, ja kun toisensa tavanneet työkumppanukset olivat palauttaneet mieleen yhteisiä muistoja, jatkui ohjelma hra E. Willadsenin johtaman Voikan Työväen Musiikkiyhdistyksen soittokunnan torvisoittoesityksillä. Kuusankosken Mieslaulajien esiinnyttyä toistamiseen kuultiin näyttämökorokkeelta peipposen ääni, jonka loihti viheltämällä kuuluville opettaja Pentti Mylly-

nen aloittaessaan mielenkiintoisen lintupakinansa. Sivusta katsojista näytti, että monet kuulijat elivät uudelleen nuoruutensa keväisiä tuokioita tämän esityksen aikana. Voikan Viestin naiset esittivät menuetin ja Mattilan kansakoulun oppilaat vuorokeskustelun. Juhla päättyi yhteislauluun. Ulkopuolisesta tarkkailijasta tuntui siltä, että kutsuvieraat olivat tyytyväisiä näkemäänsä ja kuulemaansa sekä pöydän antiiniin, joten juhla lienee vastannut tarkoitustaan.

ÄITIENPÄIVÄJUHLAN

järjesti sosiaaliosasto Kuusankosken Seuratalossa. Tervehdyspuheen piti sosiaalitarkastaja Toini Iivainen ja juhlapuheen pastori A. Oinaala. Muusta ohjelmasta huolehtivat pääasiallisesti lapset. Väliajalla tarjottiin juhlavieraille kahvit maukkaine leivonnaisineen.

KUDONNAISTÖIDEN NÄYTTELY

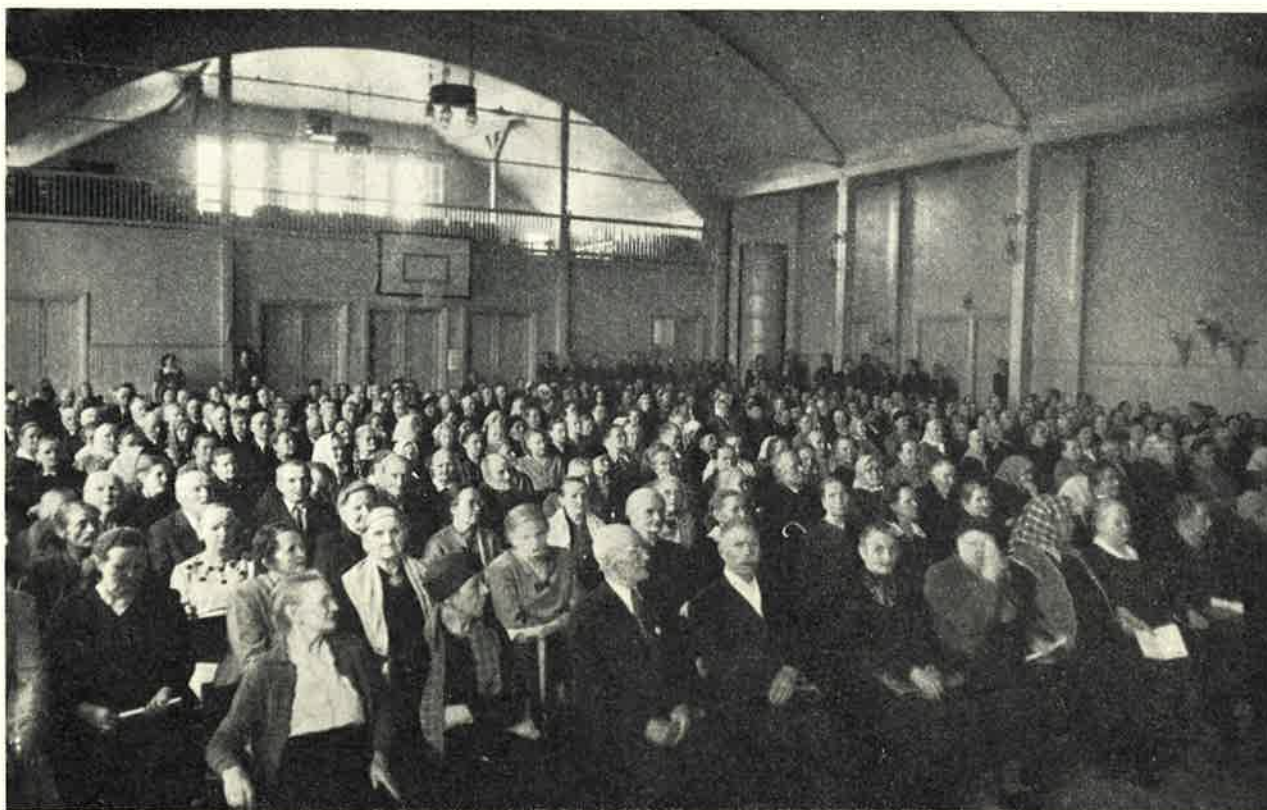
Yhtiön kutomossa kudottujen töiden näyttely pidettiin toukokuun 30 ja 31 p:nä Kuusaan Seuratalossa. Näytteillä oli satalukuinen valikoima kauniita kudonnaisia, kuten mattoja, tākänöitä, sohvatyynyjä, pöytäliinoja, pyyheliinoja, esiliinoja, peitehuopia ym. Erityisesti kiinnittivät huomiota kauniit ja hillityt värit sekä onnistuneet mallit. Paljon oli saatu aikaan kutomon taitavan opettajan, tekstiilitaiteilija Annikki Salmen johdolla.

YHTIÖLÄISKONSERTTEJA

Sosiaaliosastot järjestivät kevätkaudella kaksi yhtiöläiskonserttia, Voikan Seuratalossa maaliskuun 8 p:nä ja Kuusankosken Seuratalossa Marianpäivänä maaliskuun 25:ntenä. Kummassakin konsertissa esiintyi Kuusankosken Orkesteri maisteri Veikko Talven johdolla Ohjelmassa oli reippaita marsseja, Bizetin Arlesitar-säveliä, baletti- ja operettimusiikkia ja kotimaisia sekä unkarilaisia säveliä. Hra Arvo Byckling esitti hanurisooloja, Yleisö oli tyytyväinen kuulemaansa. Koska Voikkaalla tällainen yhtiöläisten piirissä järjestetty orkesterikonsertti oli laatuaan ensimmäinen, liittyi ohjelmaan myös orkesterisoittimien esittely.

TAIDENÄYTTELY

Kuusankosken Taideseura, jonka toiminnassa monet yhtiöläis-taiteenharrastajat ovat mukana, toimenpani keväällä kuukauden kestävän "akatemia-kurssin". Kurssilla annettiin ohjausta piirustuksessa, grafiikassa ja vesiväri- sekä öljyvärimaalauksessa. Opettajina toimivat taiteilijat Pentti Melanen ja Tapani Lemminkäinen. Osanottajia oli parikymmentä. Kurssilaisten töitä oli näytteillä toukokuussa pidetysä taideseuran vuosinäyttelyssä, joka antoi erittäin edullisen kuvan tākäläisten taiteenharrastajain vakavista pyrkimyksistä sekä opetuksen tuloksellisuudesta. Näyttelyyn osallistuivat kutsuttuina taiteilijat Pentti Melanen ja Reino Viirilä.

Eläkeläisten kevätjuhla Kuusankosken Seuratalossa.

Alla: Pöydän antimia nautitaan Voikan eläkeläisten kahvikonsertissa.

Pojat soittavat

"Meidän poikain marssi" kajahtaa intomielisen rytmikkäänä. Kuuliija tuntee jo muutamasta tahdist, että soitossa on nuorekkuutta ja osaamisen iloa. Nuorten musikanttien jalkapohjat naputtavat lattiaa vasten täsmälleen samassa tahdissa kuin kapellimestari viitto jyrkävällä tahtipuikollaan. Tässä tapauksessa tuollainen apukeino rytmissä pysymisen tehostamiseksi on luvallista, sillä marssia kajahtelee ammattikoulun poikien torvisoittokunta — miehenalut, joita ei ikä paina muutenkaan saati sitten soittajina.

Ammattikoulun soittokunta on koulunuorison keskuudessa hyvässä maineessa, ja monen pojan unelma on päästä mukaan sen riveihin. Syksyisin onkin tavallisesti parikymmentä poikaa pyrkimässä soittokuntaan. Ensimmäinen karsinta tapahtuu laulunumeron perusteella, ja sitten ensimmäisten viikkojen aikana tapahtuu harvennus itsestään. Aloitetaan kuvista musiikinteorian aakkosista, eikä ääni torvesta heltiäkään niin helposti kuin moni poika oli luullut. Tällä tavoin jää jäljelle sitkein aines, joka käy ahkeeraan harjoituksissa ja joka myös oppii.

Edistyminen riippuu kuitenkin ennen kaikkea soittokunnan kapellimestarista. Hänen tulee olla johtaja ja opettaja samalla kertaa. Ammattiopettaja Alvar Korvella on musiikki veressään, soittanut torvea ja laulanut kuorossa melkein koko ikänsä. Ja soittajapoikien kasvattamisesta ja opettamisesta ei hänelle ole muodostunut yksistään jonkinlainen ajanviete, vaan harrastus, joka on muodostunut suorastaan elämäntehtäväksi. Joka syksy hän aloittaa alusta, opettaa pojille sävel- ja tahtilajit ja muita välttämättömiä musiikinteorian aakkosia.

Pojat ovat useastikin unohtaneet kansakoulussa opetetun musiikinteorian kokonaan, ja sen tähden on lähdeittävä aivan alusta. Muutaman teorian tunnin jälkeen annetaan pojille torvet ja silloin alkavat teoreettisen opetuksen yhteydessä sormi- ja ääniharjoitukset.

Harjoituksia pidetään kahdesti viikossa, puolitoista tuntia kerrallaan ensimmäisen luokan pojille ja välittömästi sen jälkeen saman verran pitemmällä oleville toisen luokan pojille. Harjoitustunteja kertyy siten kuusi viikossa.

Syyslukukauden lopussa pidetään ensimmäiset yhteiset harjoitukset, ja ensimmäinen esiintyminen tapahtuu joulujuhlissa. Kummatkin ryhmät harjoittelevat kuiterkin erikseen aina kevätkauden puoliväliin saakka, jolloin kapellimestari katsoo nuorempien kehittyneen sellaiselle tasolle, että yhteiset harjoitukset voidaan lopullisesti aloittaa. Pojat harjoittelevat myös kotona, sillä kukin saa viedä torven kotiinsa ja harjoitella siellä niin paljon kuin kotirauha sallii. Meille kerrottiin hauskoja tapauksia, mm. kuinka eräs totinen torvensoittaja oli harjoitellut saunaka-

marissa ja milloin missäkin piilopaikassa, jottei olisi torventörähdyksillään liikaa koetellut kotiväen ja naapurien hermoja.

Tämän soittokunnan reippaita esityksiä kuunnellesamme ja vertailemme syksyistä tasoa keväälliseen voimme todeta vanhan sananparren "alku aina hankalaa, lopussa kiitos seisoo" toteutuvan tämän soittokunnan kehityksessä yhden soittokauden aikana. Ensimmäiset epävarmat äänet ovat muuttuneet reippaiksi säveleiksi, ohjelmisto on kasvanut, ja soittamisen ilo kuvastuu soittokunnan sävelistä.

Tiedustelimme kapellimestari Alvar Korvelta, tämän soittokunnan perustajalta ja uskolliselta johtajalta, hänen soittokuntansa vaiheita. Haastateltavamme kertoo, että soittokunta perustettiin syksyllä 1940 sosiaalihoitaja Eino Walleniuksen ehdotuksesta.

Viereisellä sivulla:
Ylhäällä: Ammattikoulun poikien torvisoittokunta ammattikoulun juhlasalissa. Alhaalla: Soittokunnan tarmokas ja innostava kapellimestari Alvar Korpi.

Ylhäällä ja vieressä: Totisia torvensoittajia.

Koulun rehtori, tunnettu musiikkimies Väinö Niinivaara antoi tietenkin kaiken tukensa tälle uudelle yritykselle. Soittokunnan vahvuus on eri vuosina jonkin verran vaihdellut, mutta se on ollut aina vähintään kaksi seitsikköä, mutta toisinaan on soittajien luku noussut lähes 30:een. Kaikki torvisoittokunnan soittimet rumpuja myöten ovat kokoonpanossa mukana. Lisäksi silloin tällöin joku poika innostuu ostamaan trumpetin tai klarinetin rikastuttaen siten instrumentillaan varsinaisen torvi-orkesterin kokonaisuutta.

Eräät pojat ovat soittaneet koulun torvisoittokunnassa vielä koulusta päästyäänkin, ja useat jatkavat muulla tavoin soittoharrastustaan liittymällä paikkakunnan torvisoittokuntiin tai muihin orkestereihin. Onpa joku valinnut muusikon urankin ja mennyt jatkamaan musiikkiopintojaan Sibelius-Akatemiaan.

Esiintymiset rajoittuvat pääasiassa koulun ja toverikunnan omiin tilaisuuksiin, mutta jonkin verran on esiinnytty myös koulun ulkopuolella, kuten yhtiön sosiaaliosaston järjestämissä juhlissa ja pelastusarmeijassa.

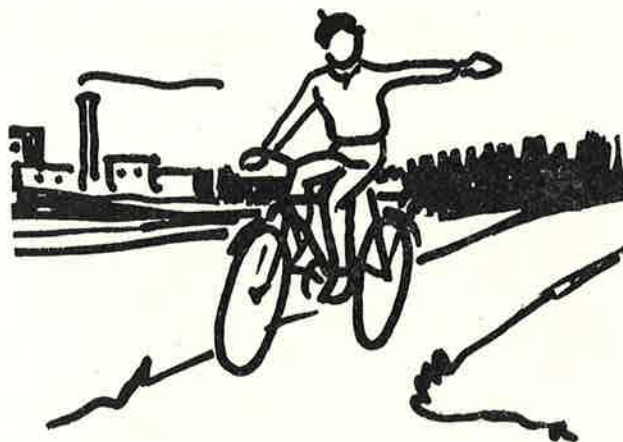
Lopuksi pyydämme poikia soittamaan jonkun miehuu-kevään ohjelmiston uutuuden. Esityskappaleeksi valitaan, "Itämainen laulu ja tanssi". Siinä on sekä melodiaa että rytmin nasevuutta, ja halusta pojat sen soittavat. Saamme vielä kuulla Komzakin "Sadun" kauniina ja täsmällisenä esityksenä. Kyllä näillä kappaleilla kelpaa esiintyä koulun päättäjäisjuhlissa.

Kiitämme johtajaa ja poikia. Tässä musiikkikerhossa tehdään totista työtä, opastetaan poikia esimerkillisellä tavalla musiikin valtakuntaan. Heidän suhteensa musiikkiin tulee pysymään läheisenä läpi elämän, monen kohdalta se ajan mukaan vielä syvenekin.

Pyöräilijät

ja liikennemääräykset

Maassamme on nykyään yli miljoona polkupyörää, ja on todennäköistä, että teillämme ja asutuskeskussissamme on sulan maan aikana enemmän polkupyörällä ajavia kuin jalankulkijoita. Mutta tuntee-tko tämä valtava pyöräilijöiden joukko liikennemääräyksiä ja noudattaako se niitä? Rehellisesti on tunnustettava, että suurin osa heistä rikkoo jatkuvasti liikenneohjeita ja menettelee yleisillä teillä liikkeussaan omavaltaisesti. Polkupyöräilijä joutuu olemaan vaaravyöhykkeessä liikkeussaan asutusalueilla ja yleisillä teillä, ja sen tähden voidaankin vaatia, että hänen itsensä ja yleisen turvallisuuden takia ainakin tärkeimmät liikennesäännöt on oltava selvillä ja että niitä noudatetaan. Julkaisemme tässä 11 ohjetta, jotka jokaisen pyöräilijän tulisi muistaa ja noudattaa niitä ajessaan.

1. Aja aina tien oikealla puolella ja varmistaudu sivuuttaessasi siitä, että ajotie on vapaa.
2. Älä aja ryhmissä rinnakkain, vaan peräkkäin ja vältä ruuhkautumista. Kolme polkupyörää rinnakkain on jo liikaa. Tämä on erikoisesti huomioitava työajan päättymisen, aamiaistunnin sekä työvuorojen vaihtojen aikana.
3. Väistä vastaan tulevaa ajoneuvoa aina oikealle ja sivuuta samaan suuntaan ajava vasemmalta. Aja aina suoraan äläkä mutkitellen.
4. Jos poikkeat ajosuunnastasi, anna aina merkki kääntymisestä. Seisovan ajoneuvon ohi on ajettava varoen.
5. Oikealle kääntyessäsi tee jyrkkä kaarros, vasemmalle loiva.
6. Älä milloinkaan riipu kiinni kulkevissa ajoneuvoissa äläkä vedätä niillä itseäsi.
7. Aja vain sellaisella nopeudella, että varmasti hallitset vaarallisimmatkin tilanteet. Porteista, pihoilta ja sivuteiltä on ajettava valtaväylälle varoen. Tehdasalueet ovat vaaranpaikkoja, joissa on erityisen tarkoin noudatettava liikenneohjeita.

8. Yleisiä varoitusmerkkejä, kieltoja ja rajoituksia osoittavia merkkejä sekä huomio- ja tiedoitusmerkkejä on noudatettava.

9. Yhtä henkilöä varten tarkoitettua polkupyörää älköön käytettävä kahden tai useamman henkilön kuljettamiseen. Kuitenkin voi vähintään kuusitoista vuotta täyttänyt henkilö kuljettaa mukanaan enintään kymmenen vuoden vanhaa lasta, jos polkupyörä on varustettu erityisellä laitteella sellaista kuljetusta varten.

10. Polkupyöräilijän tulee ajaessaan pitää molemmat jalat polkupyörän polkimilla ja ainakin toinen käsi ohjaustangossa.

11. Huolehdi siitä, että polkupyöräsi on aina kunnossa. Epäkunnossa olevat jarrulaitteet, venyneet ketjut, irtaantunut ohjaustanko yms. ovat vaaraksi itsellesi ja muille. Pyöräsi on varustettava kunnollisella soittokellolla ja takapyörän lokasuojan alaosa maalattava valkoiseksi. Pimeänä aikana kuuluvat valot ja kissansilmä pyörän varusteisiin.

Edellä mainittujen asioiden vakavuuden taustaksi esitämme muutamia tilastotietoja. Viime vuoden aikana menetti maassamme 62 polkupyörällä liikkuva henkensä ja yli 500 loukkaantui. Nämä olivat sellaisia tapauksia, joissa pyöräilijät olivat osasyllisiä. Jos tarkastamme yhtiömme Kuusankosken tehtaitten työmatkatapaturmatilastoa, toteamme, että 83:sta työmatkatapaturmasta oli polkupyörällä osuutta 62 tapauksessa. Tilastot todistavat, että tilanne on huolestuttava ja vaatii parannusta meiltä kaikilta. Näistä asioista on puhuttu ja kirjoitettu, joten jokainen polkupyörällä liikkuva tietää tämän ja varmaan myöntää, että on itsekin syyllistynyt rikkomuksiin. Tilanne on kuitenkin sellainen, että järjestysviranomaisten on pakko lain ankaruudella sekaantua asiaan saadakseen pyöräilijät noudattamaan annettuja määräyksiä ja ohjeita. Laki jää tehottomaksi, ellei sen noudattamista valvota ja ellei lain rikkomisesta seuraa rangaistus. Ei voida hyväksyä sitä, että kulkutiet ovat muodostumassa teollisuuslaitostemme eniten tapaturmia aiheuttaviksi kohteiksi ja että polkupyöräilijä on tähän onnettomaan tilanteeseen pääsyllinen.

Voikan tehtaan shakkiturnaus.

Väinö Salosesta mestari

Voikan tehtaan shakkimiehet ovat talven aikana mitelleet taitoaan turnauksessa, joka aloitettiin marraskuun puolivälissä ja saatiin päättymään vasta huhtikuun aikana. Turnaus suoritettiin nyt ensimmäisen kerran kolmessa sarjassa. Uutena sarjana oli C-sarja, jossa pelasivat ne, jotka eivät aikaisemmin ole olleet turnauksessa mukana. Innostus shakkia kohtaan on jatkuvasti kasvanut, mitä osoittaa sekin, että tällä kerralla otti turnaukseen osaa 45 pelaajaa, jotka jakautuivat sarjoittain seuraavasti: A-sarja 13, B-sarja 15 ja C-sarja 17. Kaikkiaan jouduttiin suorittamaan 253 ottelua sekä lisäksi muutamia uusintaotteluita. Pisimmät ottelut kestivät kuutisen tuntia.

A-sarjassa osoittautui parhaaksi puuhiomon Väinö Salonen voittaen sarjansa ja samalla tehtaan mestaruuden selvästi. Aikaisemmissa turnauksissa Salonen on epäonnistunut jäänyt toiseksi, mutta nyt tuli voitto ahkeran uurastuksen palkkioksi. Seuraavista tiloista käytiin tiukkaa kamppailua ja palkintosijat saatiin selville vasta uusintojen jälkeen.

Tasaisen B-sarjan voittajaksi selvisi sähköosaston Urho Kelkkanen ja C-sarjan parhaaksi karbidin Lauri Hasu. B-sarjasta nousivat A-sarjaan U. Kelkkanen, sähkö, H. Kääpä, karbidi ja H. Luoma, korjauspaja sekä C-sarjasta B-sarjaan L. Hasu, karbidi, K. Vahter, rak.os. ja V. Vainio, karbidi. — Tulokset: A-sarja: 1) Väinö Salonen, puuhiomo, 10 pist. 2) Harry Savolainen, varasto, 8 pist. 3) Paavo Rinne, korjauspaja, 8 pist. 4) Eino Karhu, paperitehdas, 7 pist. 5) Aimo Koikkalainen, sell., 7 pist. 6) Antero Klemola, sähkö, 6 pist. 7) Olavi Kalke, sähkö, 5 pist. 8) Pentti Ruusunen, karbidi, 5 pist. 9) Alpo Nikkinen, rak.os., 4 pist. 10) Esko Kattelus, paperitehdas, 3 pist.

B-sarja: 1) Urho Kelkkanen, sähkö, 9 pist. 2) Heikki Kääpä, karbidi, 8½ pist. 3) Harry Luoma, korjauspaja, 8½ pist. 4) Pekka Linnankallio, sähkö, 7½ pist. 5) Toivo Ahonen, paperitehdas, 6½ pist. 6) Oiva Rautjärvi, sos.-os., 6½ pist. 7) Kaarlo Kauppinen, karbidi, 6 pist. 8) Lauri Syväjärvi, puuhiomo, 5½ pist. 9) Kalevi Aarnio, korjauspaja, 4 pist. 10) Vieno Valtonen, paperitehdas, 2 pist.

C-sarja: 1) Lauri Hasu, karbidi, 12 pist. 2) Kauko Vahter, rak.-os., 11½ pist. 3) Vallu Vainio, karbidi 10 pist. 4) Ahti Martikainen, korjauspaja, 8 pist. 5) Muisto Tammilehto, karbidi, 7½ pist. 6) Olavi Leivo, puuhiomo, 7½ pist. 7) Aarne Välimäki, puuhiomo, 7 pist. 8) Reino Virtanen, karbidi, 7 pist. 9) Timo Kuusisto, varasto, 6 pist. 10) Paavo Hohteri, sell., 5½ pist.

LEHTEMME SEURAAVA NUMERO

ilmestyy kesälomien takia vasta 3 kuukauden kuluttua eli syyskuun 20 p:nä. Siihen tarkoitettut kirjoitukset ja kuvat pyydetään lähettämään elokuun 15 p:nä mennessä. Loppuvuoden numerot ilmestyvät marraskuun 5 ja joulukuun 20 p:nä.

Shakkimestari Salonen saa palkintonsa.

Painiottelu Halla—Voikka

päättyi kolmannen kerran Hallan voittoon

Kolme vuotta sitten lahjoitti yhtiö kiertopalkinnon Hallan ja Voikan tehtaiden väliseen painiotteluun. Nyt se koristaa Hallan ennestänsinkin komeaa palkintokaappia, sillä "pytty meni puskasta poikki", kuten eräs hallalainen leikkillisesti totesi. Vaikka näin todella kävikin, ei otteluista koskaan muodostunut yksipuolista näytöstä, vaan mitä tiukin ja reiluin kilpa. Painiasiantuntijatkini ovat sitä mieltä, että näissä tehdasotteluissa nähtiin parempaa painia kuin monissa suuresti mainostetuissa nimimiesten kiistoissa. Kahdena ensimmäisenä vuonna ottelu päättyi Hallan hyväksi kahden pisteen etumatalla. Viime keväänä saatiin lopputulokseksi Hallan joukkuetta mairitteleva 10-4, mutta numerollinen ylivoima ei tee oikeutta voikkaalaisille. Rehellisesti he kuitenkin tunnustivat häviönsä, mutta ensi vuodeksi jäi varmaan jotain hampaankoloon. — Tulokset sarjoittain:

52 kg: E. Hasu V — A. Ahdepelto H 3—0. R. Tuomela H — S. Pajari V 3,20. 57 kg: A. Viherälö H — E. Karjalainen V 3—0. T. Räsänen H — E. Puranen V 5,40. 62 kg: E. Laine H — E. Rantanen V 2—1. E. Merelä V — R. Viherälö H 1,22. 67 kg: J. Lehtinen V — A. Vauhkonen H 2,12. T. Partti V — A. Leskinen H 3—0. 73 kg: V. Roos H — O. Topo V 3—0. O. Wecksten H — V. Topo V. 14,17. 79 kg: J. Koponen H — V. Nurminen V 3—0. N. Ropa H — H. Akerblom V 1,53. Yli 79 kg: E. Virtanen H — V. Penttinen V 2,35. P. Mikkola H — M. Vuorinen V 0,52.

Nähtyä ja kuultua Mäntässä

Toukokuun 16 p:nä tekivät Kymin-Kuusankosken ja Voikan tehtaitten mestarit ja toimihenkilöt retken Mänttään. Se oli vastavierailu ja suoritettiin vuosi sitten täällä käyneiden Mäntän tehtaitten teknikoiden kutsusta.

Matkalle lähti linja-autoilla kaikkiaan 70 henkilöä. Reitti kulki Lahden, Padasjoen ja Jämsän kautta Mänttään. Monelle ensikertalaiselle tämän reitin matkajalle oli elämys nähdä näiden seutujen kauniita maisemia, järviä, saaria ja salmia.

Perille saavuttua oli ystävällinen vastaanotto ruoka- ja kahvitarjoiluineen, ja Mäntän tehtaitten sosiaalipäällikkö, insinööri Mattila lausui retkeläiset tervetulleiksi Mänttään. Välittömästi tämän jälkeen seurasi tehdaskäyntejä ja eri tuotantolaitosten esittelyä. Nähtiin Mäntän paperituotteiden valmistumista nenäliinoista aina hienoimpiin pöytäliinoihin asti. Suurinta mielenkiintoa herätti kuitenkin uusin pergamiinipaperikone, joka on tiettävästi Euroopan suurin. Seurasi vielä käyntejä konepajassa, höyry- ja sähkövoimasmilla sekä selluloosatehtaalla.

Sitten saimme erään tehtaan virkailijan miellyttävällä opastuksella tutustua yhtiön pääkonttoriin, jonka eteisaulassa on kauniita maalauksia. Niissä kuvataan yhtiön historiaa tehtaitten rakentamisvaiheesta alkaen aina tähän vuosikymmeneen asti.

Kuten tiedetään, rakennutti apteekkari, sittemmin kauppaneuvos Gustaf Adolf Serlachius v. 1868 Mänttään puuhiomon, josta sittemmin monine sivuhaaroinneen on kehittynyt maamme huomatuimpiin kuuluva teollisuuskeskus. Tämän suuren, kaukonäköisen teolli-

suusmiehen jyrkää monumentti on pystytetty sille paikalle, jolta hän laski perustan tälle suuryhtymälle, joka tänä vuonna täyttää 85 vuotta.

Konttorirakennuksesta siirryimme lähellä olevaan Mäntän kauniiseen kirkkoon, jonka vuorineuvos Gösta Serlachius rakennutti ja v. 1928 lahjoitti Mäntän seurakunnalle. Gösta Serlachius oli tehtaan perustajan veljenpoika. Vanhemman polven kymintehtaalaiset tunsivat hänet hyvin, sillä hän oli Kymin Oy:n toimitusjohtajana vuosina 1908—1913. Viimeksi mainittuna vuonna hän siirtyi Mäntän tehtaitten johtoon. Nykyinen toimitusjohtaja Erik Serlachius on Gösta Serlachiuksen poika, joka isänsä kuoltua otti yhtiön johdon käsiinsä. Tulkoon vanhoille kymintehtaalaisille mainituksi, että vanha vuorineuvoksetar on vielä reipas ja nuorekas. Hän ajaa itse autoaan ja tekee väliin pyöräilymatkojakin.

Kirkosta matka jatkui Joenniemeen, jossa luonnon-ihanalla paikalla järven rannalla sijaitsevassa kauniissa huvilassa on Gösta Serlachiuksen säätion taidemuseo monine kauniine ja arvokkaine tauluineen ja veistoksineen.

Yhtiön klubilla järjestetyillä päivällisillä Mäntän tehtaitten hallinnollinen johtaja tuomari Laurila lausui vieraat yhtiön puolesta tervetulleiksi toivoen, että mieluisat muistot seurasivat mukana Mäntästä lähtiessä. Mäntän, Kuusankosken ja Voikan mieslaulajista kokoonpantu tilapäinen kuoro esitti illan kuluessa useita lauluja. Suurta hilpeyttä herättivät Kymintehtaan "Vesas-Heikin" esitykset hänen matkiesaan eräitä kuuluja henkilöitä.

Matka oli kaikin puolin onnistunut. Kiitokset mäntäläisille suurenmoisesta järjestelystä ja vieraanvaraisuudesta.

W.

Mitalimies

Toukokuun 21 p:nä tuli vuoromestari Herman Konsantin Tamlander olleeksi puoli vuosisataa yhtiömme palveluksessa. Merkkipäivän johdosta järjestetyssä tilaisuudessa Kymin-tehtaan Virkamiesklubilla ojensi työn veteraanille yhtiön kultaisen ansiomerkin varatoimitusjohtaja, vapaa-herra Knut von Troil, joka lämpimin sanoin kiitti yhtiön puolesta uskollista työntekijää. Tilaisuudessa olivat läsnä myös isännöitsijä Curt Cedercreutz, teknillinen johtaja B. Estlander, insinööri A. Lundin ja sosiaalipäällikkö Ake Launikari.

Taavetti Saastamoinen.

Pitkäaikaisesti palvelleita

PAPERINPAKKAAJA TAAVETTI SAASTAMOINEN

Kymin paperitehtaalta tulee 5.8.53 palvelleeksi yhtiötämme kokonaista 55 vuotta ja lienee näin ollen tällä hetkellä palvelusvuosiltaan vanhin tehtaittemme paperityöläisistä. Hän on syntynyt 25.10.1881 Rautalammella. Yhtiömme palvelukseen hän tuli 6.6.1898 ensin Kuusankosken tiilitehtaalte, mistä kuitenkin pian siirtyi Kuusaan paperitehtaalte. Siitä lähtien hän onkin sitten koko ajan työskennellyt paperitehtaalte sekä Kuusaan että Kymin puolella ja vuodesta 1924 lähtien yhtäjaksoisesti Kymin paperitehtaalte. Saastamoinen on niitä oikeita vanhan kansan "tervaskantoja". Suurimman osan harvinaisen pitkästä palveluskaudestaan hän on ollut ruumiillisesti ras-kaassa työssä, kollipakkarina, mutta kuitenkin hän vieläkin punaposkisena ja reippaana laittaa paperia

paaluihin Kymn paperitehtaan varastovintillä. Yhtiömme kultaisen ansiomerkin hän sai tammikuussa 1949.

VOITELIJA MATTI MÄKELÄ

Kuusaan paperitehtaalte saavuttaa 50 vuoden merkkipaalun yhtiömme palveluksessa 18.8.53. Hän on syntynyt 18.2.1884 Valkealassa. V. 1901 hän tuli prässipojaksi Kuusaan paperitehtaalte, missä oli vuoteen 1904. Voikan paperitehtaalte hän työskenteli v. 1906—09 ja siirtyi sitten Kymin paperitehtaalte toimien ensin rullamiehen apulaisena ja vuodesta 1918 silinterimiehenä sekä vuodesta 1920 koneenhoitajana. Kuusaan paperitehtaalte hän tuli jälleen v. 1929 ja on ollut nykyisessä toimessaan vuodesta 1945 lähtien. Tehtävänsä hän on aina suorittanut ahkerasti ja tunnollisesti.

Matti Mäkelä.

Aukusti Hietala.

Sulo Toivo Lahti.

K. J. Lindroos.

Nestor Mäkinen.

J. Vihersalo.

Mäkelän mieliharrastuksena oli aikaisemmin hiihto, ja hän osallistui yhtiön propagandahiihtoihin joka kerta, kun niitä järjestettiin.

APUMIES AUKUSTI HIETALA

Kymin rakennusosastolta tulee 23.7.53 olleeksi 45 vuotta yhtiömme palveluksessa. Hän on syntynyt 26.3.1881 Sysmässä. Jo 14-vuotiaasta hän on itse hankkinut toimeentulonsa ollen ensin renkinä Heinolassa, sitten metsätoissa Orimattilassa ja myöhemmin kivi-työmiehenä Pyhtäällä ja Kotkassa. Yhtiömme palvelukseen hän tuli 17.4.1908 Verlan tehtaalle, mistä v. 1928 siirtyi Voikkaalle ja sieltä seuraavana vuonna Kymintehtaalle. Aluksi hän oli rakennusosastolla ja vuodesta 1931 Kuusaan selluloosatehtaalla sen toiminnan lopettamiseen eli vuoteen 1940 asti. Siitä lähtien hän on yhtäjaksoisesti työskennellyt rakennusosastolla.

Hietala on tunnollinen ja pidetty työntekijä ja iästään huolimatta vielä hyvissä voimissa.

PUTKISEPPÄ SULO TOIVO LAHTI

Kymin korjauspajalta tulee 27.7.53 olleeksi 40 vuotta yhtiömme palveluksessa. Hän on syntynyt 14.11.1891 Iitissä. V. 1908 hän tuli työhön Kuusaan sahalle, mistä v. 1911 siirtyi selluloosatehtaalle. Siellä hän työskenteli kuivausviiralla ja viilarien apumiehenä vuoteen 1916. Oltuaan välillä Kotkan Konepajalla hän tuli v. 1918 uudelleen yhtiömme palvelukseen putkityöntekijäksi Kymin korjauspajalle ja on tässä toimessa edelleenkin.

Nuorempana Lahti oli innokas metsästäjä ja kalastaja. Muutettuaan muutama vuosi sitten omaan taloonsa on talon lopullinen kunnostaminen ja puutar-

han kuntoonlaitto jäänyt hänen vapaa-aikojensa harrastukseksi.

Lahti on kuulunut kirkkoneuvostoon 14 vuotta ja kuuluu edelleenkin. Aikaisemmin hän kuului parikymmentä vuotta metallityöntekijäin ammattiosastoon.

KUSTAA JALMARI LINDROOS

klooritehtaalta tulee 8.9.53 olleeksi 40 vuotta yhtiömme palveluksessa. Hän on syntynyt 18.4.1894 Janakkalassa. V. 1911 hän aloitti työnsä yhtiössämme prässipoikana Kymin paperitehtaalla. Oltuaan välillä vuoden metsätoissa hän tuli v. 1913 uudelleen yhtiömme palvelukseen, sillä kertaa Kuusaan ulkotyöosastolle, jonka kirjoissa oli 27 vuotta. V. 1940 hän siirtyi klooritehtaalle, missä on edelleenkin. Sopuisan luonteensa ja rauhallisen olemuksensa ansiosta hän on tänä pitkänä palveluskautenaan saanut monta ystävää niin esimies- kuin työtoveripiirissäänkin. Jäätyään 25 vuotta sitten leskeksi kolmen pienen lapsen kera, joista nuorin oli 1½-vuotias, ovat hänen vapaa-aikansa menneet näiden hoitamiseen.

PORTINVARTIJA NESTOR MÄKINEN

Kymin talousosastolta tulee 12.9.53 olleeksi 40 vuotta yhtiömme palveluksessa. Hän on syntynyt 25.5.1886 Joutsassa. Yhtiömme palvelukseen hän tuli 7.4.1913 Kuusaan paperitehtaalle. Työskenneltyään välillä neljättä vuotta Kuusaan puuhiomolla hän tuli 1.8.1918 Kymin talousosastolle portinvartijaksi, jossa toimensa hoitamisessa hän on osoittanut asiallisuutta ja täsmällisyyttä.

Harrastuksiin nähden Mäkinen on ollut varsin monitaitoinen. Ennen Kuusankoskelle tuloaan hän työs-

M E R K K I P Ä I V I Ä

80-VUOTIAS.

Tikkusihtimies Kalle Ilmonen, Voikan puuhio-
molta, 17.9.53. Hän on syntynyt Iitissä ja tullut yhtiömme palvelukseen v. 1904 Voikan rakennusosastolle, mistä jo seuraavana vuonna siirtyi Voikan selluloosatehtaalle. Siellä hän työskenteli vuoteen 1931, jolloin palasi takaisin puuhiomolle. Harvinaisen korkeasta iästään huolimatta hän on vieläkin työssä ja hoitaa tehtävänsä erityisen tunnollisesti. Vaikka työpäivät aikoinaan olivat 12-tuntisia, jäi Ilmoselta kuitenkin niin paljon "omaa" aikaa, että hän hankki itselleen talon vanhuuden päivien varalle. Sen ja kotipuutarhan hoitaminen ovat nykyisin hänen vapaa-aikojensa harrastuksena.

70-VUOTIAITA.

Vartija Juho Hietanen, Voikan ulkutyöosastolta, 13.7.53. Hän on syntynyt Joutsassa. Yhtiömme palvelukseen hän tuli v. 1915 Voikan paperitehtaalle, mutta siirtyi jo seuraavana vuonna Voikan sahalle toimien apusahurina sahan lopettamiseen eli vuoteen 1923 saakka. Sen jälkeen hän oli neljä vuotta samassa toimessa Kuusaan sahalla. Vuodesta 1927 lähtien hän on työskennellyt Voikan tehtaan eri osastoilla ja on nykyisin liikenne- ja yövartijana ulkutyöosastolla.

Taavi Sihvola, Voikan ulkutyöosastolta, 26.7.53. Hän on syntynyt Valkealassa ja oli siellä rakennus- ja metsätoimissa vuoteen 1922, jolloin tuli yhtiömme palvelukseen Voikan ulkutyöosastolle. Saman osaston kirjoissa hän on nykyisinkin työskennellen häkkiniehenä Voikan vesivoimalaitoksella. Välillä hän oli kirvesmiehenä rakennusosastolla ja ratatoimissa raitioiteilla. Sihvolan tärkeimpänä vapaa-ajan harrastuksena on ollut rakennustyö. Oman talonsa lisäksi hän on rakentanut Voikan ympäristöön kymmenkunta muuta asuintaloa. Nyt on kuitenkin oma koti puutarhoineen jäänyt täyttämään vapaa-ajat, vaikka voimia ja ripeyttä pitkästä palvelusajasta ja korkeasta iästä huolimatta vieläkin riittäisi.

Fosfaattisuolan valmistaja Väinö Juho Manninen, klooritehtaalta, 4.8.53. Hän on syntynyt Jämsässä. Kun hän vähän toiselle kymmenelle ehtineenä otti rengin paikan ja alkoi itse huolehtia toimeentulostaan, ei palkka ollut suuri, vain 25 mk vuodessa. Lisäksi tuli talon ruoka sekä sen aikaisen tavan mukaan pari paria sukkia, työrukkasia ja saappaita ynnä kaksi alusvaatekertaa. Oltuaan kolmisen vuotta renkinä hän meni hevostmieheksi Jämsän tehtaalle. Pari vuotta myöhemmin hän pestautui rautatierakennustoihin Venäjälle ja oli mm. rakentamassa Kantalahden rautatietä. V. 1916 hän tuli yhtiömme palvelukseen Kymin paperitehtaalle. Työskenneltyään erällä muillakin osastoilla hän siirtyi v. 1931 Kuusaan selluloosatehtaalle, missä toimi sen lopettamiseen saakka. Klooritehtaalla hän on ollut työssä vuodesta 1942 lähtien. Ikävuosien paino ei vielä näy rasittavan Mannisen askelta, ja työnsä hän hoitaa hyvin. Hänen mieliharrastuksiinsa kuuluvat kalastus ja maataloustyöt.

Käämijä Emil Paasonen, Voikan sähköosastolta, 27.8.53. Hän on syntynyt Mäntyharjussa. Yhtiön palvelukseen hän tuli v. 1910 Voikan ulkutyöosastolle, missä työskenteli mm. varastomiehenä ja myllärinä vuoteen 1925, jolloin siirtyi sähköosastolle. Ensi syksynä hän tulee olleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa. Osastollaan Paasonen tunnetaan ahkerana ja tunnollisena työntekijänä sekä luonteeltaan iloisena ja huumorintajuksena. Vapaa-aikoinaan hän harrastaa kotipuutarhanhoitoa.

60-VUOTIAITA.

Mylläri Frans Manninen, Voikan talousosastolta, 1.7.53. Hän on syntynyt Sääksmäellä ja tullut yhtiön palvelukseen 20.5.1914 Voikan paperitehtaalle, missä hän työskenteli vuoteen 1931, jolloin terveydellisistä syistä siirtyi Voikan asuinrakennusosastolle. Nykyisin hän on myllärinä Kymenrannan myllyllä. Vapaa-aikoinaan hän on harrastanut erityisesti urheilua, lähinnä painia. Aikaisemmin hän on osallistunut

kenteli eräässä puusepänverstaassa Mikkelissä ja hankki siellä taidon, jonka tuloksina hänen käsistään syntyy puuesineitä astioista huonekaluihin saakka. Musiikki on myös Mäkinen mieliharrastuksia. Nuorena hän oli hanureineen pelimannina iltama- ja häätilaisuuksissa. Ja monet sävelmät hän on soittanut kanteleellakin, joita hän itse on valmistanutkin 25-kielisistä aina 36-kielisiin tilaustyönä soitinliikkeisiin.

HYLKYPAPERINJAUHAJA JUHANA ANDERS VIHERSALO

Kymin paperitehtaalta tulee 21.9.53 olleeksi 40 vuotta yhtiömme palveluksessa. Hän on syntynyt 19.7.

1884 Sysmässä. 3.5.1913 hän tuli hollanterin apumieheksi Kymin paperitehtaalle, jolla tehtaalla hän onkin sitten koko pitkän palveluskautensa työskennellyt. Vaikka hänellä on ikää jo lähes 70 vuotta, hän vieläkin terveenä ja reippaana hoitaa jokapäiväisiä tehtäviään.

Yhtiön johto pyytää kauttamme kiittää kaikkia edellä mainittuja työn veteraaneja uskollisesta urastuksesta yhtiön ja samalla koko yhteiskunnan hyväksi, ja toivottaa heille parhainta menestystä tulevien vuosien varalle.

Kalle Ilmonen.

Juho Taavetti Hietanen.

Taavetti Sihvola.

Väinö Manninen.

kilpailuihinkin ja vielä nykyisinkin hänet nähdään arvokilpailujenkin tuomarina seuraamassa nuorempien temmellystä painimatolla. Rehtinä ja leikin ymmärtävänä miehenä hän on pidetty sekä esimiestensä että työtoveriensa keskuudessa.

Kiisunpolttaja Taavetti P a u k k u n e n, Kymin selluloosatehtaalta, 24. 6. 53. Hän on syntynyt Savitaipaleella ja tullut yhtiömme palvelukseen v. 1912 Kuusaan ulkutyöosastolle ratatöihin. Oltuaan sitten muutaman vuoden Voikkaalla muurarin apulaisena hän siirtyi yhtiön metsätöihin. V. 1918 hän tuli jälleen Kuusankosken tehtaalle, tällä kertaa hiilenpurkaukseen, mikä työ oli tilapäisluontoista. Tehtyään sitä pari vuotta ja oltuaan vuoden verran varastoissa hän siirtyi Eerolan kartanoon, jossa oli vuoteen 1947, minä jälkeen tuli Kymin selluloosatehtaalle aluksi kuorimoon ja lyhyen ajan kuluttua kiisu-osastolle, missä työskentelee kiisunpolttajana. Vapaa-aika kuluu haitarin ja kesäisin kalastuksen merkeissä. Myös puutarhan hoito kuuluu hänen harrastuksiinsa.

Sihtinainen Hilda Maria Brofelt, Kymin selluloosatehtaalta, 27. 6. 53. Hän on syntynyt U. I. Pyhäjärvellä ja tullut yhtiön palvelukseen helmikuussa 1920. Aluksi hän oli Ky-Kuu. tallilla ja ulkutyöosastolla ja sen jälkeen 15 vuotta höyryosastolla. Kymin selluloosatehtaalle hän siirtyi v. 1941. Luonteeltaan ahkerana on rva Brofelt löytänyt elämänsä ilon työstä. Oma koti paloi parikymmentä vuotta sitten, mutta pian nousi Kolarinmäelle uusi entistä ehompi talo ja hiljattain myös uusi ulkorakennus. Hän kasvattaa kesäisin lampaita ja porsaita ja hoitelee puutarhaa. Muihin harrastuksiin ei aikaa ole riittänyt-kään.

Rotatiokoneen etumies Ville M u j u n e n, Voikan paperitehtaalta, 11. 7. 53. Hän on syntynyt Salmissa. Yhtiömme palvelukseen hän tuli 2. 2. 1923 Voikan paperitehtaalle, missä sitten onkin koko ajan työskennellyt, ja tunnetaan hänet täsmällisenä ja taitavana työntekijänä. V. 1948 hänet valittiin pääluottamusmieheksi, jota tointa edelleenkin hoitaa. Vapaa-ajan harrastuksista mainittakoon kalastus, vaikka kaikki vapaa-ajat nykyisin kuluvatkin oman talon ja puutarhan hoidossa.

Paperityöläinen Aino Erika Sandström, Kymin paperitehtaalta, 24. 7. 53. Hän on syntynyt Kuorevedellä ja tuli yhtiömme palvelukseen 19. 2. 1927 Kymin paperitehtaalle lajittelijaksi, jona lyhyitä kat-

koja lukuun ottamatta oli 7. 1. 52 saakka, jolloin siirtyi nykyiseen toimeensa apulaiseksi viivauskoneelle.

Paperityöläinen Iida H a i m i, Voikan paperitehtaalta, 30. 7. 53. Hän on syntynyt Valkealassa. Yhtiömme palvelukseen hän tuli 24. 5. 1910 Voikan paperitehtaalle ja on siellä työskennellyt koko ajan ol- len nykyisin apulaisena leikkauskoneella.

Siivooja Lydia M a t t i l a, Kuusaan paperitehtaalta, 30. 7. 53. Hän on syntynyt Iitissä ja tullut yhtiömme palvelukseen 4. 11. 1918 Kuusaan selluloosatehtaalle sihdinhoitajan apulaiseksi. Tehtaan toiminnan lopettamisen takia hän siirtyi 30. 4. 1942 Voikan paperitehtaalle. Oltuaan siellä puolisen vuotta hän tuli Kuusaan paperitehtaalle, missä on työskennellyt eri ammateissa ja toimii tällä hetkellä siivoojana.

Viltinpesijä Tahvo Joel L e m m e t t y, Kymin paperitehtaalta, 17. 8. 53. Hän on syntynyt Valkjärvellä. Yhtiömme palvelukseen hän tuli 12. 8. 1925 hollanterin apumieheksi Kymin paperitehtaalle. Oltuaan pariin otteeseen lyhyen aikaa Kymin tehdasrakennusosastolla ja voimalaitostyömaalla hän palasi 23. 3. 1941 takaisin Kymin paperitehtaalle, missä edelleenkin työskentelee.

Kirvesmies Anton S e p p ä l ä, Kymin rakennusosastolta, 6. 9. 53. Hän on syntynyt Valkealassa ja tuli ensimmäisen kerran yhtiömme palvelukseen v. 1915. Työskenneltään useilla eri osastoilla hän oli välillä muualla, mutta palasi v. 1924 takaisin yhtiön työhön Kymin rakennusosastolle. Omin voimin rakennettu talo ja sen ympärillä oleva hyvin hoidettu puutarha ovat todistuksena siitä, että vapaa-ajat on käytetty koko perheen hyödyksi.

50-VUOTIAITA.

Viilaaja Sulo Armas H ö g s t r ö m, Voikan korjauspajalta, 30. 4. 53. Hän on syntyperäisiä voikkaalaisia. Työnsä yhtiössämme hän aloitti v. 1935 Voikan korjauspajalla, mistä myöhemmin siirtyi selluloosatehtaan korjauspajalle työskennellen siellä edelleenkin. Vapaa-ajan harrastuksista ovat metsästys ja kalastus aina olleet etualalla, jota paitsi hän jo poikasesta lähtien on ollut innostunut venemoottorien "rassailuun".

Mallipajan esimies Lauri Konrad Niemelä, Kymin korjauspajalta, 2. 7. 53. Hän on syntynyt Iitissä. Jo polvenkorkuisena poikana hän joutui tekemään puusepän töitä urakoitsijaisänsä opastuksella. V. 1926

Emil Paasonen.

Frans Manninen.

Taavetti Paukkunen.

Ville Mujunen.

hän tuli yhtiön palvelukseen puusepäksi Kymin rakennusosastolle. Seuraavana vuonna hän siirtyi malipuusepäksi Kymin korjauspajalle, missä onkin sitten yhtämittaisesti koko ajan työskennellyt. Mallipajan esimiehenä hän on ollut vuoden verran. Niemelän osallistuminen yhteisiin rientoihin on ollut varsin huomattava. Hän on innolla ollut mukana kunnallisessa elämässä, ja erityisesti kunnallinen rakennustoiminta on häntä kiinnostanut. Hän onkin kuulunut kunnan rakennuslautakuntaan toistakymmentä vuotta ja toiminut sen puheenjohtajana vuodesta 1946 lähtien. Lisäksi hän on kuulunut kunnanvaltuustoon, kunnallislautakuntaan, verotuslautakuntaan, asutuslautakuntaan sekä valtiolliseen ja kunnalliseen vaalilautakuntaan toimien kummankin lautakunnan puheenjohtajana. Niin ikään hän kuuluu Kuusankosken Säästöpankin hallitukseen oltuaan aikaisemmin sen isännistön jäsenenä, Kymintehtaan työväenyhdistykseen, jonka sihteerinä hän myös on ollut, sekä metallityöväen ammattiosastoon. Kuusankosken Kansannäyttämön Kannatusyhdistyksen johtokunnan jäsenenä hän oli yhdistyksen perustamisesta alkaen aina siihen saakka, kunnes teatteri muutettiin kunnalliseksi. Kihlakunnanoikeuden lautamiehenä Niemelä on ollut nelisen vuotta.

Kehysten naulaaja Paul Karl Ojanen, Kuusaan sahalla, 10. 7. 53. Hän on syntynyt Amerikassa. Yhtiömme palvelukseen hän tuli jo 14-vuotiaana porapojaksi rakennusosastolle. Suurimman osan palveluskaudestaan eli noin 33 vuotta hän on kuitenkin työskennellyt Kuusaan sahalla. Kehysten naulaajana siel-

lä hän on ollut vuodesta 1924 lähtien ja on kehittynyt ammatissaan ilmiömäisen nopeaksi. Toistaiseksi ei ole löytynyt ketään, joka olisi ylittänyt hänen työsaavutuksensa. Ojasaan vapaa-aikojen harrastuksista mainittakoon kotipuutarhan hoito.

Puhdistusmies Joel Reinhold Salminen, maatalousosastolta, 16. 7. 53. Hän on syntynyt Korpi- lahdella pientilallisen poikana. Oltuaan ensin töissä kotitilalla hän muutti 18-vuotiaana Hollolan maatyömieheksi tri Sunilan omistamalle harjoittelutilalle. Siellä hän työskenteli 12 vuotta eli vuoteen 1933, jolloin siirtyi samanlaiseen toimeen Kouvolan kartanoon. Yhtiömme palvelukseen hän tuli v. 1943 Aholaan, mistä 3 vuotta myöhemmin siirrettiin Savon taloon. Siitä lähtien hän on hoitanut puhdistusmiehen tehtäviä. Salminen osallistui aikoinaan sk.-työhön ja oli mukana molemmissa sodissa. Nuorempana hän oli innokas kalamies, mutta nykyisin hänen harrastuksiinsa kuuluu pääasiallisesti kotipuutarhan hoito.

Paperinlastaaja Arvo Villehard Holopainen, Kymin paperitehtaalta, 18. 7. 53. Hän on syntynyt Valkealassa ja tullut yhtiömme palvelukseen 13. 9. 1928 Kymin ulkotyöosastolle, mistä 29. 7. 29 siirtyi nykyiseen toimeensa. Vapaa-ajat ovat kuluneet oman talon rakennuspuuhissa ja talon valmistuttua sen kunnossapidossa sekä kotipuutarhan hoidossa.

Kuljetuslaitteitten hoitaja Otto Fredrik Helander, Kymin selluloosatehtaalta, 18. 7. 53. Hän on syntynyt Kuorevedellä. Oltuaan aluksi Mäntässä G. A. Serlachius Oy:llä rakennustöissä sekä selluloosa- ja paperitehtailla hän tuli yhtiömme palvelukseen v.

Iida Haimi.

Tahvo Lemmetty.

Anton Seppälä.

Lauri Niemelä.

Paul Ojanen.

J. R. Salminen.

Arvo Holopainen.

Otto Helander.

1929 klooritehtaalle, missä oli 8 vuotta. Sitten hän siirtyi Kuusaan paperitehtaalle ja sieltä v. 1948 nykyiseen toimeensa Kymin selluloosatehtaan kuoriin. Vapaa-aikoinaan Helander viihtyy parhaiten kotoisissa askareissa.

Vuoromestari Väinö Kuhanen, Voikan puuhioimolta, 22. 7. 53. Hän on syntynyt Jaalassa. Yhtiömme palvelukseen hän tuli ensimmäisen kerran v. 1922 Voikan paperitehtaalle työskennellen paperikoneilla ja jonkin aikaa tehtaan laboratoriossa. V. 1924 hän lähti Helsinkiin, missä suoritti kauppakoulun kurssin. Oltuaan sen jälkeen erään liikkeen palveluksessa hän palasi v. 1928 takaisin Voikan paperitehtaalle, mutta siirtyi jo seuraavana vuonna varaesimieheksi puuhioimolle. Vuodesta 1938 hän on toiminut vuoromestarina samalla osastolla. Hänet tunnetaan niin esimiestensä kuin alaistensa taholla taitavana ja erittäin tunnollisena miehenä. Kuhasen vapaa-aikojen harrastuksia ovat olleet kasvitarrhaviiljely ja varsinkin oman pihamaan hoito, josta hän on saanut palkintojakin. Erityisesti hän on innostunut myös harrastusuintiin ja -hiihtoon, joiden palkintoluetteloissa hänen nimensä on aina esiintynyt alkupäässä.

Satulaseppä Mauno Kallio, Kymin talousosastolta, 23. 7. 53. Hän on syntynyt Iitissä. Ennen yhtiömme palvelukseen tuloaan hän työskenteli lähellä Kausalaa sijaitsevalla Viidin sahalla. Sieltä hän 9. 8. 1926 tuli Kuusaan sahalle ja on sittemmin ollut työssä Ky-Kuu ulkotoy- ja rakennusosastoilla sekä 14. 8. 33 lähtien yhtäjaksoisesti satulaseppäverstaalla. Kallio on kuu-

lunut palokuntaan lähes 20 vuotta. V. 1939 hän sai valmiiksi oman talon, jonka rakentaminen omin avuin oli vaatinut kaiken vapaa-ajan ja joka jatkuvasti antaa paljon puuhaa.

Kerttu Ahvenainen, Voikan selluloosatehtaalta, 24. 7. 53. Hän on syntynyt Valkealassa ja tullut yhtiön palvelukseen v. 1920 Voikan ulkotoyosastolle. Työskenneltyään eri osastoilla hän siirtyi v. 1925 massamättäjäksi selluloosatehtaalle. Vapaa-ajat kuluvat nykyisin oman talon rakennuspuuhissa ja puutarhaan kunnostamisessa.

Puutarhuri Yrjö Lehmuskivi, Voikan puutarhasta, 18. 8. 53. Hän on syntynyt Kurussa. Jo nuorena heräsi hänessä harrastus puutarhanhoitoon. Työskenneltyään 4 vuotta Hattulassa Tenholan kartanossa hän kävi Harjun puutarhakoulun vuosina 1921—23. Sen jälkeen hän meni takaisin Tenholaan, ja asevelvollisuutensa suoritettuaan hän oli vähän aikaa puutarhurina Tuomaisen puutarhassa Kotkassa. 7. 4. 1925 hän tuli apulaistuutarhuriksi Voikan tehtaalle ja nimitettiin v. 1936 vastaavaksi puutarhuriksi. Asutuksen Voikkaalla kasvaessa on puutarhuri Lehmuskiven työskä samalla laajentunut, ja moni voikkaalainen tuntee häntä kohtaan kiitollisuutta saamistaan neuvoista ja ohjeista. Puutarhahengen innoittamalle miehelle on tietenkin riittänyt aikaa oman hedelmätarhan perustamiseen. Siellä on keväisin mitä kauneinta silmänruokaa ja syksyllä herkuja vaikka millä mitalla. Lehmuskivi toimii nykyisin Kuusankosken Puutarhaseuran puheenjohtajana oltuaan aikaisemmin

Väinö Kuhanen.

Mauno Kallio.

Emil Juurikas.

Evert Inginmaa.

Kaarlo Lassi.

Paavo Vuorinen.

REVISORI KAARLO LILJEQUIST.

sen sihteerinä. Nuorempana hän harrasti myös kuorolaulua.

Rullapakkari Emil Juurikas, Voikan paperitehtaalta, 20.8.53. Hän on syntynyt Luumäellä. Yhtiön palvelukseen hän tuli 15.5.1929 Voikan ulkotyöosastolle, mistä jo saman vuoden lokakuussa siirtyi talliosastolle ja sieltä vuoden 1930 elokuussa rakennusosastolle. Oltuaan sitten jälleen talliosastolla autonkuljettajana hän tuli marraskuussa 1936 rullapakkariksi paperitehtaalle, missä toimessa on edelleenkin.

Suolahapon valmistaja Yrjö Aleksander Johansson, klooritehtaalta, 5.9.53. Hän on syntynyt Kuusankoskella, joka vielä silloin kuului Iitin pitäjään. Hänen isänsä oli tullut yhtiöme palvelukseen siinä vaiheessa, jolloin Kuusankosken tehtaita rakennettiin. Lopetettuaan koulunkäyntinsä Johansson oli tilapäisissä maataloustöissä, kunnes v. 1919 tuli Kymmin ulkotyöosastolle. Työskenneltään sitten muillakin osastoilla hän tuli v. 1928 klooritehtaalle, missä on edelleenkin työssä. Johansson on hoitanut erinäisiä kunnallisia luottamustoimia. Vapaa-ajat ovat kuluneet oman talon rakentamisessa.

Päivämestari Evert Ingimaa, Kymmin puuhioimosta, 8.9.53. Hän on syntynyt Iitissä. Yhtiöme palveluksessa hän on ollut eri osastoilla yhtäjaksoisesti 34 vuotta toimien vuodesta 1927 lähtien vuoro-esimiehenä ensin Kuusaan puuhioimossa ja vuodesta 1929 Kymmin puuhioimossa. Päivämestarina hän on ollut vuodesta 1931 alkaen. Vapaa-ajan harrastuksiin ovat kuuluneet puutarhan hoito ja kalastus.

Leikkuukoneen varakäyttäjä Kaarlo Johannes Lassi, Kymmin paperitehtaalta, 13.9.53. Hän on syntynyt Säkijärvellä. Yhtiöme palvelukseen hän tuli 20.7.1946 Kymmin ulkotyöosastolle ja siirtyi sieltä 15.11.50 Kymmin paperitehtaalle leikkuurullien kääntäjäksi. Nykyisessä toimessaan hän on ollut 1.4.53 lähtien. Kotipuutarhan hoito ja oman talon kunnossapito ovat olleet hänen vapaa-aikojensa harrastuksia.

Ylipuutarhuri Paavo Jalmari Vuorinen 19.9.53. Hän on syntynyt Pirkkalassa. Palveltuaan Tampereen seudun suurimmissa kauppapuutarhoissa hän tuli v. 1931 yhtiöme palvelukseen kasvihuonepuutarhuriksi Keskuspuutarhaan. Vuonna 1943 hänet nimitettiin puutarhuriksi Aholan puutarhaan ja v. 1947 yhtiön ylipuutarhuriksi. Osallistumisesta yhteisiin rientoihin mainittakoon, että ylipuutarhuri Vuorinen on kuullut Kuusankosken Puutarhaseuran johtokuntaan vuo-

Huhtikuun 28 p:nä kuoli Kuusankoskella pitkällisen sairauden jälkeen revisori Kaarlo Liljequist lähes 80 vuoden ikäisenä. Hän oli syntynyt 14.7.1873 Ylistarossa. Päästyään ylioppilaaksi Vaasan suomalaisesta lyseosta ja opiskeltuaan Helsingin yliopistossa hän antautui liike-elämän palvelukseen, jolla alalla hän suoritti sitten pitkän ja kunnioitettavan elämäntyön. Toimittuaan v. 1901—04 Palovakuutusyhtiö Fenniassa ja v. 1904—08 Kansallis-Osake-Pankissa sekä v. 1908—11 Kokkolassa sijaitsevan Suomen Köysitehtaan ja v. 1911—13 Isak Julinin Tampereen tehtaitten isännöitsijänä hän siirtyi viimeksi mainittuna vuonna Helsingin kaupungin sähkölaitoksen pääkirjanpitäjäksi, missä virassa oli vuoteen 1920. Elokuussa samana vuonna hän tuli yhtiöme palvelukseen pääkirjanpitäjäksi yhtiön pääkonttoriin Kymintehtaalle ollen tämän toimensa ohella myös pääkassanhoitajana. Prokuristiksi hänet nimitettiin v. 1921. Näitä tehtäviä hän hoiti elokuuhun 1936, jolloin siirtyi yhtiön revisoriksi, ja tässä virassa hän oli eläkkeelle siirtymiseensä eli syksyyn 1948 saakka.

Revisori Liljequist toimi usean vuoden Kuusankosken kunnan tilintarkastajana sekä Valkealan Säästöpankin Kuusankosken konttorin valvojana. Hänen mieliharrastuksiaan oli kuorolaulu.

Vainajaa jäivät lähinnä suremaan puoliso, o.s. Cederberg, ja tytär perheineen.

desta 1932 ja Kouvolan Puutarhaseuran johtokuntaan kolmisen vuotta. Hän on Kymintehtaitten Mestari-kerhon perustajajäseniä ja on kuullut kerhon johtokuntaan vuodesta 1937 toimien kerhon puheenjohtajana v. 1948—52. Kymintehtaitten suojeluskuntaan hän liittyi v. 1931 ja kuului sk.-järjestöön sen lopettamiseen saakka. Hän oli taitava ampuja ja edusti mainittua suojeluskuntaa useissa ampumakilpailuissa. Hänelle myönnettiin sk.-järjestön ansiomitäli. Talvisotaan hän osallistui komppanian vääpelinä Hallbäckin pataljoonassa. Käytyään sotien välillä RUK:n hän otti jatkosotaan osaa joukkueen johtajana ja komppanian päällikkönä JR 5:ssä. Vapaa-aikansa hän nykyisin viettää mielellään kirjallisuuden parissa.

Antton Tuomi.

Anssi Schön.

PUUSEPPÄ ANTTON TUOMI

Huhtikuun 14 p:nä kuoli Kuusankosken sairaalassa lyhyen aikaa sairastettuaan puuseppä Antton Tuomi. Hän oli syntynyt kesäkuun 27 p:nä 1884 Sippolassa ja oli siis kuollessaan lähes 69 vuoden ikäinen.

Tuomi tuli yhtiöomme palvelukseen kesäkuussa 1913, joten pian olisi toteutunut hänen harras toiveensa 40 palvelusvuoden täyttymisestä. Toissään Tuomi oli erittäin ahkera, ja varsinaisen työajan päätyttyäkin hän aherteli iltamyöhälle pienissä ”firaapelitöissä”, vieläpä sairastuotellaankin hän toivoi vain pääsevänsä töitensä jatkamaan, sillä työ oli hänelle kaikki kaikessa.

Vainajaa jäivät lähinnä suremaan puoliso, lapset, lastenlapset ja lastenlastenlapset.

SÄHKÖASENTAJA ANSSI SCHÖN

Kuten Tiedoitustiedon viime numerossa mainittiin, joutui sähköasentaja Anssi Schön huhtikuun 28 p:nä tapaturman uhriksi Voikkaalla menettäen henkensä.

Anssi Uolevi Schön oli syntynyt 10. 2. 29 Voikkaalla. Käytyään kansa- ja ammattikoulun hän tuli yhtiön palvelukseen Voikan sähköosastolle 27. 9. 45 toimien 22. 6. 51 lähtien nuorempana sähköasentajana.

Anssi Schön oli ahkera ja täsmällinen työssään. Rehdiällä ja miellyttävällä esiintymisellään sekä elämäntavoiltaan säännöllisenä hän oli pidetty sekä työnjohton että työtovereittensa keskuudessa. Hän oli lupaava urheilija erikoisalanaan pika- ja keskimatkojen juoksut. Useana vuonna hän oli Voikan tehtaan edustajana yhtymämme kesäseurustuskilpailuissa ja Voikan Viestin edustajana sekä piirin että koko maan käsittävissä kilpailuissa. Myös shakkipeli kiinnosti häntä. Hän kuului jäsenenä metallityöväen ammattiosastoon.

”Lomattomien” kesänviettoa

eli miten perheenäidit hankkivat virkistystä

Toukokuun auringon paahtaessa kesäisen kuumasti siniseltä taivaalta, peipposten kajauttaessa ilmaan kevätsäveliään ja kiiltäväkylkisten moottoriveneiden halkoessa talven kahleista vapautunutta merta lentelevät tavallisen kansalaisen ajatukset viekoittelevasti pois jokapäiväisestä elämästä ja sen velvollisuuksista vuoden suurimpaan virkistystaukoon — kesälomaan. Jokainen lienee jo omien mahdollisuuksiensa puitteissa ratkaissut kysymyksen, miten saada mahdollisimman paljon irti loman nopeasti kiitävistä päivistä. Kuka rakastaa hiljaisuutta ja pyrkii maa-seudulle, kuka lähtee kiertämään synnyinmaataan nähdäkseen uusia paikkakuntia ja uusia ihmisiä, kuka taas nauttii eniten, kun saa pakata reppunsa ja lähteä vaeltamaan teille tuntemattomille. Tällä kerralla ajattelemme kuitenkin erästä yhteiskuntamme ryhmää, jolle laki ei toistaiseksi ole taannut mitään vuosilomaa. Olemme käyneet haastattelemassa lomattomia kansalaisia, perheenäitejä, ja tiedustelleet, miten he ovat saaneet kesästä itselleen virkistystä.

Rouva Vivi Länsimiehen tapaamme kotoa suursiivoustouhuissa luuttu kädessä. Helluntai on tulossa ja talven merkit on hävitettävä. Kuusipäisen lapsiparven keskipisteenä rouva Länsimäellä on ollut, kuten hän sanoo, lomaa aina siinä mielessä, että ei ole ollut riippuvainen mistään esimiehestä, vaan on itse saanut määrätä työtahtinsa. Mutta toisaalta suureen perheeseen sidottuna kaipaisi toisinaan yksinäisyyttä, jota on vaikea saada ympäristössä, joka joka hetki tarvitsee huoltajaa. (Uskallammeko tässä yhteydessä mainita erään toisen suuriperheisen äidin kesälomatoiveen: ”Ukko ja lapset pois”.) Aikaisempina vuosina kesäiset matkat mummolaan Karjalassa muodostuivat virkistäväksi vaihteluksi, varsinkin kun sai sälyttää osavastuun lasten hoidosta toisten harteille. Mutta nyt nämä mummolan matkat ovat enää vain mieluisia muistoja. Tervetullutta piristystä tuovat nykyään marttayhdistyksen toimeenpanemat kesäretket, jotka joka kesä toistuvana neljän päivän matkana tutustuttavat mitä erilaisimpiin nähtävyyksiin maassamme. Näin lyhyen matkan kestää vielä hyvin ilman lapsiakin, mutta jos olisi kysymys pidemmästä poissaolosta kotoa, pitäisi jo ottaa nuorin mukaan. Omalle mielenrauhalle on parempi, että kuopus on huutomatkan päässä kuin pitkän postimatkan takana. Kuten useimmille hallalaisille ovat saariretket merkinneet hänellekin keidasta arkityön erämaassa. Perheen naisille nämä retket merkitsevät myös ruokatarvikeiden pakkaamista, vaatteiden hakemista ja monen monen, retken onnistumiselle tärkeän asian

muistamista, mutta kaiken touhun yllä on kuitenkin levännyt jo aavan, raikkaan meren arjen pikkuhuolistista vapauttava tunne.

Kahden naisen — perheenäidin ja ansionaisen — tehtäviä hoitaa rouva **Vieno Flink**. Tapaamme hänet hänen ajaessaan polkupyörällä hiirenkorvaisten koivujen reunustamaa tietä. Menemme hieman syrjemmälle ja löydämme päivän paahtamalta rannalta mukavan lautapinon, jolla istua ja haistella keväistä, tervalle ja suolaiselle merivedelle tuoksuvaa ilmaa. Vanhana hallalaisena rouva Flinkille kertyy lomaa kolme viikkoa ja tämä väikkyä jo mielessä aikana, jolloin saa monet kotiasiat taas kuntoon. Rouva Flink huoltaa nimittäin yksin perhettään, jonka kolme miehenalkua osaa pojille ominaisella taidolla kuluttaa housun takamuksia ja sukkia ja nämä odottavat kunnostamista. Vaikeata on näin ollen suunnitella mitään lomamatkoja, kun on vahva ankkuri kotona. Jotain loman vapaudesta voi sentään nauttia kotioloissakin. Jo aamukahvin nauttiminen ilman tavanmukaista kiirettä tuntuu juhluvalla. Ja sukanparsimukset voi viedä rannalle, jossa on hauska istua ja välistä vilkaista haukia, jotka kaislikon auringonpaisteessa laiskasti kellien melkein tarjoutuvat päivällispöytään vietäväksi. Valitettavasti ovat nämä lomatoverit muuttaneet puhtaammille vesille naapuritehtaan myrkkujen ajamina. Meren rannan asukkina voi suotuisilla ilmoilla lähteä veneellä saaren rannalle nauttimaan kestästä ja luonnon rauhasta. Todelliseksi ihannelomiksi ovat Punkaharjun ja Suur-Saimaan lomakylissä vietetyt suviset viikot muodostuneet. Tällöin ovat kaikki huolet jääneet kotipaikkakunnalle ja lomalainen on voinut nauttia pelkästä olemassa olemisesta.

Saariretket ovat rouva **Alli Olsenin** mielestä parasta kesää. Köyden kun irrottaa Hallan rannasta, vaihtaa tapulien ja purukasojen arjen rantakalojen, marjamättäitten ja raikkaitten merituulien juhlaan. Varsinkin kun lapset olivat pieniä, muodostuivat saariretket melkein ainoaksi, mutta sitä tervetulleemmaksi rentoutumiskeinoksi. Perinteiden mukaisesti odottaa moottorivene taasen rannassa valmiiksi hinkattuna ja putsattuna kauniita, lämpimiä ilmoja. Nyt kun lapset eivät enää pidätä kotinurkilla samalla tavalla kuin ennen, voi perheen pään kanssa lähteä katsomaan maailmaa vähän laajemmaltakin. Rautateiden valmiiksi suunniteltujen rengasmatkojen joukosta löytyy aina jotain uutta, johon tekee mieli tutustua. Näillä retkillä tulee samalla käydyksi vanhojen hyvien tuttavien luona.

Rouva **Helmi Ukkosen** kanssa haastelemme keittiöpöydän ääressä. Melkein tulee mieli haikeaksi kuunnellussa maalaiselämän kuvausta. Rouva Ukkonen on nimittäin viettänyt useimmat kesät maalla sukulaistalossa, jossa ei ole oltu kesävieraita, joille kahvi tuodaan tarjottimella vieraskammariin, vaan on oltu yhtä talon väen kanssa jakaen sen vaivat ja ilon aiheet. Silmä on levännyt kesäisten näkymien edessä, kun on saanut vaihtaa keittiön ikkunasta näkyvän koivunoksan todelliseen koivumetsään ja pölyisen maantien aamurauhaan metsäpolkuun, jolla voi paljain jaloin astella. Aherrus heinäpellolla on antanut miellyttävän oikeutuksen tunteen istua muun väen kanssa pirtin ruokapöytään. Nämä maaseudun

MERKKIPÄIVIÄ

80-VUOTIAS.

Eläkeläinen **Juho Heikki Leppänen** 11. 8. Hän on syntynyt Leppävirroilla. Yhtiön palvelukseen hän tuli v. 1920 sahalle raamisahuriksi. Työskenneltyään välillä jonkin aikaa lautatarhalla hän siirtyi takaisin sahalle rasvaajaksi ja jäi eläkkeelle 1. 11. 50.

75-VUOTIAITA.

Eläkeläinen **Sigrid Lukkarinen** 21. 7. Yhtiön palvelukseen hän tuli v. 1913 selluloosatehtaan pesuosastolle. Työskenneltyään eri osastoilla hän siirtyi 15. 7. 38 eläkkeelle.

Eläkeläinen **Aksel Pohjavirta** 4. 8. Hän on syntynyt Kymissä. Jumalniemen sahalle hän tuli jo 11-vuotiaana kimmenlajittelijaksi. Raamisahurina hän oli yli 30 vuotta ja viimeiset vuodet tapuloimiskoneitten remonttimiehenä, kunnes 31. 5. 39 siirtyi eläkkeelle.

70-VUOTIAITA.

Vartija **Hugo Grönman** 25. 7. Hän on syntynyt Kotkassa. Yhtiön palvelukseen hän tuli 19. 4. 1927 lautatarhalle ja siirtyi vartijaksi v. 1949.

Kirvesmies **Vihtori Kivimäki** 5. 8. Hän on syntynyt Vehkalahdella. V. 1936 hän tuli lautatarhalle kirvesmieheksi ja siirtyi marraskuussa 1952 samaan

kesät ovat jääneet mieleen rikkaina, sisäistä tyydytystä antavina keitaina. Omat lapset ovat päässeet myös täten aidon maalaiselämän tuntumaan, mikä tehdasseudun kasvateille on merkinnyt suurta elämystä.

Vielä pyörähdämme Karhunsaaressa tapaamaan rouva **Eeva Torvea**. Löydämme hänet ikkunoita pesemässä. Saamme hänet kuitenkin kiipeämään ikkunalaudalta alas hetkiseksi kertomaan omasta kesälomastaan. Rouva Torvella on ollut yksi "kunnan" loma ja se on vietetty Punkaharjun lomakylässä. Valmiiseen ruokapöytään käyminen oli sinänsä elämys perheenäidille, joka häärii patojen ja pannujen ääressä valmistaen ruokaa perheelle, joka syö kolmessa löysissä. Honkaharjut ja rauhalliset rantamat taasen merkitsivät mielelle sitä rauhaa, jota tehdasseudun valtateitten asukkaitten on vaikea saada. Muut lomat on vietetty kuusipäisen perheen kanssa emännättömässä sukulaistalossa maaseudulla, jolloin on saanut astua pihapoluilla maalaisemännän askelia. Täten ei työn laatu juuri ole muuttunut, mikä on ollut omalle virkeydelle eduksi. Mutta onneksi maalaisemännän elämään liittyy myös sellaisia hetkiä luonnon parissa kuin iltaiset lehmien hakumatkat sydänkorvesta sekä puolukka- ja mustikkaretket metsän syvyysiin.

Näin perheenemännät. Hallalaisille on merkinnyt muutakin kuin kylmiä viimoja syksyisin. Tuntuu siltä kuin Hallan perheenäidit saisivat eniten kiittää saartaan ympäröivää merta ja sen saaristoa siitä kesävirikistyksestä, jonka he lomattomana kansalaisryhmänä kuitenkin saavat.

Maria Nieminen.

Ville Puntti.

Maria Kurko.

Olli Pasanen.

toimeen rakennusosastolle, missä edelleenkin työskentelee.

Eläkeläinen Maria Nieminen 31. 8. Hän on syntynyt Kotkassa. Palveltuaan yhtiötä 20 v. 11 kk. hän siirtyi v. 1952 eläkkeelle.

Eläkeläinen August Vendelin 20. 9. Hän on syntynyt Vehkalahdella. V. 1920 hän tuli rakennusosastolle kirvesmieheksi. Palveltuaan yhtiötä n. 29 v. hän siirtyi eläkkeelle v. 1951.

60-VUOTIAITA.

Katonkorjaaja Ville Puntti 7. 7. Hän on syntynyt Virolahdella. Yhtiön palvelukseen hän tuli v. 1919 sahalle ja siirtyi v. 1948 rakennusosastolle, missä edelleenkin työskentelee.

Niputtaja Maria Kurko 29. 8. Hän on syntynyt Vehkalahdella. Yhtiön palvelukseen hän tuli v. 1943 höyläämölle, missä edelleenkin työskentelee.

Kirvesmies Olli Pasanen 29. 8. Hän on syntynyt Nilsissä. V. 1929 hän tuli työhön sahalle ja siirtyi v. 1941 rakennusosastolle kirvesmieheksi, jona edelleenkin työskentelee.

Tehtaan virkailija Alhild Constantia Kyander 30. 8. Hän on syntynyt Enonkoskella. V. 1920 hän tuli virkailijaksi pääkonttoriin ja työskentelee siellä edelleenkin.

50-VUOTIAITA.

Asettaja Olavi Hjelt 12. 7. Hän on syntynyt Kymissä. V. 1935 hän tuli viilaajaksi höyläämölle ja työskentelee siellä edelleenkin.

Vartija Saima Rämö 14. 7. Hän on syntynyt Muolaassa. Jumalniemen sahalle hän tuli työhön v. 1934 ja siirtyi Hallan sahalle v. 1937. Vartijana hän on toiminut vuodesta 1952 lähtien.

Uittaja Edvard Viktor Råback 17. 7. Hän on syntynyt Pyhtäällä. V. 1935 hän tuli apusahuriksi sahalle ja työskentelee siellä edelleenkin.

Sähkömies Veikko Teittinen 22. 8. Hän on syntynyt Kymissä. Jumalniemeen tukkimieheksi hän tuli v. 1928 ja siirtyi Hallan rakennusosastolle v. 1933 sekä sähkötöihin v. 1940.

Lajittelija Toivo Raussi 23. 8. Hän on syntynyt Vehkalahdella. V. 1927 hän tuli työhön Hallan lautatarhalle ja työskentelee siellä edelleenkin.

Lajittelija Emil Sassi 6. 9. Hän on syntynyt Viipurissa. Yhtiön palvelukseen hän tuli v. 1945 lautatarhalle ja työskentelee siellä edelleenkin.

Lajittelija Toivo Anttolainen 7. 9. Hän on syntynyt Kuolemajärvellä. V. 1949 hän tuli lajittelijaksi lautatarhalle ja työskentelee siellä edelleenkin.

Teknikko Hannes Kolehmainen 19. 9. Hän on syntynyt Sulkavalla. Yhtiön palvelukseen hän tuli v. 1937 konepajalle mestariksi ja siirtyi v. 1950 sahan-konttoriin urakkahinnoittelijaksi.

Särmääjä Toivo Mäntynen 27. 9. Hän on syntynyt Mäntyharjussa. V. 1934 hän tuli sahalle särmääjäksi, missä toimessa on edelleenkin.

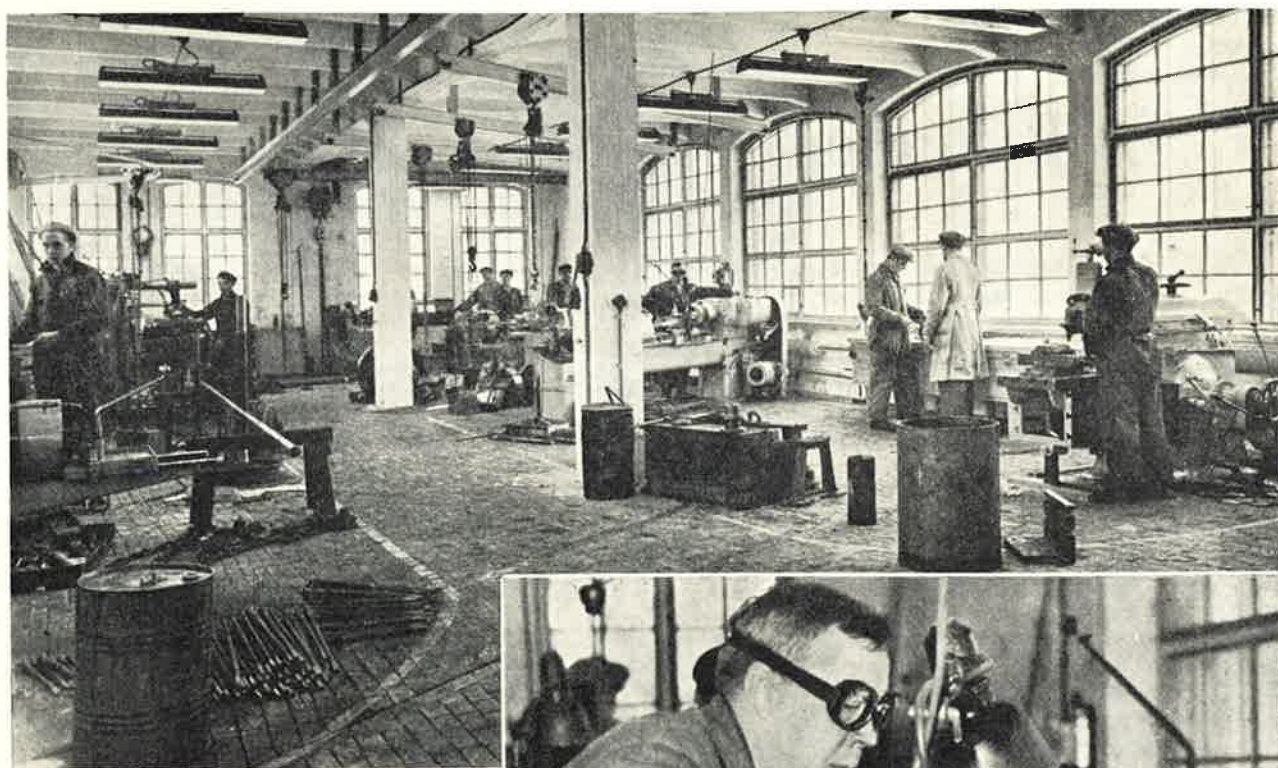
Edvard Råback.

Hannes Kolehmainen.

Toivo Mäntynen.

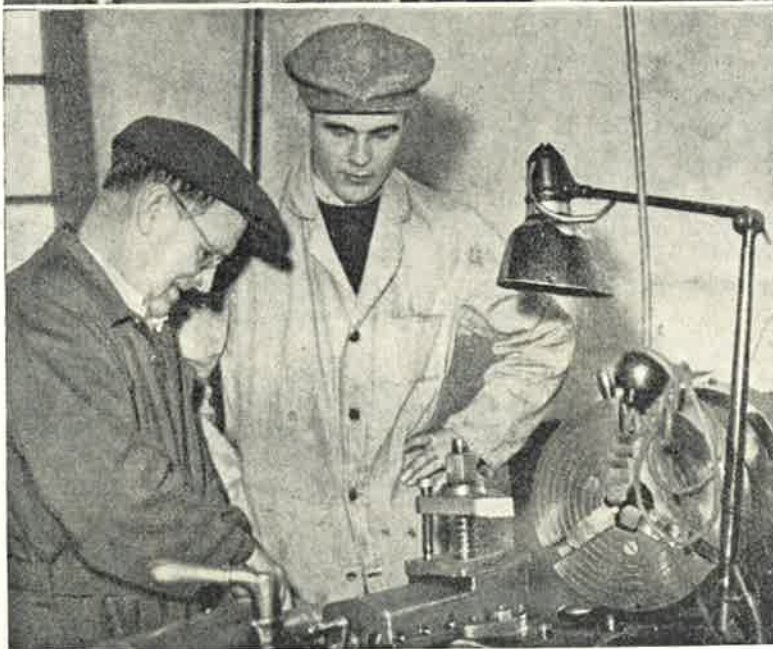
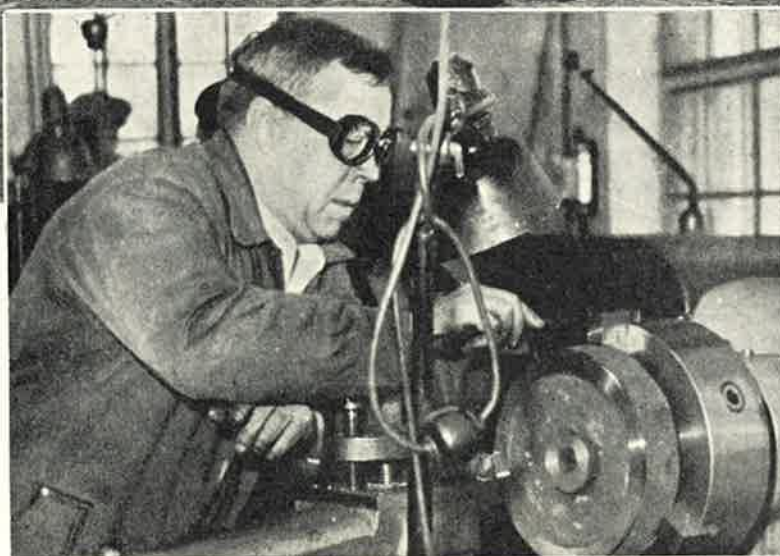
Hallan uusi korjauspaja

Kun autotalli oli saanut uudet suojansa, alkoi ahtauteensa pakah-
tumaisillaan ollut korjauspajakin
saada toiveita paremmista oloista.
Entinen autotalli uusittiin niin ko-
konaan, että voidaan sanoa vain
seinien jääneen entiselleen. Sitten
vain koneet mukaan ja uuteen asun-
toon, jossa päästään toimimaan
jo hyvissä työolosuhteissa. Kun vie-
lä työkoneetkin korjattiin entistä
ehompaan kuntoon, niin mikäpä
sen somempaa.

Jäntin Kallen hymykin on entistä
tarttuvampi hänen seurattessaan
ammattimiehen varmuudella sor-
vinsa työtä.

Teknikko Ake Halmeella on tul-
lut asiaa sorvaaja Otto Keverille ja
yhdessä tässä tuumataan, miten
pulumasta selvitä.

Nyt meillä on korjauspaja, jota
kehtaa vieraillekin näyttää ja jossa
työ sujuu ja hyvää mieltä riittää
kotiinkin vietäväksi.

Teollisuuden koulutustoiminnasta

Ennen sotia koulutustoiminta teollisuudessamme rajoittui pääasiallisesti ammattikoulujen ylläpitämiseen ja sitä tietä saatavan suhteellisen vähäisen ammattimiesmäärän kasvattamiseen. Sotien jälkeen koulutuskysymyksiin on kuitenkin alettu kiinnittää yhä suurempaa huomiota, josta on ollut seurauksena tämän toiminnan laajentuminen ja uusien työmuotojen käytäntöön ottaminen.

Kun teollisuutemme koulutustoimintaa sotien jälkeen ryhdyttiin suunnittelemaan ja luomaan uusia työmuotoja, lähdettiin siltä pohjalta, että ensin oli koulutettava työnjohtajakunta. Heidän kauttansa koulutustyö sitten piti ulotettaman työntekijöihin. Pyritiin siis siihen, että työnjohtajat ensin varustettaisiin parhaalla mahdollisella taidolla, ja nämä sitten puolestaan opettaisivat työn uusille tulokkaille tai parantaisivat vanhojen työntekijäin ammattitaitoa.

Koulutustoiminnan tärkeyden oivaltaen ja saadakseen sen yhtenäiseksi ovat melkein kaikki työnantajaliitot viime vuosien kuluessa perustaneet elimiä hoitamaan ja kehittämään teollisuuden koulutuskysymyksiä. Yhä selvemmin on tajuttu, että koulutustoiminta kuuluu elimellisesti tuotannolliseen toimintaan, jota on ehdottomasti ylläpidettävä ja kehitettävä, mikäli halutaan pysyä mukana yhä kiristyvässä kilpailussa. Tällöin koulutus nimenomaan työtehon lisääjänä on tekijä, jonka merkitys on huomattu yhä useammalla tuotannon alalla. Kouraantuntuvia esimerkkejä tässä suhteessa on työkentiltä saatavissa.

Nykyisin pidetään itsestään selvänä tosiasiana, että tehtäviinsä pätevästi koulutettu henkilö pystyy sekä määrällisesti että laadullisesti parempiin työsuorituksiin kuin kokematon ja hapuileva vasta-alkaja. Tämän ovat oivaltaneet myös työntekijöiden keskusjärjestöt ja ne ovat ryhtyneet suunnittelemaan työntekijäportaan koulutuskursseja. Ne antavat täyden tunnistuksen työnantajien ja työnantajajärjestöjen toteuttamille ja suunnitteilla oleville ammattitaidollisille koulutuskursseille ja -toimenpiteille. On myös ilolla todettava, että ammattimiehiksi aikovat nuoret yhä enemmän pyrkivät saamaan itselleen ammattikasvatusta ja hankkimaan siten varman perustan tulevaisuutta varten.

Nuorison ammattikasvatuksen yhteydessä on kiinnitettävä huomiota ammatinvalintaan. Tunnettua on, että ihmisen työteho riippuu siitä, voiko hän työssään toteuttaa omaa itseänsä, toisin sanoen, vastaako työ hänen taipumuksiaan ja harrastuksiaan. Jos epä-

onnistunut ammatinvalinta havaitaan kyllin ajoissa, on syytä vakavasti pohtia ammatin muuttamista vielä "vanhoilla päivilläänkin", koska nykyisin jo varsin vähäisin taloudellisin uhrauksin voidaan hankkia uutta ammattikasvatusta, taitoa ja tietoja, kunhan vain asianomaisella itsellään on siihen tarmoa ja innostusta.

On muistettava, että koulutuksella voidaan lisätä kunkin yksilön viihtyisyyttä työssään ja tässä valossa nähtynä myös turvallisuudentunnetta. Ansiomahdollisuuksien parantamisen ohella myös varmuudentunne lisääntyy ja työn ilo kasvaa. Tällöin ei suinkaan vähäisimmäksi ole laskettava kohoamismahdollisuuksien mukanaan tuomaa kehittymisen iloa. Koulutus ei ole siis ainoastaan tiedon ja taidon lisäämistä, vaan myös eräs teollisuuden sosiaalisen tehokkaimpia muotoja, joka oikein ohjattuna tuottaa hyvinvointia niin työntekijälle kuin työnantajalle.

Tämän jälkeen keskittäytykäämme työnjohtajaportaan koulutuskysymyksiin.

Sodan aikaisen ja sen jälkeisen täystyöllisyystilanteen aikana ovat työkenttätilanteet aivan oleellisesti muuttuneet. Työnjohtajalta vaaditaan myös aivan uusia ominaisuuksia ja ennen kaikkea uudenlaista asennoitumistapaa sekä luonteenominaisuuksia, taitoja ja avuja, jotka alaisissa herättävät kunnioitusta ja vapaaehtoista suostuntaa ansiotyön itsestään selviin edellytyksiin: järjestykseen ja työtehoon.

Vaikkakin humaaninen ja inhimillinen asennoitumistapa jo sellaisenaan saattaa taata yrityksen ja siinä toimivan esimiehen menestymisen, voidaan hyvän ja nimenomaan nykyaikaan sopeutuvan esimiehen persoonallisuutta kuvailla sellaisilla ominaisuuksilla kuin oikeudenmukaisuus, maltillisuus, tarmo, päättäväisyys, tietoisuus päämäärästä, innostus, opetustaito alaisiinsa nähden, älykkyys ja huumorintaju, unohtamatta tässäkin yhteydessä jatkuvasti kehityksen alaisena olevaa ammattitaitoa.

Työnjohtaja, jolla on yllä kuvailemamme asennoitumistapa ja mainitsema ominaisuuksia, on saavuttanut johtamistaidossaan sisäisen eli persoonallisen arvovallan kunnioitettavan tason. Hänellä on silloin myös parhaat mahdollisuudet ja edellytykset suoriutua kaikista työkentällään esiintulevista vaikeuksista. Moni saattaa pitää sisäistä arvovallaa pelkkänä teoreettisena ihanteena, joka käytännössä ei näytele juuri minkäänlaista osaa, "koska sille ei anneta arvoa" tai "koska se edellyttäisi, että alaisetkin olisivat malli-ihmisiä". Kiistämättömäksi tosiasiaksi jää kuitenkin, että niiden lukuisten erilaisten yritysten menestymisen salaisuus, jotka kaudehdittavan pienin vaikeuksin ovat suoriutuneet nykyajan kurimuksista, riippuu etupäässä siitä, että niiden johdossa eri portaissa on ollut persoonallisen arvovallan

Högforsin Tehtaan Teknillisen Kerkon koulutustoiminnan alkajais-tilaisuudesta. Etualalla vuorineuvos G. Arppe ja rehtori T. Nissinen.

Alla: Tilaisuuden osanottajat yhteisellä aterialla.

omaavia henkilöitä. Samalla täytyy huomauttaa ja tehostetusti tuoda esille se seikka, että nämä äsken mainitsemamme persoonallisuudet eivät läheskään kaikki ja aina ole olleet synnynnäisiä johtajia tai synnynnäisin lahjoin armoitettuja kykyjä. Suurin osa heistä on itsetutkiskelun ja -kasvatuksen sekä oikean koulutuksen avulla luonut oman menestymisensä edellytykset.

Ja nyt tulemmekin vihdoin asian ytimeen, miten jonkun teollisuuslaitoksen toiminnan yhteydessä vähimmin tuotannon säännölliselle kululle haittaa tekemättä voitaisiin järjestää ja organisoida esim. työnjohtajaportaan jatkokoulutus. Mitään patenttiohjetta ei kuitenkaan voitane esittää, sillä järjestelmä riippuu monista tekijöistä eikä kaikille hyvillekään suunnitelmille ole aina olemassa teknillisiä toteuttamismahdollisuuksia.

Tässä on heti alkuun todettava, että se tietoisuus, joka meihin on aikanaan juurtunut opiskelutoiminnan toteuttamisesta vain koulumuotoisena, on nyt myös muuttunut. Tiedonjano voidaan tyydyttää ja opiskelu toteuttaa monin verroin miellyttävämmällä tavalla kuin ennen. Mainitkaamme henkilökohtainen itseopiskelu harrasteluna, itseopiskelu kirjeopistojen oh-

jaamana, opiskelupohjan saaminen erilaisilla kursseilla, toveripiiri ja toveri-ryhmäopiskelu, työväenopistojen järjestämä iltaopiskelu, järjestötoiminnallisen opiskelun ohjaus ja johdatus, työntekijäjärjestöjen järjestämä opiskelutoiminta, Ammattienedistämislaitoksen opiskelu- ja kurssitoiminta sekä työnantaja-järjestöjen, teollisuuden ja yksityisten tehtaiden sisäinen koulutustoiminta — mainitaksemme joukon koulutuksellista työkenttää, joka on kaikkien käytettävissä.

Teollisuuden sisäisessä koulutustoiminnassa on oltava varsin suunnitelmallinen, sillä epäonnistumisen vaara on olemassa, ja toiminta voi sammua alkuunsa. On lähdettävä perustietojen kohentamisesta ja yleisnäkemyksen avartamisesta. Kokonaisohjelman on oltava pitkän tähtäimen ohjelma.

Seuraavassa vaiheessa voidaan jo syventyä yksityiskohtaisemmin mitä moninaisimpiin pulmiin työkentillä ja kunkin omassa työkenttäympäristössä. Koska tällä koulutuksella on ammattikasvatuksellinen "etiketti", on siinä jo heti alkuun oltava myös ammatillisia aiheita omalta työkentältä, mutta pääpaino on kuitenkin pantava psykologiselle kehitykselle ja siinä mielessä varattava tätä varten ai-

kaa ja hankittava hyviä esitelmöitsijöitä, joita mielellään kuunnellaan. Vieraspaiikkakuntalaisen esitelmöitsijän vaikutus on varmasti useimmissa tapauksissa tehokkaampi, ja hän voi esitelmänsä valaista muilta työkentiltä otetuilla esimerkeillä.

Nämä teollisuuslaitoksen sisäiset koulutustilaisuudet on saatava muutenkin miellyttäviin puitteisiin, jotta niistä samalla muodostuisi muussakin mielessä antoisia hetkiä, joihin kukin mielellään tulee. Kustakin alustuksesta tai esitelmästä on ehdottomasti keskusteltava, jolloin puheenjohtajana toimii tehtaan koulutuspäällikkö tai joku muu tehtävään sopiva henkilö.

Olemme selostaneet tehtaan sisäisen koulutuksen periaatteellista puolta ja rohkenemme seuraavassa esittää esimerkkinä, miten ja millaisia esitelmäaiheita Högforsin Tehtaalla on harrastettu. Tilaisuudet on pidetty yleensä joka torstai-ilta tehtaan Teknillisen Kerhon järjestäminä ja sen huoneistossa pöytien ääressä istuen ja on niitä sattuvasti nimitettykin "torstaikouluksi". Keskustelun päätteeksi on esitetty illan aiheeseen tavalla tai toisella liittyvä lyhytkuva. Seuraavassa luettelo talvikauden 1951—52 aiheista:

Teollisuuden tapaturmatorjunnasta, lähinnä työpaikan turvallisuuskysymyksenä, ins. T. Rundberg (Teollisuus-Tapaturmasta); Työn psykologia, rehtori A. Rautavaara (Työnjohto-opisto); Uusimpia tutkimuksia valukanavien toiminnasta, ins. V. Leskinen (Högfors); Lämpö lastuavassa työstössä, ins. N. Öster (Högfors); Valun varhaisia vaiheita (historiallinen selostus kuvien kanssa valutaidon kehityksestä), maisteri Y. Ingman (Högfors, laboratorio); Omakotitalon suunnittelu, rak.mest. R. Maukonen (Högfors); Kovahitus, ins. R. Heikkilä (Högfors); Mallityötoiminnan yhteydet piirustuskonttoriin ja työkenttään, tekn. A. Helander (Högfors); Matkahavaintoja Saksasta, Sveitsistä ja Englannista, ins. E. Autere (Högfors); Miten ratkaisun omakotitalon lämmityspulman?, ins. B. Sandqvist (Högfors); Miten valujännitykset syntyvät?, maisteri Y. Ingman (Högfors); Valuraudan koneistettavuus, ins. N. Öster (Högfors); Karkealevytyöt, tekn. O. Malin (Högfors); Käytännöllisiä esimerkkejä valujännityksistä, maisteri Y. Ingman (Högfors); Työntutkimustyö ja sen vaatima yhteistyö, ins. P. Salusjärvi (Rastor); Mitä jokaisen tulee tietää sähköstä ja erikoisesti sähkötapaturmien ja -vahinkojen välttämisestä?, ins. O. Willberg (Högfors); Kunnollisesta työnopetuksesta koituvat käytännölliset edut, maisteri E. Mielonen (Työnjohto-opisto); Tyytymättömyys työelämässä, maisteri K. Rainio (Työnjohto-opisto); Valuraudan juoksevuuteen vaikuttavat tekijät, ins. V. Leskinen (Högfors); Kuvakatsaus valimoalan viimeisimpiin uutuuksiin ulkomailla, ins. E. Autere (Högfors); Työsuhde ja sitä koskevat määräykset, varatuomari S. Hästö (Työnantajaliitto).

Tehtamme työnjohtajistoa on jatkuvasti käytetty Työnjohto-opiston järjestämällä kuukauden kestävillä työnjohtajien johtamistaidollisilla peruskursseilla, kuin myös Rastorin erikoiskursseilla. Samoin kirjellinen TIETOMIES-opiskelu on ollut työnjohtajaportaan ohjelmassa. Palaamme niiden aikaansaamaan hyötyyn toisen kirjoituksen yhteydessä.

V. A. Heinonen.

MERKKIPÄIVIÄ

60-VUOTIAS.

Kirvesmies Väinö Aukusti Heinonen 20.7.53. Hän on syntynyt U.l. Pyhäjärven Siikalassa. Isänsä kanssa hän joutui jo poikasena opettelemaan rakennusmiehen ammattia ja muitakin maaseudulla kysymykseen tulevia töitä. Aikamieheksi vartuttuaan veti kirvesmiehen ammatti häntä eniten puoleensa ja sillä on sitten leipä ja särvin tullut hankituksi. 2.7.23 hän tuli tehtamme rakennusosastolle, jossa edelleenkin työskentelee. Monet ovat ne tehtaan rakennukset, joita hän on ollut rakentamassa, ja jokaisen asuintalon korjaustöissä hän on ollut mukana. Suurta perhettään varten Heinonen on rakentanut Nyhkälään talon, jossa riittää korjaustöitä kaikiksi vapaa-ajoiksi, varsinkin kun puutarha on varsin laaja ja lisätyötä antava.

50-VUOTIAITA.

Työnjohtaja Artturi Viljam Nygren 4.7.53. Hän on syntynyt täällä Karkkilassa ja aloittanut työnsä maatalousosastolla jo v. 1915, mutta tuli vakinaisesti tehtamme palvelukseen v. 1916. Siihen aikaan oli maailmansodan takia pommien valmistus käynnissä tehtaallamme, joten hänkin joutui olemaan näissä töissä valimon keernaosastolla. Vanhemmat miehet juoksuttivat poikia myös pikkuasioita toimittamassa. V. 1918 Nygren siirtyi "Börkholmin" osastolle eli nykyistä liesiosastoa vastaavalle osastolle. Muutaman vuoden hän oli varastonhoitajana välivarastossa, mutta muuten on koko ajan työskennellyt liesiosastolla. Vuodesta 1941 alkaen hän on toiminut työnjohtajana samalla osastolla. Musiikkia on Nygren aina harrastanut. Pikkupoikana hän soitteli huuliharppua, sitten haitaria ja 15-vuotiaasta alkaen torvea, jonka silloinen Högforsin Tehtaan torvisoitto-kunnan johtaja Suilo Silvan hänelle antoi. Niinpä Nygren sitten aikanaan siirtyi kapellimestarin tilalle entisen mentyä manan majoille. Monet kymmenet ovat ne soittajapojat, jotka ovat hänen opastuksellaan oppineet soittajan aakkoset ja sitten soitelleet tehtaan soitto-kunnassa tai siirtyneet muualle. Hän on ollut myös tehtaan kamariorkesterissa ensiviulun soittajana, joten musiikki

A. V. Nygren.

H. V. Laine.

T. P. Tuunainen.

A. A. Grönroos.

on hänelle ollut todella suuri harrastus, ja siitä on koko paikkakunta hänelle kiitollinen. Mainittakoon vielä, että urheilukin on saanut sijansa Nygrenin harrastuksissa.

Viilaaja Hugo Valdemar Laine 15.8.53. Hän on syntynyt Karkkilassa. Jo poikasena hän tuli "Börkholmin" osastolle, jossa suoritettiin liesien kasaamista. Asevelvollisuutensa suoritettuaan hän oli töissä muualla. V. 1934 hän tuli hitsaajan apulaiseksi tehtaallemme, oli välillä viilaajana ja koneenkäyttäjänä Nahkion voimalaitoksella ja on sitten monien vaiheiden jälkeen asettunut toistaiseksi konepajalle, jossa työskentelee viilaajana.

Veturinkuljettaja Toivo Petteri Tuunainen 29.8.53. Hän on syntynyt Impilahdella, mistä aivan pieninä siirtyi naapuripitäjään Läskelään. Jo koulupoihana hän oli kesät Kymin Osakeyhtiön metsäosaston uitoissa ja lajitteluissa. V. 1918 hän tuli lämmittäjäksi Läskelän—Läskelän Joensuun radalle ja v. 1925 nuoremaksi kuljettajaksi samalle radalle. V. 1927 hän siirtyi valtion rautateiden palvelukseen lämmittäjäksi Yli-Tornioon. Samana syksynä hänet kutsuttiin kui-

tenkin takaisin Läskelän radalle kuljettajaksi. Talvisodan päätyttyä hän joutui evakkona Kokkolaan. Siellä hän työskenteli Velj. Friis Oy:llä sorvaajana ja puolustusvoimain pääesikunnan sähkölaboratoriossa viilaajana vuoteen 1942, jolloin siirtyi Sortavalan valtion veturivarikolle viilaajaksi. V. 1943 hän pääsi entiseen toimeensa Läskelään, mistä 19.9.44 joutui taas lähtemään siirtyen nyt suoraan Hyvinkään—Karkkilan Rautatien palvelukseen veturinkuljettajaksi. V. 1946 hän suoritti valtion rautateiden veturinkuljettajakurssit ja on sitten v:sta 1947 alkaen ollut meidän "pikajunamme" kuljettajana.

Lämmittäjä Arvo Aukusti Grönroos sisusosastolta 4.9.53. Hän on täältä syntyisin. Nuorempana hän oli paikkakunnalla metsätöissä. V. 1927 hän tuli ensimmäisen kerran Högforsin Tehtaaseen työhön. Välillä hän oli jonkin vuoden metsätöissä, mutta v:sta 1932 alkaen hän on ollut ensin 18 vuotta puhdistamossa ja sen jälkeen sisusosastolla lämmittäjänä. Ahmoon mäellä on hänellä oma talo, jossa on jonkin verran viljelystäkin, joten vapaa-ajat kuluvat koti-töissä melko tarkkaan.

ELÄKELÄINEN ERIK ENQVIST

Entinen mallivarastonhoitaja Erik Aukusti Enqvist kuoli 11.5.53 äkkiä kotonaan Karkkilassa. Hän oli syntynyt 5.3.1870 Karkkilassa ja tullut työhön

Högforsin Tehtaalle 2.1.1883 siirtyen eläkkeelle 5.8.1950. 83-vuotiaana kuollessaan hän oli vanhin tehtaamme työntekijä ja palvelusvuosia oli hänellä kokonaista 57. Jo 12-vuotiaana hän tuli työhön apupojaksi valssilaitokselle. Sittemmin hän oli 40 vuotta malliosastolla ja viimeksi ennen eläkkeelle siirtymistään valimon varastolla.

Enqvist oli erittäin pidetty niin työtoverien kuin esimiestenkin keskuudessa. Hänen kanssaan oli hauska keskustella niin metsästyksestä ja kalastuksesta kuin kirjallisuudesta ja katajahaarikan teostakin. Monissa tehtaamme joulujuhlissa ja muissakin tilaisuuksissa saatiin kuulla mm. hänen esittämiään kaskuja entisiltä ajoilta. Jokainen varmaan muistaa sen humorin pilkkeen, joka hänen silmistään tuikki hänen jotain hauskaa vanhaa muistelmia kertoessaan.

Monet katajaiset haarikat ja kännikät valmistuivat hänen taitavissa käsissään menen aina Amerikkaan saakka viemään viestiä Karkkilan vanhasta miehestä, Erik Enqvististä. Näistä töistään hän oli saanut Suomen Talousseuran ansiomitalin.

Erik Enqvistiä jäivät kaipaamaan sukulaiset ja koko Högforsin Tehtaan työntekijäkunta.

Hyvät on uintimahdollisuudet Antiaisissa.

Alla: Tunnelmallinen illan hämy houkuttelee soutajia vesille.

Antiaisten retkeily- ja leirialue

Varmaan kaikki Högforsin Tehtaan työntekijät tietävät, missä on Antiaisten leirialue. Tänä kesänä tulee kuluneeksi seitsemän kesää siitä, kun tämä erittäin onnistunut, vaikkakin vaikeahkon matkan takana oleva leirialue keksittiin. Keväällä v. 1947 käytiin sitä tehtaamme sosiaaliosaston puolesta tutkimassa ja vielä samana kesänä oli siellä Högforsin Tehtaan poikaleiri. Seuraavasta kesästä alkaen on siellä pidetty myös tehtaan tyttöleiritkin, ja tänäkin kesänä jatkuu leiritoiminta entiseen tapaan.

Menneitä muistellessa palautuu ensimmäinen leiri parhaiten mieleen. Tämä leiri pidettiin lähempänä jokisuuta. Siitä muistuu varsinkin hieno, koivujen ympäröimä ruokailupaikka, jossa ruokailtiin pitkän yhteisen pöydän ääressä aivan kuin juhannuskoivumajassa. Muistuu myös omin käsin kaivettu kellari, joka kylläkin on jo ajat sitten ehtinyt sortua umpeen, mutta palveli aikansa hyvin. Hiekkaa eli kivennäistä saimme kylläkin sieltä kellarista kaikkiin ruokiimme, kun sen hiekkaseinät hieman sortuivat. Mutta kivennäistähän täytyykin olla kaikissa ruoissa, sanovat lääkärit. Ja telttasaunakin oli meillä siellä. Kyllä se oli hieno leiri, ja hauskaa oli elämä siellä!

Sitten löydettiin samalta alueelta parempi leiripaikka. Suoritettiin metsän harvennuksia, jopa paljaaksi hakkauksiakin. Raivattiin pallokenttiä, pystytettiin komea lipputanko ja rakennettiin oikea sauna. Isät sen saunan rakensivat pojilleen. Ja hyvä siitä tuli! Jo kahtena kesänä on siinä kylvetty ja kylvyn jälkeen molskautettu Antiaisjärven aaltoiin. Isät saakoot tässä kiitoksen, sillä he tulevat aina lauantaisin, rakentelevat kellarialueita, keittiökatosta ym. ja sitten kesäisen illan hämärtyessä painuvat saunan kuumuutta uhoavasta ovesta sisälle. Kun saunomisen päätteeksi on käyty järven vilpoisissa vesissä, voi silloin ymmärtää, miksi niin isät kuin pojatkin aina

pyhän seuduksi taivaltavat tämän 13 km:n matkan Antiaisiin.

Jotta leirialueella pysyisi hyvä järjestys ja kaikki siellä viihtyisivät, on päätetty seuraavaa:

- 1) Antiaisten leirialuetta saavat käyttää retkeily- ja leiripaikkana vain Högforsin Tehtaan työntekijät perheineen, ellei toisin määrätä.
- 2) Lupa alueelle leiriytymiseen on pyydettävä sosiaaliosastolta, samoin ruuhien ja veneiden käyttöön.
- 3) Tyttöleirin aikana on muu leiriytyminen alueella kielletty.
- 4) Leirialueella on pyrittävä noudattamaan siisteyttä, kuria ja järjestystä. Mikäli näissä suhteissa todetaan muistuttamista, saattaa seuraavaan viikonlopun viettoon tulla kielto.
- 5) Muistakaa pistää portit kiinni, ettei tule epäsopuu maanomistajien kanssa.

Tässäpä jo tulikin lakipykälää Antiaisten leirialuetta varten. Kaikki kuitenkin varmasti ymmärtävät, että nämä on tarkoitettu yhteistä hyvää ja kaikkien viihtymistä silmällä pitäen eikä vaikeuksien aikaan saamiseksi.

Vieläköhän sattuisi padassa jotain olemaan?

Alla: Lentopallo-ottelu käynnissä.

Konepajakoulun IV luokka retkellä Antiaisissa

Maanantaina tehdään sitten se retki Antiaisiin...

Näillä sanoilla meille tuo iloinen uutinen ilmoitettiin ollessamme eräänä päivänä konepiirustustunnilla. Tuskinpa olisi rehtorimme parempaa lupausta voinut antaa, sillä niin pirteäksi tuli mieliala, että taisi siinä piirtäminen jäädä lopputunniksi hyvinkin "harkitusi" viivojen vetämiseksi. Kun sitten tuo maanantai-aamu valkeni kaikessa keväisessä kauneudessaan, tunsimme jokainen sisimmässämme, että retkemme tulisi onnistumaan hyvin.

Reippaan mielialan vallitessa otimme voim.-op. Sepposen ohjaamina suunnan kohti Antiaista. Perille tultua oli suurin into eräiltä pyöräilyn tuoksinassa hävinnyt, vaikka kaikkein rasittuneimpia olivat ne, jotka "hyppyheikin" kyydissä olivat huristelleet.

Piip piip... kuului opettajan pillin kutsuva ääni lentopalloareenalta. Siinäpä sitten oteltiin oikein olan takaa. Otettiin palloa ja miestä. Tosin naru, joka verkkoa "markeerasi", petti Heikkosen niin usein, että peli oli mennä yksipuoliseksi. Kuitenkin hyvä neuvo: lyö ylemmäs auttoi asiaa. Kun oli pari tuntia pelattu, lähdettiin "soppamestaria" tervehtimään. To-

dettuamme kaiken olevan hyvässä järjestyksessä aloimme rentoutumisen rantahietikolla. Uimaan tosin ei vielä tässä vaiheessa kukaan uskaltanut.

Ruokailusta muodostui juhlava hetki. "Sattumia" oli runsaasti, ja niiden onginnassa etenkin Leppänen ja Laakso onnistuivat erikoisen hyvin. Leppänen vaikka jäikin jonon hännille, oli selvästi muita parempi. Sen huomasi siitäkkin, että valokuvauskärpäsen purema Kankare oli kameroineen hyvin usein juuri Leppäsen pakin lähetytyillä.

Kankareen seuraava uhri oli laineilla kiitävä purjevene, jonka Posti "vanhana merikarhuna" valmisti löytämästään soutuveneestä ja käytöstä poistetun teltan jättepalasista. "Solmuja" vene ei heikon tuulen takia saanut paljon aikaan, mutta olihan niitä sitä enemmän risaisissa purjeissa.

Soutuveneet olivat myöskin ylipaineen alaisina, "kalamiehiä" kun näkyi olevan useampiakin.

Kun purjehtijat oli saatu rannalle, olimme valmiit jalkapallo-otteluun. Siitä muodostuikin oikea "vuosisadan ottelu". Pelin tulos 1—0 kuvastaa tasaisuutta ja kovuutta, mikä tuli loistavan tekniikan yhteydessä esille. Etenkin paremman puolen toppari Laakso oli itse varmuus.

Saunaan juostiin pelin jälkeen ihan kilvalla. Löylyä oli vaikka muille antaa. Kilpalöylytys oli tuota pikaa käynnissä.

Teekattila odotti saunasta palaavia oven ulkopuolella. Opettaja oli tämänkin lajin järjestänyt.

Saunomisen jälkeen alkoi kotimatka. "Hyppyheikki" ja pari "Arieliä" lähtivät aavistuslähdöllä Varvarin ja Marttilan kautta kohti Karkkilaa. Toisten matka pyörillä Vattolan kautta sujui illansuussa iloisesta mielialasta vallitessa. Hauska retki oli päättynyt.

Kotona sitten kerrattiin päivän tapahtumat kotiväen kuultaviksi.

Näkymä harrastustöiden näyttelystä. Etualalla vuorineuvoksetar Carin Arppen ja rouva Gundel Lindholmin kauniita nypläystöitä. Pöydällä äsken manalle menneen Karkkilan vanhan miehen Erik Enqvistin valmistamia kuuluja katajaesineitä.

Harrastustöiden näyttely

Toukokuun 23 ja 24 päivinä pidettiin Seuratalossa harrastustöiden näyttely, jossa "naisten puolella" nähtiin paljon toistaan kauniimpia kudonnaisia, kuten ryijyjä, täkänöitä, pöytäliinoja, lakanoina ja pyyheliinoja. Olipa joukossa tällä paikkakunnalla harvinaisia nypläystöitäkin, joita vuorineuvoksetar Carin Arppe ja rouva Gundel Lindholm olivat taitavasti valmistaneet. Vuorineuvoksetar Arppen käsialaa oli myös brodeeraus- ja filetyönä tehty suuritoinen, kaunis pöytäliina, joka herätti yleistä ihastusta. Näyttelyyn kävi tutustumassa Länsi-Uudenmaan maatalous-, teollisuus- ja kotiteollisuusnäyttelyn toimihenkilöitä, jotka samalla suorittivat arvostelun ja valitsivat täältä mainittuun, Lohjalla heinäkuun 24.—26. päivinä pidettävään näyttelyyn peräti 50:n eri henkilön valmistamia töitä. Tämäkin oli osaltaan todistuksena näyttelymme huomattavan korkeasta tasosta. Mutta harrastus asiaa kohtaan onkin täällä ollut erinomainen, sillä 200—300 henkeä kävi viime talven aikana Toimelassa työskentelemässä ja oppia saamassa.

Miesten töitä oli näyttelyssä viitisenkymmentä, pääasiallisesti vain maalauksia. Niitä olivat tuoneet samat "taiteilijat" kuin viimekin vuonna. Heidän kehityksessään oli todettavissa huomattavaa edistymistä. Erityisesti on mainittava Lindströmin ansiokas ryhmä. Hän onkin näistä harrastajista kiis-

tämättä pisimmälle päässyt. Nousiainen oli viimeisimmässä maalauksessaan onnistunut niin hyvin, että arvostelulautakunta asetti sen ensimmäiselle tilalle, kun sen sijaan pari muuta hänen työtään oli huomattavasti heikompia. Aarnio on kehittänyt nopeasti ja vakuuttavasti, mutta kaipaa enemmän omintakeisuutta. Hänen ryhmässään oli eräs pastellityö paras. Hirvosella on kosolti mielikuvitusta, mutta tekniikka jättää toivomiselle varaa.

Yleisön mielenkiinnon lisäämiseksi taulunäyttelyä kohtaan oli järjestetty äänestys parhaista töistä öljy- maalausten, akvarellien ja pastellien sekä musta-valkotöiden sarjoissa. Äänestykseen osallistuneiden kesken arvottiin Lindströmin ja Aarnion sekä tehtaan lahjoittamat palkinnot. Äänestyksen tulos oli seuraava: 1) Lindström ja Nousiainen. 2) Aarnio ja Hirvonen. Arvostelulautakunta piti öljymaalauksista parhaana Nousiaisen "Myllykoskea", yleisö taas Nousiaisen maalaamaa Rantasen muotokuvaa. Akvarellien ja pastellien sarjassa arvosteli yleisö parhaaksi Lindströmin "Vanhan aitan" ja toiseksi Aarnion "Rantakuvan". Musta-valkotöistä sai eniten ääniä Lindströmin "Liiston talo". Lähinnä oli Aarnion "Kallastaja". Arvonnassa joutui Lindströmin "Jokisuu" Armas Pihlille, Aarnion "Ranta-aitat" Seija Paunilalle ja valurautainen koristelautanen rva Aino Vaarasalolle.

SALON VALIMO 25-VUOTIAS

Viime huhtikuun 18 p:nä vietettiin Salon VPK:n talossa Salon Valimon perustamisen 25-vuotisjuhlaa vaatimattomin menoin lähes 200:n työntekijän ja heidän puolisoittensa läsnäollessa. Salolaisen musiikkiyhtyeen soitettua aluksi kolme kappaletta piti Högforsin Tehtaan toimitusjohtaja, vuorineuvos Gustaf Arppe puheen. Lausuttuaan juhlayleisön tervetulleeksi hän selosti Salon Valimon perustamisvaiheita ja kehitystä kuluneena 25-vuotiskautena. Oli kiinnostavaa kuulla, miten tehdas on kehittynyt pienestä vuokrarakennuksessa toimineesta maalaisvalimosta nykyaikaiseksi, uusissa valoisissa työsaleissa toimivaksi teollisuuslaitokseksi. Puheen päätyttyä nautittiin yhteinen ateria, jonka aikana orkesteri soitti viihdemusiikkia. Ekonomi G. Gävert Turusta esitti laulua rva Pirkko Pettilän säestämänä ja hra Mikko Mieheli murrekaskuja. Työntekijäin puolesta puhui valaja Kaino Leino, joka onnitteli tehdasta ja toivotti sille täystyöllistä tulevaisuutta.

Vuorineuvos Arppen puheen julkaisemme seuraavassa kokonaisuudessaan.

Marraskuun 17 päivänä 1927 kokoontuivat seuraavat henkilöt neuvottelemaan Salon Valimo Osakeyhtiön perustamisesta: taloustirehtööri F. Kaarloneen Perniöstä, toimitusjohtaja T. Turkki, pankinjohtajat A. A. Tapio ja Heikki Kauranen, työnjohtaja Aug. Sundell, valaja Alfred Lindström ja työmies V. Oksanen, kaikki Salosta.

Kauppa- ja teollisuusministeriön päätös yhtiön virallisesta perustamisesta saatiin joulukuun 14 päivänä 1927. Ensimmäisen johtokunnan kokoonpano oli seuraava: pankinjohtaja Heikki Kauranen, puheenjohtaja; taloustirehtööri Filemon Kaarloneen, pankinjohtaja A. A. Tapio, kauppias Yrjö Salokannel ja valaja Alfred Lindström.

Johtokunnan oli ensimmäiseksi hankittava rakennus, jossa valimoteollisuuden harjoittaminen voitaisiin aloittaa. Tätä tarkoitusta varten onnistuttiinkin ostamaan Maanviljelijäin Maitokeskus Oy:n omistamat meijerirakennukset irtaimistoihin, jotka rakennukset sijaitsivat hyvällä paikalla lähellä asemaa. Tällä samalla paikalla tehtaot sijaitsivat edelleenkin. Maa-alueen vuokraamiseksi tehtiin sopimus Joensuun kartanon kanssa 25 vuoden ajaksi marraskuun 1 päivästä 1927 alkaen. Vuokratun alueen suuruus oli 5.277 m², ja se ostettiin v. 1943. V. 1948 hankittiin lisäaluetta, niin että tänä päivänä tehtaon hallussa on maata 31.000 m².

Valimorakennusten rakentaminen ja vanhojen meijerirakennusten kunnostaminen valimotarkoituksiin annettiin urakoitsija Saaren tehtäväksi.

Alkuvuosina valmistettiin etupäässä nk. kauppavalua, kuten patoja, paistinpannuja ym., sekä sen ohella myös tilausvalua. Huolimatta vuosina 1929—32 vallinneesta laskukaudesta myyntiluvut osoittavat menekin kohoamista myöskin tänä aikana, mikä monelle muulle tämän alan tuottajalle osoittautui silloin hyvin vaikeaksi. Maassamme v. 1932 alkanut ja toisen maailmansodan alkamiseen saakka jatkunut rakennustoiminnan elpyminen sai johtokunnan panemaan alulle valurautaradiaattorien valmistuksen, joka suuremmassa mittakaavassa alkoi vuodesta 1933. Tätä varten oli kuitenkin tehtaan laajentaminen välttämättöntä ja käsitti se valimorakennuksen laajennuksen sekä uuden konttorirakennuksen, johon myös mallityöpaja sijoitettiin. Samoin oli koneistoa ja työkalustoa tuntuvasti lisättävä.

Vuonna 1932 otti Salon Valimon silloinen toimitusjohtaja, insinööri Väinö Hirvonen yhteyden kilpailijaansa etenkin radiaattorialalla, Högforsin Tehdas Osakeyhtiöön, tutkiakseen mahdollisuuksia sopimuksen aikaansaamiseksi myyntimäärien ja hintojen suhteen. Nämä neuvottelut eivät kuitenkaan johtaneet tulokseen. Seuraavana vuonna johtaja Hirvonen palasi asiaan tarjoten nyt osake-enemmistön Salon Valimossa Högforsille. Pitkien neuvottelujen jälkeen syntyikin kauppa, ja marraskuussa 1933 osake-enemmistö siirtyi Högforsin Tehtaalle. Vähitellen siirtyi koko osakekanta Högforsin Tehdas Oy:lle.

Johtokunnan kokoonpano muodostui nyt seuraavaksi: toimitusjohtaja Gustaf Arppe, puheenjohtaja; vapaaherra Knut von Troil, kamreeri Vilho Hedlund, pankinjohtaja Lauri Jonkari ja johtaja A. Dikert (Elkiä).

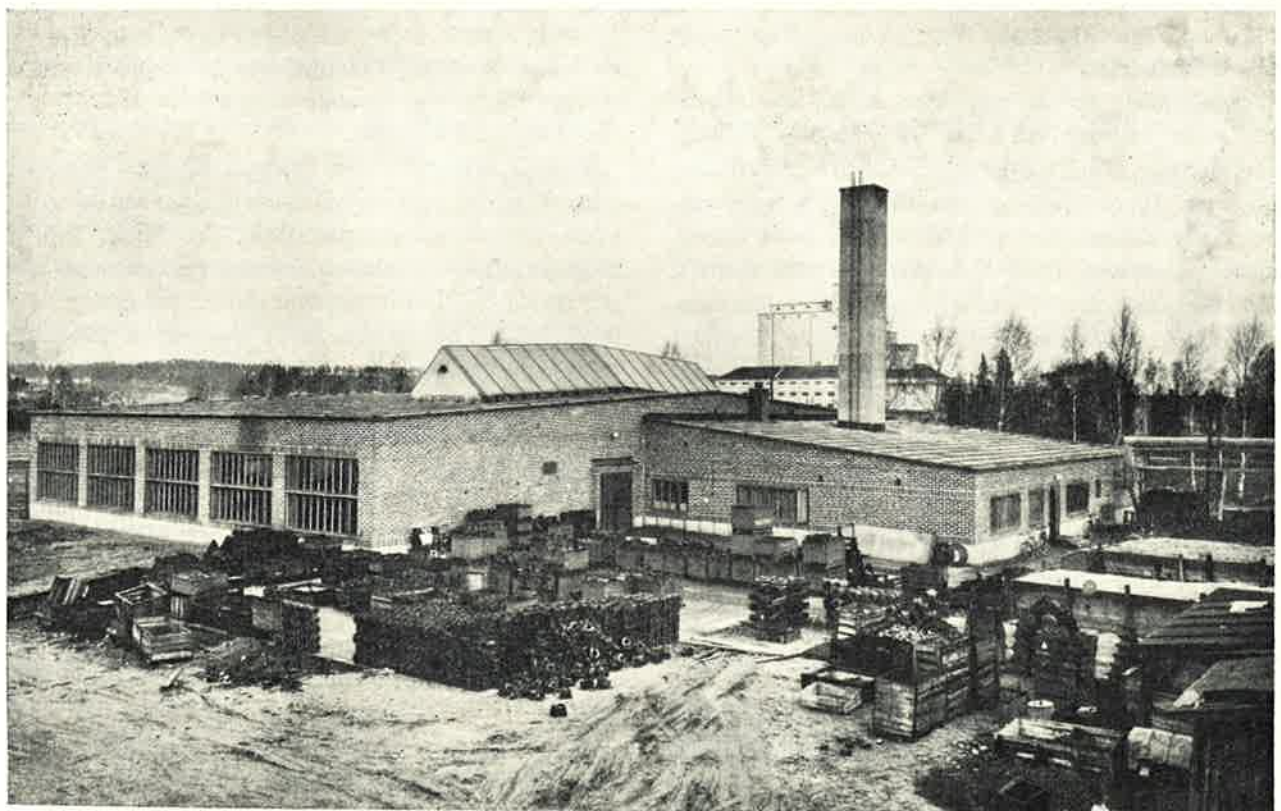
Salon Valimon siirryttyä Högforsin Tehdas Oy:n omistukseen pyrittiin tehtaon tuotanto heti suuntaa-

SALON VALIMO

Salon Valimon vanha tehdasryhmä, jossa sijaitsevat konttori ja valimo. Alhaalla: Viime vuoden keväällä valmistunut ajanmukainen ja tilava konepajarakennus. Matalammassa etuosassa henkilöstöhuoneet.

"Valimolaisia" tehtaansa 25-vuotisjuhlassa Salon VPK:n talossa.

maan yksinomaan lämpöjohtotarvikkeiden valmistukseen. Tähän alaan kuuluvia artikkeleita oli Högforsin Tehdas jo monien vuosien aikana määrätietoisesti ryhtynyt ottamaan valmistusohjelmaansa. Näiden tuotteiden joukossa oli paljon sellaisia tavaroita, joita edelleen tuotiin ulkomailta, mutta joita hyvin edellytysin voitaisiin valmistaa kotimaassa.

Salon Valimon siirryttyä Högforsin Tehtaan omistukseen insinööri Hirvonen nimitettiin toimitusjohtajaksi ja hänen aloitteestaan ryhdyttiin heti valmistamaan valurautaisia luistiventtiilejä ja takorautaisia ripaputkia ja todettiin näiden valmisteiden sekä teknillisesti että kaupallisesti onnistuneen hyvin. Pyrittiin myös löytämään uusia sopivia artikkeleita, ja nämä pyrkimykset johtivatkin radiaattorien, säätöventtiilien ja säätötulppien valmistuksen aloittamiseen. Tämä valmistusohjelma vaati suuren investoinnin uusien työkonien hankkimisen muodossa. Valmistus tuotti alussa suuria vaikeuksia, mutta sekä työnjohton että työläisten hyvän työn ja taitavuuden avulla saatiin tuotanto kaikin puolin tyydyttäväksi. Kuluneina vuosina onkin valmistettu satojatuhansia näitä tuotteita.

Sodan päättymisen jälkeisinä korkeasuhdanteen

vuosina oli Högforsin Tehtaalla vähitellen pantu käyntiin metallisten luisti- ja istukkaventtiilien sekä muidenkin tähän alaan kuuluvien artikkeleiden valmistus. Koska Högforsin ja Salon yhteinen armatuuriin valmistus ei kyennyt tyydyttämään tarvetta maassamme, päätettiin koko tämän alan tuotanto keskittää Saloon. Tämä toimenpide edellytti kokonaan uuden armatuuriitehtaan perustamista Saloon, ja se valmistuikin niin, että se vähitellen vuoden 1952 aikana otettiin käyttöön. Uudenaikaisine koneineen onkin armatuuriisovaaomomme tänä päivänä sekä tuotannon korkeuteen että tarkkuuteen nähden ainutlaatuinen maassamme ja on verrattavissa uudenaikaisimpiin ulkomaisiin vastaavanlaisiin tehtaisiin.

Todistuksena siitä, että valmisteemme ovat olleet laadultaan kilpailukykyisiä parhaiden ulkomaisten tuotteiden kanssa, on vientimme ulkomaille, etupäässä Norjaan, Tanskaan ja viime vuonna Argentiinaan, jonne toimitettiin yhteensä yli 20.000 kappaletta sekä messinkisiä että valurautaisia venttiilejä.

Salon Valimo toimi itsenäisenä osakeyhtiönä aina vuoteen 1951, jolloin se joulukuussa samana vuonna liitettiin pääyhtiöönsä, Kymin Osakeyhtiöön. Högforsin Tehdas, Salon Valimo sekä Putki ja Kone Lahdes-

sa muodostavat nykyisin tavallaan itsenäisesti toimivan yhteisen haaraliikkeen, jonka korkein johto on sijoitettu Högforsin. Nämä kolme tehdasta muodostavat siis tavallaan Kymi-yhtymän metalliteollisuus-yhtymän.

Salon Valimon toimitusjohtajina ovat olleet: teknikko August Sundell 15. 12. 27—23. 12. 31, maanviljelijä Gustaf Lehtinen 24. 12. 31—29. 2. 32, insinööri Väinö Hirvonen 1. 3. 32—6. 9. 33, maanviljelijä Gustaf Lehtinen 7. 9. 33—25. 11. 33, insinööri Väinö Hirvonen 26. 11. 33—31. 12. 36, johtaja Erik Heyer 1. 3. 37—10. 8. 48 ja vuorineuvos Gustaf Arppe 11. 8. 48—edelleen. Isännöitsijöinä ovat toimineet: insinööri Odin Rönholm 1. 1. 37—15. 5. 43 ja herra Axel Häggström 16. 5. 43—edelleen.

Myynnin kehitys selviää seuraavista luvuista:

V. 1928		mk	379.279:—
1929		„	830.810:—
1930		„	961.918:—
1931		„	728.296:—
1932		„	900.942:—
1933		„	1.964.768:—
1934		„	2.407.218:—
1935	471.809 kg	„	1.906.117:—
1936	721.362 „	„	3.508.828:—
1937	649.725 „	„	4.112.810:—
1938	959.436 „	„	5.992.352:—
1939	911.628 „	„	6.948.471:—
1940	629.963 „	„	6.747.924:—
1941	616.247 „	„	10.479.430:—

1942	546.173 kg	mk	9.696.763:—
1943	433.132 „	„	10.254.070:—
1944	389.054 „	„	10.247.462:—
1945	584.883 „	„	26.623.005:—
1946	754.681 „	„	41.215.604:—
1947	734.581 „	„	45.606.747:—
1948	800.982 „	„	68.517.803:—
1949	1.141.088 „	„	101.210.735:—
1950	898.067 „	„	95.018.925:—
1951	1.338.117 „	„	183.937.752:—
1952	1.633.231 „	„	267.075.057:—

Näistä mainitsemistani numeroista käy ilmi, että Salon Valimo on suurin piirtein vuosi vuodelta lisännyt tuotantoaan ja myyntiään, niin että se viime vuonna saavutti niin korkean arvon kuin 267 miljoonaa markkaa. Tämän korkean myyntiluvun saavuttaminen oli osaksi Argentiinasta tulleen noin 72 miljoonan markan arvoisen vientitilauksen ansiota.

Pienentynyt rakennustoiminta, joka nyt maassamme vallitsee, on suuresti vaikuttanut myös Salon Valimon myyntiin. Kuten me kaikki täällä olemme voineet todeta, ovat varastomme melkein täynnä.

Parhaillaan on ehkä pienehkö rakennustoiminnan vilkastuminen todettavissa, mutta tuleeko se ja missä määrin jatkumaan, sitä on vaikeata nyt arvioida. Högforsin Tehtaan kiinteä yhteys maamme neuvonantaviin vesijohtotoimen insinööreihin on saattanut meille tiedon, että rakennustoiminta nähtävästi lähiaikoina elpyy, mutta valitettavaa on, että meidän valmistamiemme tarvikkeiden kysyntä alkaa vasta lop-

Sosiaalipäällikkö A. Sepponen ja työnjohtaja P. Suominen suorittamassa juhlan yhteydessä urheilukilpailujen palkintojenjakoa.

pukesällä tai syksyllä. Näin ollen on tietenkin erittäin vaikeata tietää, miten tehtaamme tuotanto on järjestettävä, varsinkin kun viime vuosien suuri kysyntä on saattanut meidät laajentamaan tehdasta siinä määrin, että tuotanto nykyään on suurempi kuin kysyntä. Voin kuitenkin vakuuttaa, että tehtaan johto tekee kaiken voitavansa, jotta työtä sen palveluksessa oleville riittäisi niin kauan kuin mahdollista.

Nyt päättäneen neljännesvuosisadan johdosta käytän tilaisuutta hyväkseni kiittääkseni kaikkia täällä toimivia henkilöitä, konttorihenkilökuntaa, työnjohtajia ja työläisiä uskollisesta ja hyvästä sekä menestyskellisestä työstä.

Joukossamme on kaksi henkilöä, jotka koko kulu- neen 25-vuotiskauden ovat olleet Salon Valimon palveluksessa, nimittäin työnjohtaja Niilo Laaksonen ja valaja Eino Lehtosaari. Kiitän heitä mitä lämpimimmin pitkäaikaisesta ja uskollisesta työstä.

En voi olla lausumatta erikoista kiitosta konttori- päälliköllemme, neiti Laila Kuusiselle, joka on ollut palveluksessamme yli 20 vuotta ja näinä vuosina erittäin ansiokkaasti suorittanut tehtävänsä.

Muutamia vuosia sitten alkoi Kymi-yhtiö jakaa ansiomitaleja niille, jotka ovat olleet yhtiön palveluksessa vähintään 25 vuotta. Tänäpäni olisi erinomainen tilaisuus jakaa mitaleja täällä, mutta olen halunnut siirtää niiden jakamisen kesään, jolloin Högforsin Tehdas viettää perustamisensa 130-vuotismuistojuhlaa. Tällöin jaetaan mitalit kaikille niiden saantiin oikeutetuille Kymi-yhtymän metallitehtaiden palveluksessa oleville henkilöille.

Kymi-yhtymän kesämestaruuskilpailut

elokuun 30 p:nä Salossa

Kymi-yhtymän hiihtomestaruuskilpailujen yhteydessä Mikkelissä pidetyssä tehtaiden urheiluedustajain kokouksessa päätettiin esittää yhtymän johdolle, että kesämestaruuskilpailut järjestettäisiin Salossa, missä niitä ei vielä kertaakaan ole ollut. Yhtymän johto onkin tähän esitykseen suhtautunut myönteisesti ja niinpä siis tänä kesänä kamppailaan, yhtymän mestaruuksista Salossa. Kilpailujen, jotka pidetään elokuun 30 p:nä, järjestelypuolesta huolehtii tietenkin Salon Valimo.

Kilpailuohjelma on seuraava:

Tehtaiden välinen 6-ottelu, lajeina 200 m, pituushyppy, korkeushyppy, kuulantöytä, kiekonheitto ja 1500 m:n juoksu sekä otteluun kuulumattomina lajeina ruotsalaisviesti ynnä naisten lajeina 4x100 m:n viesti ja pituushyppy. 6-ottelun kiertopalkintoa puolestaa Högforsin Tehdas, samoin myös naisten viestin kiertopalkintoa. Ruotsalaisviestin viimevuotinen voittaja oli Kymintehdas.

Kalle Turunen.

Vilhelmiina Kekäle.

MERKKIPÄIVIÄ

60-VUOTIAITA.

Työnjohtaja Kalle Villiam Turunen 21. 6. 53 Sul- kavalla. V. 1919 hän tuli yhtiön metsäosaston palve- lukseen työnjohtajaksi Saimaan hoitoalueeseen, missä on sen jälkeen yhtäjaksoisesti toiminut, aluksi työn- johtajana Savonlinnan ja Turtianiemen piireissä se- kä vuodesta 1922 alkaen piirityönjohtajana Sorjon piirissä, jossa olevia laajoja omia metsiä hän hoiti in- nolla, taidolla ja antaumuksella. Sorjon metsien jää- tyä rajan taa on Turunen toiminut työnjohtajana Iitlahden piirissä Hän on suorittanut työnsä tunnus- tusta ansaitsevalla tavalla, ja rehtinä sekä oikeamie- lisenä metsätyönjohtajana hän on saanut alaistensa luottamuksen. Kymmin Osakeyhtiön ansiomitalin 25 vuoden palveluksesta hän sai 28. 9. 1947.

Kassanhoitaja Vilhelmiina K e k ä l e 10. 7. 53 Juan- tehtaalla. Hän on syntynyt Tuupovaarassa. Oltuaan ensin liikealalla Värtsilässä hän suoritti Sortavalan kauppakoulun kurssin ja työskenteli sitten kirjan- pitäjänä eräässä tainionkoskelaisessa liikkeessä sekä sen jälkeen hieman yli 30 vuotta Laatokan Karjalan uittoyhdistyksen kirjanpitäjänä ja kassanhoitajana. Yhtiömme palvelukseen hän tuli 1. 7. 51 kassanhoita- jaksi ja konttoristiksi Juantehtaan metsäkonttoriin.

50-VUOTIAITA.

Työnjohtaja D. Viinikainen 22. 6. 53 Kangas- nimellä. Hän on syntynyt Kangasniemellä. Toimit- tuaan aikaisemmin Oy. Vilh. Schauman Ab:n metsä- työnjohtajana v:sta 1937 alkaen hän tuli v. 1946 yh- tiömme palvelukseen työnjohtajaksi Päijänteen hoito- alueen Kangasniemen piiriin. Hän kuuluu siihen vanhaan metsämieskaartiin, joka työtuntejaan ja py- häpäiviäkään laskematta on uskollisesti hoitanut teh- tävänsä.

Metsätyönjohtaja Aimo Kustaa M ä k i n e n 13. 8. 53 Padasjoen pitäjän Nyystölässä. Hän on viettänyt koko ikänsä metsien parissa. Yhtiömme palveluksessa hän toimi jo vuosina 1928—1930 tilapäistehtävissä. 1. 9.

METSÄOSASTO

Aimo Kustaa Mäkinen.

Erkki Vihma.

Helmi Liikkanen.

Yrjö Rantanen.

1930 hän tuli vakinaiseksi metsäyönjohtajaksi Padasjoen pitäjään ja on tässä toimessa edelleenkin. Pitkä pino kertyisi niistä puutavaramääristä, jotka Mäkinen on "ohjaillut" Padasjoen metsistä varastopaikoille sekä edelleen Päijänteen laineita pitkin kuljetettavaksi kohti yhtiön teollisuuslaitoksia. Hän on myös huolella hoitanut yhtiön omistamia metsiä Padasjoella, missä erittäin kauniit nuoret metsät ja taimistot kertovat hänen työstään ja ahkeruudestaan. Nuoruusvuosiensa Mäkinen osallistui innokkaasti urheilu- ja nuorisoseuratoimintaan.

Piiriesimies Erkki Valdemar Vihma 22.8.53 Savonlinnassa. Hän on syntynyt Lahdessa, mutta kävi koulua Oulussa ja suoritti sen jälkeen 1923—24 Saha-teollisuuskoulun saha-osaston kurssin. Sitä ennen hän oli harjoittelijana ja sen jälkeen muissa tehtävissä Uleå Oy:ssä v. 1922—26 siirtyen sitten Yhtyneet Sahat Oy:n palvelukseen ja sotien jälkeen valtion polttoainetoimistoon. Sotien aikana hän palveli krh-joukkueen ja autokomppanian päällikkönä. Yhtiömme palvelukseen hän tuli 1.8.1949 Saimaan hoitoalueeseen Savonlinnan hoitopiiriin piiriesimieheksi, jossa toimessa on edelleenkin. Piiriesimies Vihman tuntevat hänen esimiehensä ja alaisensa tunnollisena ja taitavana sekä tehtäviinsä innostuneena metsämiehenä, joka suurella valppaudella hoitaa piirinsä töitä.

Varastomies Eemeli Räisänen 7.9.53 Savonlinnassa. Hän on syntynyt Kangaslammilla ja tullut yhtiömme palvelukseen 20.4.1922 niputtajalle, jolla työskenteli 10 kesää. Talvet hän toimi hevosmiehenä puutavarojen mittamiesten mukana. Myöhemmin hän on toiminut eri hinaajissa lämmittäjänä, koneapulaisena ja niputtajan konemiehenä sekä viimeksi varastomiehenä. Hän on saanut yhtiön hopeisen ansiomitalin. Räisänen on iloinen ja ahkera työntekijä, joka on saavuttanut kaikkien työtoverien ystävyyden ja arvonnannon. Hän on aina valmis antamaan apuaan sitä tarvitseville.

Konttoristi Helmi Liikkanen 8.9.53. Hän on syntynyt Valkealassa. Yhtiömme palvelukseen hän tuli 1.1.1920 konttoristiksi ulkotyöosastolle, jossa oli 31.7.1934 asti. Vuosina 1935—42 hän hoiti tilapäisesti metsäosaston tehtaan piirin konttoritöitä. 10.5.1943—15.5.1945 ja uudelleen 22.1.1951 alkaen hän on ollut Kouvolan metsäkonttorin konttoristina. Rouva Liikkanen tunnetaan iloisena, hyväntahtoisena ja tunnollisena työntekijänä. Vapaa-aikoinaan hänen harrastuksiinsa kuuluvat puutarhanhoito ja marittatyo.

Piirityönjohtaja Yrjö August Rantanen 12.9.53 Lohjalla. Hän on syntynyt Kylmäkoskella ja valmistui metsäteknikoksi Evon Metsäkoulusta v. 1927. Sen jälkeen hän toimi Lohjan Kalkki Oy:n työnjohtajana vuoteen 1935, jolloin siirtyi Lohjan Metsänhoitoyhdistyksen neuvojaksi. V. 1940—1945 hän oli piirityönjohtajana Lohjanvesistön Metsä Oy:n Lohjan piirissä, josta toimesta tuli yhtiömme palvelukseen Lohjan piirin piirityönjohtajaksi. Rantanen on aikaansa ja alaansa erinomaisesti seuraava metsämies, joka on saavuttanut esimiestensä täyden luottamuksen ja on erittäin pidetty myöskin alaistensa keskuudessa. Lähellä hänen sydäntään on varsinkin omien metsien hoito, mutta ei ns. kaupallinenkaan puoli ole hänelle suinkaan vierasta.

METSÄTYÖNJOHTAJA VIHTORI POUNULA.

Metsätyönjohtaja Vihtori Pounula kuoli viime huhtikuun 30 p:nä Kannonkosken pitäjän Sivulassa 64 vuoden ikäisenä. Hän oli syntynyt 12.11.1888 Kiviärvellä ja tuli yhtiön palvelukseen 1.9.1925, mistä lähtien hän yhtäjaksoisesti palveli yhtiötä lähes 28 vuotta.

Jo pienestä poikasesta alkaen oli Pounula tehnyt metsä- ja uittotöitä ja näin hankkinut käytännössä sen ammattitaidon, joka sitten oli hänen koulunsa tulevassa tehtävässään. Hän oli niitä maan hiljaisia, jotka vaivojansa säästämättä ahertavat työsarallansa tuskin yhtään päivää vapaata pitäen. Hänen rinnassansa sykki lämmin sydän kanssaihmissiään ja ennen kaikkea isänmaataan kohtaan, jota hän tinkimättä rakasti. Kun Suomen itsenäisyyttä luotiin, oli Pounula ensimmäisten riveissä taistelemassa sen vapauden puolesta. Hän haavoittui Tampereella vaikeasti eikä vammastaan koskaan kokonaan parantunut.

Suuret ovat ne alueet yhtiön metsissä, jotka Pounulan johdolla on kylvetty ja istutettu ja joita hän vaali kuin silmäteränsä.

Toukokuun 10 p:nä Pounula haudattiin Kannonkosken hautausmaahan sukulaisten, esimiesten, työtovereitten ja ystäväjoukon saattamana. Kaunis kukkaskumpu jäi hänen hautaansa koristamaan, jota paitsi monin adressein oli hänen muistoaan kunnioitettu.

A. A. E.

Aaro Kokkonen.

Johannes Hartikainen.

MERKKIPÄIVIÄ

80-VUOTIAS.

Eläkeläinen Juhani Vilhelm Horjander 29. 8. 53. Hän on syntynyt Juankoskella, missä jo hänen isoisänsä ja isänsä ovat olleet tehtaan palveluksessa. Horjander tuli tehtaan työhön 1. 6. 1885, josta sitten alkoi hänen pitkä työ kautensa Juantehtaalla. Hän työskenteli ensin valimossa ja konepajalla, mutta siirtyi sitten palokunnan kalustonhoitajaksi ja halkotarhan hoitajaksi. Eläkkeelle hän siirtyi 30. 4. 51, jolloin palvelusvuosia oli kertynyt kokonaista 66. Horjander on innokas musiikkimies. Hän on harrastanut laulua ja soittoa. Torvisoitto on harrastuksista ollut lähinnä sydäntä. Sitä hän on ehtinyt harrastaa jo 60 vuotta. Horjander on saanut yhtymän 50-vuotisansiomerkin. — Viittaamme haastatteluun "Ukko Ville muistelee".

75-VUOTIAS.

Eläkeläinen Heikki Kauhanen 21. 7. 53. Hän on tullut tehtaan töihin 2. 1. 1908. Työskenneltään ensin maanviljelyspuolella hän siirtyi tehtaan puuhiomoon. Oltuaan välillä halkotarhassa hän kuitenkin aina kesäisin työskenteli Karjalankosken satamassa. Eläkkeelle hän siirtyi 11. 7. 50. Kauhanen on saanut 25-vuotisansiomerkin.

60-VUOTIAS.

Nuohooja Aaro Kokkonen 18. 8. 53. Hän on syntynyt Juankoskella Tehtaan palvelukseen hän tuli 1. 2. 1909, ensin massatehtaan rakennustöihin, mistä kuitenkin pian muutti konepajalle päällytyöjäksi sepä Savolaiselle. Oltuaan välillä muurarinapulaisena 3 vuotta hänestä tuli v. 1921 tehtaan nuohooja, jota tointa hän hoitaa edelleenkin. Työssään hän on osoittanut joustavuutta, ja on siten saavuttanut Juantehtaan perheenemäntien luottamuksen. Kokkonen on ur-

heilumies. Ikä ei ole lyhentänyt hänen joustavaa urheilijanaskeltaan. Hiihto on hänen lempilajinsa. Hän on saanut 25-vuotisansiomerkin.

50-VUOTIAS.

Rasvaaja Johannes Hartikainen 6. 9. 53. Hän on syntynyt Nilsissä. Työhön tehtaalle hän tuli 5. 11. 1919 viilarinoppilaaksi. Puuhiomolla hän toimi hiojana v. 1927—39. Tultuaan sodan jälkeen takaisin tehtaan työhön hän siirtyi kartonkitehtaalle rasvaajaksi, jota tointa hoitaa edelleenkin. Hartikainen on innokas kalamies ja hoitelee siinä ohessa puutarhaanakin. Yleisiin rientoihinkin on häneltä riittänyt aikaa. Hän on paikallisen osuusliikkeen hallituksen jäsen. Lisäksi hän kuuluu kirkkovaltuustoon jo on sairauskassan rahastonhoitaja. Hän kuuluu tehtaan turvallisuustoimikuntaan. Hartikainen on saanut 25-vuotisansiomerkin.

Ukko Ville muistelee...

Juhani Vilhelm Horjander eli Ukko Ville, joksi Juantehdas häntä kutsuu, täyttää kohta 80 vuotta. Ikähän jo sinänsä on kunnioitettava, mutta vielä kunnioitettavampaa on se, että Ukko Ville on palvellut Juantehdasta kokonaista 66 vuotta. Tuohon aikaan mahtuu suruja ja murheit, mutta mahtuu myös iloa ja riemua.

Ukko Ville on pirteä eläkeläinen, jonka tapaa kevätaurinkoa paistattamassa asuntonsa seinustalla olevalta penkiltä. Näin hän teki silloinkin, kun me tavoitimme hänet tutulta paikaltaan. Virkeä on vielä mieli, ja kun muistikin on hyvä, saimme häneltä kappaleen Juantehtaan historiaa. Poimimme palan sieltä, toisen täältä sellaista kertomaa, joka viehättää nykyhetken ihmistä. Näin haasteli Ukko Ville:

"Poikasenahan minä jo tänne töihin tulin. Olin 10-vuotias, kun aloitin Ruukissa 12 tunnin työpäivällä. Virkani oli sulatusuunin lämmittäjä. Kahdesta pienestä luukusta syysin nalikoita uuniin. Lämmintä ja kiirettä riitti. Tuskin koskaan siinä otsa ehti kuivua. Pieni ja hentohan minä olin, mutta kasvoinhan sitä. Olin innokas tutustumaan myös toisten töihin, ja pääsinhan sitä sitten minäkin eteenpäin. Pääsin jo kankiraudankin kimppuun, ja niin aika vierähti patojen ja monien muiden valurautojen parissa. Tulihan sitä viilattua välillä korjauspajankin puolella, kunnes siir-

sivät minut palokaluksen hoitajaksi. Tätä tehtävää minä sitten hoidin 31 vuotta. Välitöinäni hoitelin tuota halkotarhaa ja lautatarhaakin sota-aikana.

Kyllä tämä kylä minun aikanani on puhdistunut. Ennen oli aitoja ja karsinoita joka paikassa. Talot olivat harmaat, ja yhdessä suuressa tuvassa saattoi asua kuusikin perhettä. Liidulla vain vedettiin perheelle "asunnon" rajat lattiaan ja niin sitä sitten elettiin. Kyllä sitä joskus kävi eri poru yhteisen hellan tienoilla, mutta toimeen sentään tultiin. Pihalla pyörivät lapset ja kyhnyttelivät porsaita, jotka tonkivat pihamaata.

Olihan sitä tietysti lehmiä ja hevosiaakin, mutta hauskimmat olivat ne paroni Alftanin hevoset. Ne näes olivat keltaiset, tuollaiset voinkarvaiset juoksijat. Hauskat olivat nimetkin. Peipoksi ja Leivoksihan noita kutsuttiin. Niitä ohjasi taitavalla kädellä Kusti Hartikainen. Hän oli puettu oikein virkapukuun, johon kuuluivat mm. valkoiset hansikkaat ja piiska. Punaiset tupsut aisoissa korostivat vielä koko ko-
meutta.

Hevoset kyyditsivät aikansa tehtaan vieraita, mutta kerran sitten ilmaantui autokin tehtaalle. Tiet olivat Ruukilla melko hyvät, niin että kyllä passasi ajella. Auto oli avonainen ja väritään kirkkaan punainen. Kyllä sitä töllistelivät ensin muutkin kuin pikkupojat ja nupopäähmät. Sorvari Kalle Herrasesta tehtiin kuljettaja. Kelpasi sillä ajella, mutta tuo nykyinen osuusliikkeen mäki, n.s. Ukkolanmäki, jota silloin vielä ei oltu alennettu nykyiseen muotoonsa, oli auton melko heikoille hevosvoimille liikaa. Joskus oikein nauratti, kun punainen auto keskellä taajaa poikaparvea puuskutti ylös Ukkolanmäkeä. Usein se pysähtyi ja vieri alas yrittääkseen taas uudestaan. Poikajoukko tietysti seurasi autoaan, niin kuin kuhnurit kuningatartaan. Riemunkiljahdus kuului, kun auto viimeiset voimansa ponnistaen kiepsahti mäentöyrään yli turvalliselle tasanteelle.

Lienee ollut vahvat musiikkitaipumukset sillä meidän Horjandereitten esi-isällä, joka aikanaan saapui tänne Savoon Nilsiänsä kanttoriksi. Ainakin niitä on riittänyt vielä jälkipolvillekin. Itse olen soittanut kahdeksanvuotiaasta. Tunsin poikasena oikein, miten veri veti torvien kimppuun. Ruukin soittoakunsa oli sitä ennen ehtinyt soitella jo 5 vuotta. Osakseni sain 7-kiloisen bassotorven, jota sitten olen ehtinyt töräyttellä tuhansissa harjoituksissa ja juhlissa. 60 vuotta olen soitellut ja tulihan sinä aikana käytyä kuusilla laulu- ja soittojuhlillakin. Soittokunnan tunnuksina ovat olleet valkoiset hatut ja yhteen aikaan oli yhtenäinen "vormukin". Tämä tietysti antoi pontta ja ryhtiä soittoonkin, ja kerran me sitten puhalsimme Pisan-
koskella kauppias Keinäsen lasiverannalla niin, että lasit ikkunasta särkyivät.

Minä olen jo soittoni soitellut ja luovuttanut torvenkin nuorempiin käsiin, mutta yksi pojistani puhaltellessa täällä Juankoskella ess-bassoa, toinen soittaa Pieksämäellä trumpettia ja kolmas on kapellimestarina Jyväskylässä.

Mukavastihan tämä elämä tässä nyt muuten menee, kun aurinkokin luo lämpöään tähän seinustalle. Haukikin kutee, niin että kai sitä on lähdeittävä kalaan", totesi Ukko Ville lopuksi.

†

KASSANHOITAJA ISAK HALONEN.

Kesäkuun 1 p:nä kuoli Kuopion lääninsairaalassa kassanhoitaja Isak Halonen Juantehtaalta vähän yli 53 vuoden ikäisenä. Hän oli syntynyt 25. 3. 1900 Sortavalassa. Työskenneltyään jo 13-vuotiaasta lähtien Oy. Laskelä Ab:ssa, viimeksi kirjanpito-osaston vanhimpana ja prokuristina, hänet siirrettiin Juantehtaan konttoriin Laskelän ja Leppäkosken tehtaiden, jotka silloin kuuluivat Kymin Oy:lle, jäätyä rajan taakse. Täällä hän oli aluksi kirjanpitäjänä ja toimi viime vuosina kassanhoitajana.

Isak Halosen mieliharrastuksia oli metsästys. Hän oli Juankosken Metsästyseuran perustajajäsen ja puheenjohtaja sekä riistanhoitoyhdistyksen puheenjohtaja. Juantehtaan Virkailijakerhon klubimestarina hän toimi useita vuosia. Lisäksi hän hoiti tehtaan tuotantokomitean ja turvallisuustoimikuntien sihteerin tehtäviä ja kuului jäsenenä kunnan taksoituslautakuntaan. Hän oli saanut Kymin Oy:n 25-vuotissosiomerkin sekä Keskuskauppakamarin kultaisen ansiomerkin 30-vuotisesta palveluksesta.

Vainajaa jäivät lähinnä suremaan puoliso ja neljä alaikäistä lasta.

†

KESKUKSENHOITAJA AILI KAIKKONEN.

Toukokuun 21 p:nä kuoli Juantehtaalla keskuksenhoitaja Aili Kaikkonen 49 vuoden ikäisenä. Hän oli syntynyt kesäkuun 5 p:nä 1903 Juankoskella.

Neiti Kaikkonen ehti suorittaa pitkän päivätyön Juantehtaan palveluksessa. Jo hänen äitinsä oli tehtaassa puhelinkeskuksen hoitaja, ja tämän apulaiseksi hän tuli 15. 5. 1917. Nti Kaikkonen hoitikin sitten tehtaassa keskusta aina sen lopettamiseen saakka eli vuoteen 1952. Hän suoritti tehtävänsä esimerkillisen uskollisesti, tunnollisesti ja tarkasti. Hänen nopeutensa keskuksenhoitajana oli huomiota herättävää.

Luonteeltaan oli nti Kaikkonen rauhallinen ja hiljainen sopeutuen hyvin ympäristöönsä. Hän oli juantehtalaisten keskuudessa erittäin pidetty, joten häntä tullaan kauan kaipaamaan muistelemaan.

TOIMITUKSEN TUOLILTA

Tuskin Rousseau ja Pestalozzin päivinä kirjoitettiin ja puhuttiin kasvatuksesta niin paljon kuin nykyisin. Yhtenään ilmestyy kirjallisuutta, joka opettaa meitä kasvattamaan itseämme, lapsiamme ja kanssaihmissämme. Ja radion, esitelmien, kurssien ja kerhojen välityksellä meille jaetaan kasvatuksellisia elämänohjeita. Nykyajan ihmisen täytyy olla henkisesti kuuro ja sokea, jollei tuo kasvatuskampanja häntä millään tavoin tavoita.

Lasten ja nuorison kasvatuksesta puheen ollen ovat koulu ja koulun sekä kodin väliset suhteet joutuneet päivänkysymysten piiriin. Yhä uudestaan korostetaan, ettei koulun tule olla ainoastaan tietojen jakaja, vaan samalla kasvattaja. Jotta tässä vaikeassa tehtävässä päästäisiin myönteisiin tuloksiin, on koitettu keksiä uusia keinoja. Eräs sellainen on pyrkimys koulun ja kodin lähentämiseen. Viime aikoina on tullut tavaksi koulun taholta järjestää neuvottelutilaisuuksia, joihin on kutsuttu lasten vanhemmat. Esitelmien, alustusten ja henkilökohtaisten keskustelujen avulla on koitettu päästä selville kummankin osapuolen mielipiteistä ja periaatteista sekä kasvatuskeinoista.

Tällainen koulun tarjoama kädenojennus kodeille on mitä tervetullein toimenpide. Tuntuu vaikealta ajatella tuloksellista kasvatusta, jollei koulun ja kodin vuorovaikutus olisi läheinen. Lapsi viettää suurimman osan ajastaan toisaalta kodin, toisaalta koulun piirissä. Maalaiskylässä, jossa toimii parin opettajan koulu, opettajat ja kyläläiset tuntevat toisensa, joten läheisen kosketuksen syntymiseen koulun ja kotien välillä on luonnostaan olemassa mitä parhaat edellytykset. Toisin on laita kaupungeissa ja tehdasyhdyskunnissa, joissa väkeä on tuhansittain ja joiden koulut ovat kuin kasarmeja satoine oppilaineen ja kymmenine opettajineen. Tällaisissa olosuhteissa yksilöllisen kasvatuksen antaminen ja läheisen kosketuksen saaminen koteihin on jo paljon vaikeampaa. Tarvitaan juuri tuollaisia tapaamisia, joista mainitsimme.

Meillä on ollut tilaisuus olla mukana muutamassa ammattikoulumme oppilaittensa vanhemmille järjestämässä kodikkaassa juhlassa. Niissä ovat oppilaat esittäneet välittömiä ohjelmanumeroita, on nautittu runsaasta kahvipöydästä, mutta pääasiana on ollut kasvatuksellisten kysymysten pohdinta ja koulun sekä kotien suhteiden lähentäminen.

Näiden tilaisuuksien tärkeimpänä havaintona pitäisimme sitä myönteistä henkeä, mikä niissä on vallinnut. Sekä vanhempien että opettajien taholta on selvästi korostettu lasten kasvattamisen välttämättömyyttä. On todella tajuttu, että kummallakin on tässä suhteessa suuri ja vaativa tehtävä suoritettavana. Vanhemmat ovat yhä uudestaan toistaneet, että he toivovat opettajien myötävaikutusta lastensa kasvattamisessa. Opettajat puolestaan ovat vakuuttaneet tekevänsä parhaansa. Kumpienkin kasvatukselliset mielipiteet ovat kulkeneet samaan suuntaan. Yleisarvosteluna voisimme sanoa, että tuollaisen kultaisen keskitien kasvatustalitiikka on ollut hallitsevana. On koetettava ymmärtää nykyaikaa ja sen kes-

kellä elävää lasta, mutta liiallisen vapauden tuomista vaaroista on häntä koetettava hyvin neuvoin ja esimerkein ja tarvittaessa päättäväisin ottein varjella.

Meistä on tuntunut, että nuo yhdessäolot ovat olleet ikään kuin henkisiä latautumistilaisuuksia, ja epäilemättä ne ovat syventäneet sekä vanhempien että opettajien harrastusta kasvatuskysymyksiä kohtaan. Sitä ehdottomasti tarvitaan, ennen kuin päästään tuloksiin. Seuraavilla kerroilla voidaan varmasti keskittyä perusteellisemmin joihinkin erikoiskysymyksiin, jotta hyvän tahdon ilmaus löytäisi myös selvän toimintasuunnan.

Ammattikoulun opettajisto on menetellyt oikein järjestämällä tällaisia tilaisuuksia. Tällä koululla on alun perin ollut voimakas kasvatuksellinen tendenssi varsinaisen ammatillisen opetuksen ohella. Tämä näkemys näyttää säilyneen, vaikka opetussuunnitelmat on jouduttu ajan vaatimusten mukaan muodostamaan entistä ammattimaisemmiksi. Siitä huolimatta tämä koulu haluaa olla myös kasvattaja ja suorittaa tätä tehtäväänsä läheisessä yhteistyössä kotien kanssa.

*

Lehtemme viime numeron toimituksen palstalla kerroimme kotiseutuaiheisesta kilpakirjoituksesta ja vanhojen valokuvien keräyskilpailusta. Hyvät vanhat kuusaalaiset ja voikaalaiset, jos juttu olisi satunut jäämään lukematta tai jos olisitte sen unohtaneet, niin vilkaiskaapa uudestaan. Olisi aika saada seudullamme syntymään voimakas kotiseutuhenki, koska kerran siihen on olemassa mitä parhaat edellytykset. Olkoon tämän kesän tunnus: vanhat asiat, valokuvat ja esineet talteen. Jos niistä ei määrätietoisesti kerätä, ei niitä kohta enää mistään saada.

Muutama päivä sitten tuli luoksemme lähemmä 70-vuotias kuusaalainen leskirouva, joka parhaillaan valmisteli muuttoa tyttärensä luo toiselle puolelle Suomea. Hänellä oli huoli siitä, minne hän voisi tallettaa toistasataa vuotta vanhan puukantisen raamattunsa, joka oli kulkeutunut suvun mukana sieltä kotitorpasta Iitistä. Hän oli kuullut, että pitäisi täällä olla joku museon tapainen ja piti sitä tälle kirja-aarteelleen parhaana paikkana. Samalla hän halusi antaa museon kokoelmiin vnhan puupuntarin sekä sveitsiläisen seinäkellon, jonka hänen isänsä oli yli 60 vuotta sitten ostanut Kuusanniemen kellosepältä Heikkilältä. Sellainen kauniskuviainen kello kuului siihen aikaan työläiskodin seinälle. Esineet otettiin kiitollisuudella vastaan ja liitettiin kotiseutumuseon kokoelmiin.

*

Lehtämme verekseltään luettaessa aletaan jo valmistautua Jussin päivän viettoon. Se on meille suomalaisille suuri juhla tuo juhannus. Siihen kuuluvat kokot, kesäyön — tuon melkein olemattoman yön — hämyisä vaaleus, saarisilla selällisillä hiljalleen lipuvat veneet ja kaihoisa hanurinsoitto. Se on juhla, jossa ihmismieli ja luonnontunnelmat sekoittuvat yhteen.

Hyvää juhannusta toivottaa lukijoilleen

T u o m o.

